

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા (IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ-09
(B.Ed.)
(Bachelor of Education)

June: 2024 Onward

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ : 2024 થી અમલીકૃત

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ-09

દ્વિવર્ષીય

બી.એડ., હિન્દી બી.એડ.

અભ્યાસ સમિતિ

નિયુક્ત થયેલા બાહ્ય તજજ્ઞ સભ્યો

પ્રો. આયુષ્યમાન ગોસ્વામી
(અધ્યક્ષ, શિક્ષણ વિભાગ, **R.I.E.**,ભોપાલ)

પ્રો. વિરલબેન જાદવ
(**IITE**, ગાંધીનગર)

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE)ના સભ્યો

અધ્યક્ષ/ડીન/નિયામક : પ્રો. દીપુબા દેવડા

પ્રો. ભરતભાઈ જોશી

પ્રો. જયપ્રકાશ પંડ્યા

પ્રો. ડાહ્યાભાઈ પટેલ

પ્રો. જિજ્ઞેશભાઈ પટેલ

પ્રો. છનાભાઈ ભીંસરા

પ્રો. સીતારામભાઈ દેશમુખ

પ્રો. મહેશનારાયણ દીક્ષિત

ડૉ. શીતલબહેન રાવત

ડૉ. નીતિનભાઈ ઢાઢોદરા

ડૉ. સોનલબેન પટેલ

ડૉ. અશોકભાઈ પરમાર

ડૉ. નિલેશ કાપડિયા

: પરામર્શન :

પ્રો. ભરતભાઈ જોશી : પ્રો. દીપુબા દેવડા : પ્રો. જયપ્રકાશ પંડ્યા

તકનિકી સહયોગ : શ્રી તુષારકુમાર પટેલ

અભ્યાસક્રમ સંયોજક : પ્રો. જિજ્ઞેશભાઈ પટેલ અને ડૉ. નીતિનભાઈ ઢાઢોદરા

Program Outcomes (Po's)

દ્વિવર્ષીય બી.એડ. અભ્યાસક્રમના હેતુઓ

1. શિક્ષણની સંકલ્પનાત્મક અને પ્રક્રિયા આધારિત અધ્યયન - અધ્યાપનની ભૂમિકા સમજાવે.
2. વિદ્યાર્થીઓની જ્ઞાન મેળવવાની, સમજવાની અને તારવવાની કુદરતી શક્તિને નિખારવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
3. શિક્ષણને આનંદદાયક બનાવવા માટેની પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
4. પોતાના વિષયોમાં ઊંડાણપૂર્વકનું જ્ઞાન, પદ્ધતિ તથા મૂલ્યાંકનની પ્રવિધિ ઉત્કૃષ્ટતાની કક્ષાએ ઉપયોગ કરે.
5. સર્જક શિક્ષક તરીકે અધ્યયન-અધ્યાપન સામગ્રી નિર્માણનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
6. અધ્યાપન, અવલોકન, દસ્તાવેજીકરણ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન, નાટ્ય રજૂઆત, કળા સંદર્ભે વ્યાવસાયિક કૌશલ્યો વિકસાવે.
7. વર્ગકાર્ય કૌશલ્ય અને વર્ગ વ્યવસ્થાપનની ક્ષમતા વિકસાવી અસરકારક શિક્ષણ વ્યવહાર કરે.
8. વર્ગખંડમાંના વિદ્યાર્થીઓના વૈવિધ્યને ધ્યાનમાં રાખી તેઓની વ્યક્તિગત અને સામાજિક વાસ્તવિકતા સાથે શૈક્ષણિક અભ્યાસોનો અનુબંધ સાધવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
9. પ્રોજેક્ટ, ચર્ચા, સંવાદ, નાટક, અવલોકન, સ્થળ મુલાકાત જેવી પ્રવૃત્તિઓમાં ચિંતન કરી વિદ્યાર્થીઓને સહભાગી બનાવવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
10. શાંતિ, લોકશાહી, સમાનતા, ન્યાય, આઝાદી બંધુત્વ, બિનસાંપ્રદાયિકતા અને સામાજિક નવસર્જન જેવા મૂલ્યોના ઘડતરનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
11. શાળા કક્ષાએ અને શાળા બહારની વિવિધ જીવનલક્ષી પ્રવૃત્તિઓના આયોજન અને સંચાલનનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
12. મા-બાપ / વાલી તથા સમાજ સાથેના વ્યવહાર દ્વારા શિક્ષણમાં તેમનો સહયોગ મેળવવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
13. વિદ્યાર્થી પ્રત્યે, સમાજ પ્રત્યે અને પોતાના વ્યવસાય પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે.
14. અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકોને સમીક્ષાત્મક રીતે તપાસવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
15. શિક્ષક તરીકેની ક્ષમતા, પ્રતિબદ્ધતા અને કાર્ય કૌશલ્યોમાં ઉત્કૃષ્ટતાના દર્શન કરાવે.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE) : ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ-09

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમનું માળખું: 2024 થી અમલીકૃત

સત્ર-01

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	પાન ક્રમ	
CORE	BED101	બાલ્યાવસ્થા અને વિકાસ Childhood and Growing up	60(40)	100	03	14	
	BED102	અધ્યયન અને અધ્યાપન Learning and Teaching	60(40)	100	03	17	
PEDAGOGICAL STUDIES	BED103 (MS)	ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય અધ્યાપનશાસ્ત્ર General Pedagogy of Mathematics and Science અથવા	60(40)	100	03	20	
	BED103 (LANG)	ભાષાઓનું સામાન્ય અધ્યાપનશાસ્ત્ર General Pedagogy of Languages અથવા					23
	BED103 (SS)	સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય અધ્યાપનશાસ્ત્ર General Pedagogy of Social science					26
SKILL	BED104	ગુજરાતી ભાષા પરિચય Introduction to Gujarati Language	(50)	50	02	29	
	BED105	પ્રાયોગિક કાર્ય :Practice teaching		250	08		

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	કેડિટ	પાન ક્રમ
		1.માઇક્રોપાઠ (05 પાઠ) Micro-lesson 2.સિમ્યુલેશન (05 પાઠ) Stimulation 3.ગ્રામશિક્ષણ શિબિર દરમિયાન શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ Educational Activities during Gram Shikshan Shibir 4.પૂર્ણપાઠ(06 પાઠ) Stray Lesson 5.લોકશિક્ષણ પાઠ(04 પાઠ) Community Education Lesson	(50) (50) (50) (60) (40)			
VALUE-SKILL	BED106	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન Craft with community life	(20)	20	01	32
		કુલ	180(440)	620	20	

શિક્ષણવિદ્યાશાખા(IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ -09

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમનું માળખું: 2024 થી અમલીકૃત

સત્ર-02

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	કેડિટ	પાન ક્રમ
CORE	BED201	ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને સમકાલીન શિક્ષણ Indian Knowledge system and Contemporary Education	60(40)	100	03	35
	BED202	અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન Assessment for Learning	60(40)	100	03	38
	BED203	નઈતાલીમ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ Nai Talim and National Education Policy	60(40)	100	03	41
PEDAGOGICAL STUDIES	BED204 (GUJ)	ગુજરાતીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Gujarati	60(40)	100	03	44
	BED204 (ENG)	અંગ્રેજીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of English				48
	BED204 (SCI)	વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Science				51
	BED205 (HIN)	હિન્દીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Hindi				54
	BED205 (SAN)	સંસ્કૃતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Sanskrit				57

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	પાન ક્રમ
	BED205 (SS)	સામાજિક વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Socialscience				60
	BED205 (MATH)	ગણિતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર Pedagogy of Mathematics				64
	BED206	શિક્ષણમાં નાટ્ય અને કલા Drama and Art in Education	(50)	50	01	68
	BED207	અંગ્રેજી ભાષા પરિચય Introduction to English	(50)	50	02	71
	BED208	પ્રાયોગિક કાર્ય Practice Teaching પૂર્ણપાઠ (04 પાઠ) Stray Lesson	(40)	40	01	
VALUE-SKILL	BED209	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન Craft with community life	(20)	20	01	74
		કુલ	300 (360)	660	20	

શિક્ષણવિદ્યાશાખા(IASE) : ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ -09

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમનું માળખું: 2024 થી અમલીકૃત

સત્ર-03

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	પાન ક્રમ
CAPACITY	BED301	ઈન્ટર્નશિપ (Internship)		480	18	77
ENHANCE MENT		1) ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ	80	80	05	
		2) ક્રિયાત્મક સંશોધન	(25)	25	01	
		3) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓનું ઉપયોજન	(25)	25	01	
		4) ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન આયોજન નોંધ સાથે પાઠ(10)	100	100	03	
		5) ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન આયોજન નોંધ વગર પાઠ	100	100	03	
		6) પ્રવૃત્તિ-સમવાય પાઠ(02)	30	30	01	
SKILL		7) ત્રિ-પરિમાણદર્શક સારણી અને પ્રશ્નપત્ર સંરચના	(25)	25	01	
		8) શૈક્ષણિક સાધનોની રચના(02)	(25)	25	01	
VALUE		9) પુસ્તકનું સ્વઅધ્યયન Self study of a Book (ગાંધીજીનું શિક્ષણદર્શન -સંપાદક મ. જો. પટેલ)	40	40	01	
		10) સમૂહ જીવન (પ્રાર્થના કાર્યક્રમ અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ) Community life	(30)	30	01	
SKILL	BED302	હિન્દી ભાષા પરિચય Introduction to Hindi	(50)	50	02	87
		કુલ	350(180)	530	20	

શિક્ષણવિદ્યાશાખા(IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ -09

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમનું માળખું : 2024 થી અમલીકૃત

સત્ર-04

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	પાન ક્રમ
CORE	BED401	જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ Knowledge and Curriculum	60(40)	100	03	90
	BED402	જાતીયતા, શાળા અને સમાજ Gender, School and Society	60(40)	100	03	93
	BED403	સમાવેશીશાળાનુંનિર્માણ Creating an Inclusive School	60(40)	100	03	96
	BED404	અદ્યતનઅધ્યાપનશાસ્ત્ર Advance Pedagogy	60(40)	100	03	99
	BED405	વૈકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર Optional course 1.સ્વાસ્થ્ય અને યોગ શિક્ષણ Health and Yog Education 2.સલાહ અને માર્ગદર્શન Guidance and Counselling 3.શાંતિ માટેનું શિક્ષણ Education for Peace 4.MOOCs 5.મૂલ્ય સંવર્ધિત અભ્યાસક્રમ Value added course	60(40)	100	02	102 105 108

કોર્સ પ્રકાર	કોર્સ કોડ	કોર્સ	ગુણભાર	કુલ ગુણ	કેડિટ	પાન ક્રમ
SKILL	BED406	સંસ્કૃત ભાષા પરિચય Introduction to Sanskrit	(50)	50	02	112
	BED407	શિક્ષણમાં માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી Information and Communication Technology in Education	(50)	50	01	115
	BED408	પ્રાયોગિક કાર્ય Practice Teaching 1) પૂર્ણપાઠ(02 પાઠ) Stray Lesson 2) વાર્ષિક પાઠ(02 પાઠ) Annual Lesson	(20) 100	20 100	01	
VALUE	BED409	સ્વની સમજ Understanding of self	(50)	50	01	118
	BED410	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન Craft with community life	(30)	30	01	121
		કુલ	400(400)	800	20	

શિક્ષણવિદ્યાશાખા(IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ -09

બી.એડ. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમનું માળખું : 2024 થી અમલીકૃત

એકંદર ગુણભાર અને ક્રેડિટ

	ગુણભાર				કુલગુણ બાહ્ય (આંતરિક)	ક્રેડિટ
	સત્ર-1 બાહ્ય (આંતરિક)	સત્ર-2 બાહ્ય (આંતરિક)	સત્ર-3 બાહ્ય (આંતરિક)	સત્ર-4 બાહ્ય (આંતરિક)		
સૈદ્ધાંતિક	180(120)	300(200)	40	300(200)	820(520)	39
પ્રાયોગિક	(320)	(160)	310(180)	100(200)	410(860)	41
કુલગુણ	180(440)	300(360)	350(180)	400(400)	1230(1380)	80

B.Ed. દ્વિવર્ષીય અભ્યાસક્રમ 2024 થી અમલીકૃત

ક્રેડિટ ફેમવર્ક

પ્રશ્નપત્ર પ્રકાર	પ્રશ્નપત્ર ક્રમ	પ્રશ્નપત્ર	ગુણભાર				કુલ ગુણ	ક્રેડિટ
			સત્ર-1	સત્ર-2	સત્ર-3	સત્ર-4		
CORE	BED101	બાલ્યાવસ્થા અને વિકાસ	60(40)				100	03
	BED102	અધ્યયન અને અધ્યાપન	60(40)				100	03
	BED201	ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને સમકાલીન ભારત		60(40)			100	03
	BED202	અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન		60(40)			100	03
	BED203	નઈતાલીમ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ		60(40)			100	03
	BED401	જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ				60(40)	100	03
	BED402	જાતીયતા શાળા અને સમાજ				60(40)	100	03
	BED403	સમાવેશી શાળાનું નિર્માણ				60(40)	100	03
	BED405	વૈકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર 1.સ્વાસ્થ્ય અને યોગ શિક્ષણ 2.સલાહ અને માર્ગદર્શન 3.શાંતિ માટેનું શિક્ષણ 4.MOOCs 5.મૂલ્ય સંવર્ધિત અભ્યાસક્રમ				60(40)	100	02
CORE	TOTAL CREDIT						26	
PEDAGOGICAL STUDIES	BED103 (SS)	ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય પદ્ધતિશાસ્ત્ર અથવા	60(40)				100	03
	BED103 (LANG)	ભાષાઓનું સામાન્ય પદ્ધતિશાસ્ત્ર અથવા						

પ્રશ્નપત્ર પ્રકાર	પ્રશ્નપત્ર ક્રમ	પ્રશ્નપત્ર	ગુણભાર				કુલ ગુણ	કેડિટ
			સત્ર-1	સત્ર-2	સત્ર-3	સત્ર-4		
	BED103 (MS)	સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય પદ્ધતિશાસ્ત્ર						
	BED204 (GUJ)	ગુજરાતીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર		60(40)			100	03
	BED204 (ENG)	અંગ્રેજીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર						
	BED204 (SCI)	વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર						
	BED205 (HIN)	હિન્દીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર		60(40)			100	03
	BED205 (SAN)	સંસ્કૃતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર						
	BED205 (SS)	સામાજિક વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર						
	BED205 (MATHS)	ગણિતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર						
	BED404	અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્ર				60(40)	100	03
PEDAGOGICAL STUDIES	TOTAL CREDIT							12
SKILL	BED104	ગુજરાતી ભાષા પરિચય	(50)				50	02
	BED206	શિક્ષણમાં નાટ્ય અને કલા		(50)			50	01
	BED207	અંગ્રેજી ભાષા પરિચય		(50)			50	02
	BED302	હિન્દી ભાષા પરિચય			(50)		50	02
	BED406	સંસ્કૃત ભાષા પરિચય				(50)	50	02
	BED407	શિક્ષણમાં માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી				(50)	50	01
SKILL	TOTAL CREDIT							10
PRACTICUM	BED105	પ્રાયોગિક કાર્ય : 1. માઇક્રોપાઠ (05 પાઠ)	(50)				250	08

પ્રશ્નપત્ર પ્રકાર	પ્રશ્નપત્ર ક્રમ	પ્રશ્નપત્ર	ગુણભાર				કુલ ગુણ	કેડિટ
			સત્ર-1	સત્ર-2	સત્ર-3	સત્ર-4		
		2. સિમ્યુલેસન (05 પાઠ)	(50)					
		3. ગ્રામશિક્ષણ શિબિર દરમિયાન શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ	(50)					
		4. પૂર્ણપાઠ(06 પાઠ)	(60)					
		5. લોકશિક્ષણ પાઠ(04 પાઠ)	(40)					
	BED208	પ્રાયોગિક કાર્ય પૂર્ણપાઠ (04 પાઠ)		(40)			40	01
	BED408	પ્રાયોગિક કાર્ય 1) પૂર્ણપાઠ(02 પાઠ) 2) વાર્ષિક પાઠ(02 પાઠ)				(20)	20	01
						100	100	
PRACTICUM	TOTAL CREDIT							10
VALUE	BED106	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન હોમરૂમ)	(20)				20	01
	BED209	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન		(20)			20	01
	BED409	સ્વની સમજ				(50)	50	01
	BED410	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન				(30)	30	01
VALUE	TOTAL CREDIT							04
INTERNSHIP					480			18
INTERNSHIP								18

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED101	બાલ્યાવસ્થા અને વિકાસ	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours – 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ અને સ્વરૂપ જણાવે.
2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની અભ્યાસ પદ્ધતિઓનો પરિચય આપે.
3. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની ઉપયોગિતા જણાવે.
4. વૃદ્ધિ અને વિકાસનું સ્વરૂપ અને તફાવત વર્ણવે.
5. વિકાસના વિવિધ સિદ્ધાંતોનો પરિચય આપે.
6. વૃદ્ધિ અને વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચે.
7. વૈયક્તિક તફાવતોનો અર્થ અને સ્વરૂપ વર્ણવે.
8. વૈયક્તિક ભિન્નતાનાં કારણો જણાવે.
9. જાણીતી મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીનું મહત્ત્વ જણાવે.
10. પ્રેરણાના ઘટકો અને સિદ્ધાંતો સ્પષ્ટ કરે.
11. જાતીય શિક્ષણનું મહત્ત્વ જણાવે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં મનોવૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ કરી શકે.
2. અધ્યેતાનો સમજવા માટે મનોવૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી શકે.
3. વૃદ્ધિ, વિકાસ અને વૈયક્તિક તફાવતો પર અસર કરતા પરિબલો ઓળખી શકે.
4. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીનો ઉપયોગ કરી માર્ગદર્શન આપી શકે.
5. જાતીય શિક્ષણનું મહત્ત્વ સમજાવી શકે.
6. તરૂણાવસ્થામાં જોવા મળતા વિભિન્ન પ્રકારના વિકાસ અને ઉણપને ઓળખી શકે.
7. અધ્યેતાની તરૂણાવસ્થાની સમસ્યાઓ જણાવી શકે.
8. પ્રેરણાના સિદ્ધાંતોનો અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં ઉપયોગ કરી શકે.

Teaching Pedagogy

- 1) પરિસંવાદ
- 2) જૂથચર્ચા
- 3) સ્વાધ્યાય
- 4) મધપૂડો(બઝસેશન)
- 5) વ્યાખ્યાન

Unit Wise Detailed Syllabus

Unit	Number of Teaching Hours
<p>1. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને તેની ઉપયોગિતા</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. મનોવિજ્ઞાન : સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને વ્યાપ 3. શિક્ષકને શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની ઉપયોગિતા 4. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની અભ્યાસ પદ્ધતિઓ (1) અવલોકન (2) મુલાકાત (3) સામાજિકતામિતિ (4) વ્યક્તિ અભ્યાસ	11 કલાક
<p>2. વૃદ્ધિ અને વિકાસ અને વૈયક્તિક ભિન્નતા</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વૃદ્ધિ વિકાસ અને વૈયક્તિક ભિન્નતા : સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત 3. વૃદ્ધિ અને વિકાસના સિદ્ધાંતો 4. વૃદ્ધિ અને વૈયક્તિક ભિન્નતા પર અસર કરતાં પરિબળો	11 કલાક
<p>3. બુદ્ધિ, અભિયોગ્યતા, અભિરુચિ અને વ્યક્તિત્વ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. બુદ્ધિ, અભિયોગ્યતા અને અભિરુચિ: સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. બુદ્ધિ, અભિયોગ્યતા અને અભિરુચિ: માપન માટેની કસોટીઓ તેમજ મહત્ત્વ 3. વ્યક્તિત્વ : સંકલ્પના તથા પ્રકારો. 4. વ્યક્તિત્વ પર અસર કરતાં પરિબળો.	11 કલાક
<p>4. તરુણાવસ્થા અને પ્રેરણા</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. તરુણાવસ્થા અને પ્રેરણા: સંકલ્પના અને સ્વરૂપ. 2. તરુણાવસ્થા અને વિકાસ: શારીરિક, માનસિક અને સાંવેગિક 3. જાતીય શિક્ષણ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 4. પ્રેરણાના સિદ્ધાંતો : મેસ્લો અને મકેલલેન્ડ	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Parry, J. (2005). Changing childhoods in Industrial Chattisgarh. In R. Chopra & P. Jeffery (Eds.), *Educational regimes in contemporary India*. Sage.
2. Piaget, J. (1997). Development and learning. In M. Gauvain & M. Cole (Eds.), *Readings on the development of children*. New York: WH Freeman & Company.
3. Agrawal, Pushpa. (1993). *Children's Education and Maturation Process*. New Delhi: Deep & Deep Publications.
4. Dash, Murlidhar. (1998). *Educational Psychology*. New Delhi: Deep & Deep Publications
5. John, D. (1971). *Towards Community mental health*. Sutherland USA: Tavistock Publications
6. Morse, Williams & Others. (1970, 3rd Ed.). *Psychology & Teaching*. Bombay: D.B. Tarapolwala Sons & Co.
7. પાઠક, આર. પી. (2007). *શિક્ષા મનોવિજ્ઞાન એક પરિચય*. નई દિલ્લી: રાધા પબ્લિકેશન.
8. મિશ્રા, મહેન્દ્રકુમાર (2007). *શિક્ષા મનોવિજ્ઞાન*. જયપુર: યુનિવર્સિટી બુક હાઉસ પ્રા. લિ.
9. દેસાઈ, કે. જી. (1994), દ્વિતીય આવૃત્તિ). *શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.
10. પટેલ, ચંદ્રકાન્ત .(1975). *બાલ મનોવિજ્ઞાન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.
11. પરીખ, બી.એ..(1989). *પ્રગત સામાન્ય મનોવિજ્ઞાન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
12. શાહ, ગુણવંત. અને પંડ્યા, કુલીન .(1993 ત્રીજી આવૃત્તિ). *શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.
13. હરલોક, બી. અનુવાદ કાનાવાલ, એસ.સી.(1975). *વિકાસલક્ષી મનોવિજ્ઞાન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.]
14. શુક્લ, સ. (2012). *અધ્યેતા પ્રકૃતિ અને વિકાસ*. આગ્રા: અગ્રવાલ પબ્લિકેશન
15. પટેલ, જી.બી. (2009). *શિક્ષણના મનોવૈજ્ઞાનિક આધારો*. અમદાવાદ: ડિવાઈન પબ્લિકેશન

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED102	અધ્યયન અને અધ્યાપન	Compulsory
Po's Aligned		Credit – 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. અધ્યયનની સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને જ્ઞાનાત્મક પ્રક્રિયાઓ સમજાવે.
2. અધ્યયનની પ્રણાલીઓ વર્ણવે.
3. શાળા અને શાળા બહાર થતી અધ્યયનની પ્રક્રિયા સમજાવે.
4. અધ્યાપનનાં સંકુલ સ્વરૂપ સમજાવે.
5. વૈવિધ્યપૂર્ણ વર્ગખંડનાં સંદર્ભમાં અધ્યાપનનું વિશ્લેષણ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. અધ્યયનની સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને સોપાનો દર્શાવે.
2. અધ્યયન પર અસરકરતા પરિબલો અને અધ્યયન સંક્રમણ અને અધ્યયનના સિદ્ધાંતો વર્ણવે.
3. નેડ ફલેન્ડર્સના વર્ગવ્યવહાર વિશ્લેષણના ઘટકોને ઓળખાવે.
4. અધ્યયન પ્રતિમાન વિશે જાણકારી આપશે અને અધ્યયન પ્રતિમાનનો ઉપયોગ કરશે.
5. અધ્યયનના વિવધ સિદ્ધાંતોના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો તારવશે.
6. વર્ગવ્યવહારની પરિભાષા વિશે માહિતી આપશે
7. શિક્ષક-વિદ્યાર્થી વચ્ચેની તેમજ વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થી વચ્ચેની આંતરક્રિયાની તાર્કિક સમીક્ષા કરશે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથકાર્ય
2. કાર્યશાળા
3. નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય
4. ચર્ચા
5. સ્વાધ્યાય
6. સ્વઅધ્યયન
7. ચાર્ટ નિર્માણ
8. પરિસંવાદ
9. જૂથચર્ચા
10. ટીમ ટીચિંગ
11. શૈ.સાધન સામગ્રીનું નિર્માણ
12. કમ્પ્યુટર પર પ્રત્યક્ષ અનુભવ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	અધ્યયનની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. અધ્યયનની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. અધ્યયન પર અસર કરતા પરિબલો 3. અભિપ્રેરણાનો અર્થ અને અબ્રાહમ મેસ્લોની જરૂરિયાતોની શ્રેણી 4. અધ્યયન સંકલ્પના, સ્વરૂપ, પ્રકાર અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ 	
2	અધ્યયન સિદ્ધાંતો	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. પાવલોવનો શાસ્ત્રીય અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયનનો પ્રયોગ અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ 2. સ્કીનેરનો કારક અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયનનો પ્રયોગ અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ 3. થોર્નડાઈકનો પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયનનો પ્રયોગ અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ 4. કોહલરનો આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયનનો પ્રયોગ અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ 	
3	અધ્યાપન પ્રતિમાન અને ICT	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. અધ્યાપન પ્રતિમાન : અર્થ, સંકલ્પના અને સોપાનો 2. સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન 3. શોધ (Inquiry) પ્રતિમાન 4. ICT ની સંકલ્પના અને અધ્યયન અધ્યાપનમાં તેની ઉપયોગિતા 	
4	વર્ગવ્યવહાર અને એડગર ડેલનો અનુભવ શંકુ	12 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. એડગર ડેઈલનો અનુભવ શંકુ 2. વર્ગ વ્યવહારની પરિભાષા, નેડ ફલેન્ડર્સના વર્ગવ્યવહાર વિશ્લેષણના ઘટકો, મૂલવણીની રીત, મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ 3. શિક્ષક-વિદ્યાર્થી અને વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થી વચ્ચેની આંતરક્રિયા 4. દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધન-સામગ્રી: અર્થ, વર્ગીકરણ અને ઉપયોગિતા 	

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	आंतरिक कसोटी 1 अने 2 - 20%	स्वाध्याय - 10% प्रायोगिक कार्य - 10%
External Assessment	सत्रांत कसोटी - 60%	

References

1. Dasgupta(2004). *Effective Teaching Techniques*. Aaviskar Publisher Distributors. Jaipur.
2. Dhiman(2007). *Principles and Techniques of Education*. Kalpaz Publication Delhi
3. Gupta, Das(2004), *Effective teaching techniques*. Jaipur : Abishkar publishers.
4. Kumer, K. L. (2000). *Educational Technology*. New Delhi : New Age International(P) Limited publishers.
5. Rhela, S.P.(1991 Ed.) *Educational Technology*. Ambala cant : (A Systematic text book), Associated publishers 2963/2, Kacha bazza, post box No. 56,
6. गुप्ता.बी.एल.(2011). *सीखने की विधिया. नई दिल्ली: कान्सेप्ट पब्लिशिंग कम्पनी प्रा.लि।*
7. चतुर्वेदी म.(2008). *प्रशिक्षण कला. ज्ञान गंगा. दिल्ली.*
8. जीत, वाय(20007). *शिक्षा में विचार एवं नवप्रवृत्तिय. आगरा: अग्रवाल पब्लिशिंग।*
9. जीत. वाय(1971). *शिक्षा मनोविज्ञान की रूपरेख. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर।*
10. त्रिपाठी म.(2007). *शिक्षण तकनीक और प्रबंध. ओमेगा पब्लिकेशन्स. नई दिल्ली.*
11. पाठक एवं त्यागी (1994). *सफल शिक्षण एक कला. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर।*
12. पांडेय, के.पी. एवं भारद्वाज, ए. *शिक्षा में क्रियात्मक संशोधन, आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर।*
13. पुरोहित उ.(2008). *शिक्षा में मनोवैज्ञानिक प्रयोग. आगरा: अग्रवाल पब्लिकेशन्स।*
14. बधेका(2006). *दिवास्वप्न. नोलेज प्लस. दिल्ली.*
15. भार्गव वि.(2012). *शैक्षिक मनोविज्ञान. आगरा: राखी प्रकाशन।*
16. माथुर.एस.एस. (2007). *शिक्षण कला एवं तकनीक. आगरा: अग्रवाल पब्लिकेशन।*
17. मुनेश कुमार(2008). *सफल शिक्षण की सामान्य विधियाँ. नेहा पुस्तक केन्द्र. दिल्ली.*
18. योगेश कुमार(2007). *शैक्षिक तकनीकी. युनिवर्सिटी पब्लिकेशन्स, नई दिल्ली.*
19. लैस्टर, हैरी एवं एलाइस(1990). *माध्यमिक स्कूलों में शिक्षा. नई दिल्ली: एस.चन्द एन्ड कम्पनी।*
20. शर्मा आर.ए. (2000). (संशोधित संस्करण). *शिक्षा तकनीकी. मेरठ: इंटरनेशनल पब्लिशिंग हाउस।*
21. शर्मा बी.डी.(2009). *शिक्षण प्रशिक्षण तथा अधिगम. ओमेगा पब्लिकेशन्स. नई दिल्ली.*
22. श्रीवास्तव एवं चतुर्वेदी(2009). *पाठ्यचर्या एवं शिक्षण की विधियाँ. शिप्रा पब्लिकेशन्स. दिल्ली.*
23. सिंह, सतमान(2006). *शिक्षा तकनीकी नई दिल्ली: अर्जुन पब्लिशिंग हाउस।*
24. देसाई डी.बी.(1981). *वर्गशिक्षण पद्धतियो.अमदावाद: युनि.ग्रंथ निर्माण बोर्ड.*
25. ढोंगा, येन.(1998). *शिक्षण व्यवसाहन.निज्जिन साईको सेन्टर. राजकोट.*
26. पटेल, येम., एवे, जे., ढाकर, जे., पटेल, वी., व्यास, आर. (2003)*अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया.अमदावाद: बी.येस शाह प्रकाशन.*
27. शास्त्री अने पटेल(1982). *शिक्षण सामान्य पद्धतियो. बी.येस.शाह प्रकाशन. अमदावाद.*
28. शाह, डी.पी.(1993). *शैक्षणिक प्रौद्योगिकी. अमदावाद: युनि.ग्रंथ निर्माण बोर्ड.*

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED103(MS)	ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય પદ્ધતિશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ઉચ્ચ પ્રાથમિક કક્ષાએ અને જીવનમાં ગણિત-વિજ્ઞાન શિક્ષણની જરૂરિયાત જણાવે.
2. ઉચ્ચ પ્રાથમિક તથા માધ્યમિક કક્ષાએ વિજ્ઞાન શિક્ષણના જુદાં જુદાં પાઠ આયોજનો બનાવી વર્ગમાં પાઠ આપે.
3. આદર્શ અધ્યાપનની સંકલ્પના રજૂ કરી તેનાં લક્ષણો દર્શાવે.
4. વિજ્ઞાનની શૈક્ષણિક સાધન સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી પ્રવૃત્તિઓ કરે અને પાઠ આપે.
5. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાના વિજ્ઞાન સંદર્ભે પ્રયોગો કરી પ્રયોગપોથીમાં નોંધે.
6. વિજ્ઞાન શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને વર્ગશિક્ષણકાર્ય કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્ત્વ જણાવે.
2. ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણના મૂલ્યો- સાંસ્કૃતિક, ઉપયોગિતાલક્ષી અને માનસ ઘડતરની ઉદાહરણસહ સમજૂતી આપે.
3. શાલેય શિક્ષણમાં ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ સમજાવે.
4. ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયના અધ્યાપનના સિક્કાંતો વર્ણવે.
5. શિક્ષણની વિવિધ પ્રવિધિઓ, પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ દ્વારા વર્ગશિક્ષણ કરે.
6. ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયમાં આપેલા વિષયાંગ માટે હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ તારવે.
7. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિનો અસરકારક ઉપયોગ કરી ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયનું શિક્ષણ કાર્ય કરે.
8. પ્રયોગ અને નિદર્શન પદ્ધતિના ઉપયોગ દ્વારા અધ્યાપન કરે.
9. સમસ્યાઉકેલ અને આગમન-નિગમન અભિગમનો વર્ગશિક્ષણમાં અસરકારક ઉપયોગ કરે.
10. શાલેય શિક્ષણમાં ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ યોજે.
11. માઈક્રોટીચિંગના કૌશલ્યોનો ઉપયોગ કરી અધ્યાપન કાર્ય કરે.
12. ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષયમાં વિવિધ સ્વરૂપના પાઠ આયોજનની વિગતે નોંધ કરી પાઠ આપે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. જૂથચર્ચા
3. ચર્ચાસભા
4. સ્વાધ્યાય
5. નિદર્શન
6. પ્રયોગ પદ્ધતિ

Unit Wise Detailed Syllabus		
Unit		Number of Teaching Hours
1	<p>ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણની સંકલ્પના, મૂલ્યો અને હેતુઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગણિત, વિજ્ઞાન, ગણિત શિક્ષણ અને વિજ્ઞાન શિક્ષણની સંકલ્પના, મહત્ત્વ 2. ગણિત, વિજ્ઞાન શિક્ષણનાં મૂલ્યો: સાંસ્કૃતિક, ઉપયોગિતાલક્ષી, માનસ ઘડતર 3. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાએ ગણિત, વિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ 4. ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણનું રોજિંદા જીવનમાં સ્થાન અને ઉપયોગિતા 	11 કલાક
2	<p>અધ્યાપનશાસ્ત્ર</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. અધ્યાપન: સંકલ્પના અને સિદ્ધાંતો 2. અધ્યાપનના સૂત્રો 3. ગણિત, વિજ્ઞાન શિક્ષણની પ્રવિધિઓ, પદ્ધતિઓ, પ્રયુક્તિઓ તથા અભિગમ: સંકલ્પના અને ઉદાહરણો 4. ગણિત, વિજ્ઞાન શિક્ષણના હેતુઓ, વિશિષ્ટ હેતુઓ તથા વિશિષ્ટ હેતુઓ-અધ્યયન નીપજ 	11 કલાક
3	<p>ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ 2. પ્રયોગપદ્ધતિ, નિદર્શન પદ્ધતિ 3. સમસ્યા ઉકેલ અભિગમ, આગમન-નિગમન અભિગમ 4. પ્રવૃત્તિ આધારિત ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણ 	11 કલાક
4	<p>માઈક્રો ટીચિંગ અને સિમ્યુલેશન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. માઈક્રો ટીચિંગ: સંકલ્પના, સોપાનો અને મહત્ત્વ 2. માઈક્રો ટીચિંગના કૌશલ્યો: અર્થ, ઘટકો અને ઉપયોગિતા 3. સિમ્યુલેશન પાઠ: સંકલ્પના, લક્ષણો અને ઉપયોગિતા 4. પાઠ આયોજનનાં સ્વરૂપો: માઈક્રો-સિમ્યુલેશન, સેતુ, પૂર્ણ, એકમ, પ્રવૃત્તિ-સમવાય અને લોકશિક્ષણ પાઠનું આયોજન 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

Dasgupta D.N.(1st Ed. 2004). *Effective Teaching Techniques*. Jaipur : Aavishkar Publishers, 807, Vyas Building, Chanra Rasta.

Maitra Krishna (1st Ed. 1991), *Teaching of Physics* . New Delhi : Discovery Publishing House.

Murray, John, *Teaching Science at the secondary stage*. London : A.S.E. Publication, 50 Albemarle street.

કુલશ્રેષ્ઠ, એસ. પી., *જીવ વિજ્ઞાન શિક્ષણ*. મેરઠ : લાયન બુક ડિપો.

ત્રિપાઠી મધુસુદન(1st Ed. 2007), *શિક્ષણ તકનિકી ઓર પ્રબંધ*. નई દિલ્લી : ઓમેગા પ્રકાશન, અંસારી રોડ, દરિયાગંજ.

પાન્ડે શશિ કિરન, *વિજ્ઞાન શિક્ષણ*. નई દિલ્લી : વાણી પ્રકાશન દરિયાગંજ.

રાવત ડી.એસ. (6th Ed. 1971), *વિજ્ઞાન શિક્ષણ*. આગરા : વિનોદ પુસ્તક મંદીર.

શાહ, એમ. એમ.(1993) માઈક્રો ટીચિંગ. અમદાવાદ: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય

જોષી, એચ., લિખિયા, કે., શાહ, બી., શાહ, એચ., ભરૂચા, એન. (ત્રીજી આવૃત્તિ). (2004). *વિજ્ઞાન અધ્યાપનનું પરિશીલન*. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.

દેવડા ડી.એચ. અને અન્ય (2017). *લોકશિક્ષણ*, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

પટેલ, વી. જી.(પ્રથમ આવૃત્તિ, 1993), *વિજ્ઞાન શિક્ષણનો નૂતન અભિગમ*. સુરત : સાહિત્ય સંકુલ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી (ધોરણ-6 થી 10). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી પ્રયોગનોંધપોથી. (ધોરણ-6 થી 10). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી. (ધોરણ-6 થી 10) શિક્ષક આવૃત્તિ. (2012). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

શૈક્ષણિક વેબસાઇટ : www.emc.maricopa.edu www.chemistry.mcmaster.ca www.nyu.edu

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED103(LANG)	ભાષાઓનું સામાન્ય અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit – 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. શૈક્ષણિક હેતુઓ અને ક્ષેત્રોની સમજ કેળવે.
2. અધ્યાપન સૂત્રો અને અધ્યાપન પદ્ધતિઓનો શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગ કરે.
3. ભાષા શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓનો શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગ કરે.
4. અધ્યાપન કૌશલ્યો કેળવે.
5. અધ્યાપનમાં વિષય સંબંધિત પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. સામાન્ય શૈક્ષણિક હેતુઓની રચના કરી શકે.
2. વિશિષ્ટ શૈક્ષણિક હેતુઓની રચના કરી શકે.
3. સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓનો તફાવત સ્પષ્ટ કરી શકે.
4. અધ્યાપનસૂત્રો અને સિદ્ધાંતોનો અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરી શકે.
5. ભાષા શિક્ષણની વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓનો અધ્યાપનમાં પ્રયોગ કરી શકે.
6. અધ્યાપન કૌશલ્યોનો વિકાસ કરી શકે.

Teaching Pedagogy

1. પરિસંવાદ
2. જૂથચર્ચા
3. સ્વાધ્યાય
4. જૂથ અધ્યયન
5. વાર્તાકથન
6. નિદર્શન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	શૈક્ષણિક હેતુઓ, ક્ષેત્રો અને રચના	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શૈક્ષણિક હેતુઓની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 2. શૈક્ષણિક હેતુઓનાં ક્ષેત્રો અને જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રોનાં હેતુઓનું સ્તરીકરણ 3. શૈક્ષણિક હેતુઓ રચતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો 4. સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના	
2	અધ્યાપનસૂત્રો અને સિદ્ધાંતો	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. અધ્યાપન : સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. અધ્યાપન પર અસર કરતાં પરિબલો 3. અધ્યાપનસૂત્રો 4. અધ્યાપન સિદ્ધાંતો	
3	ભાષા શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓ	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ 2. વાર્તાકથન પદ્ધતિ 3. આગમન-નિગમન પદ્ધતિ 4. પ્રત્યક્ષ પદ્ધતિ 5. જૂથચર્ચા પદ્ધતિ	
4	માઈક્રોટીચિંગ	12 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના, સોપાનો અને લાભો 2. માઈક્રોસિમ્યુલેશન : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, ઉત્તેજના પરિવર્તન અને શ્યામફલક નોંધ 3. સેતુ પાઠ : સંકલ્પના, સોપાનો અને લાભો 4. પાઠ નિરીક્ષણ : સાવચેતી અને લાભો	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

- જોશી, ક. (1972). ગુજરાતી અધ્યાપનના સાંપ્રત પ્રવાહો (પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : બાલગોવિંદ ત્રિવેદી, વિ. (2010). ગુજરાતીમાં ભાષાશિક્ષણ(પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : શબ્દલોક દવે, જ. (1982). કવિતાનું શિક્ષણ(પ્રથમ આ.). વલ્લભ વિદ્યાનગર : સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી રાવલ, ન.વી. અને અન્ય (2007). માનુષાષાનું અભિનવ અધ્યાપન. અમદાવાદ : નીરવ વ્યાસ, યો. (1999). પ્રાથમિક શાળામાં ભાષાશિક્ષણ (પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : પાર્શ્વ સોની,ર. અને પટેલ, મ.હ.(1978). કવિતાનું શિક્ષણ(પ્રથમ આ.). ઈડર : લેખકો ગુપ્તા, મ. (૨૦૧૧). ભાષા શિક્ષણ સિદ્ધાંત ઓર પ્રવિધિ. આગરા: કેન્દ્રિય હિન્દી સંસ્થાન જૈન, મ. (1966). અન્ય ભાષા શિક્ષણ. આગરા : હિન્દી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ શ્રીવાસ્તવ.(૧૯૭૯). ભાષાશિક્ષણ. નई દિલ્હી: દ મેકમિલન કંપની
- Mishra, R. C. *Lesson Planning*:(2007). A. P. H Publishing Corporation, New Delhi.
- Natraj, S.(2006). *Learning to Teach*. Vallabh Vidyanagar :Charutar Vidya Mandal
- Shrivastava, A. K. (2005,1st Ed.). *English Language Teaching: Methods, Tools &Techniques* Book enclave, Jaipur (India).
- Yadav, R. N. S. (2002). *Teaching of English*:Abhishek Publications, Chandigarh.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED103(SS)	સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયનું સામાન્ય અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit – 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. શૈક્ષણિક હેતુઓ અને ક્ષેત્રોની સમજ કેળવે.
2. અધ્યાપન સૂત્રો અને અધ્યાપન પદ્ધતિઓનો શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગ કરે.
3. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓનો શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગ કરે.
4. અધ્યાપન કૌશલ્યો કેળવે.
5. અધ્યાપનમાં વિષય સંબંધિત પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. શૈક્ષણિક હેતુઓની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ સમજાવે છે.
2. જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રનાં હેતુઓનું સ્તરીકરણ કરે છે.
3. સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના કરે છે.
4. અધ્યાપન પર અસર કરતાં પરિબલો તારવે છે.
5. અધ્યાપનસૂત્રો સમજાવે છે.
6. અધ્યાપન સિદ્ધાંતો વર્ણવે છે.
7. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની સામાન્ય અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિઓ ઉપયોજનનું કૌશલ્ય ધરાવે છે.
8. માઈક્રોટીચિંગનાં વિવિધ કૌશલ્યોનો પ્રાયોગિક પાઠમાં વિનિયોગ કરે છે.

Teaching Pedagogy

1. પરિસંવાદ
2. જૂથચર્ચા
3. સ્વાધ્યાય
4. જૂથ અધ્યયન
5. વાર્તાકથન

Unit Wise Detailed Syllabus			
	Unit	Number of Teaching Hours	
1	શૈક્ષણિક હેતુઓ, ક્ષેત્રો અને રચના	11 કલાક	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શૈક્ષણિક હેતુઓની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 2. શૈક્ષણિક હેતુઓનાં ક્ષેત્રો અને જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રનાં હેતુઓનું સ્તરીકરણ 3. શૈક્ષણિક હેતુઓ રચતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો 4. સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના 		
2	અધ્યાપનસૂત્રો અને સિદ્ધાંતો		11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. અધ્યાપન : સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 2. અધ્યાપન પર અસર કરતાં પરિબલો 3. અધ્યાપનસૂત્રો 4. અધ્યાપન સિદ્ધાંતો 		
3	સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓ	11 કલાક	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ 2. કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિ 3. આધાર પદ્ધતિ 4. જીવનવૃત્તાંત(જીવનચરિત્ર) પદ્ધતિ 5. જૂથચર્ચા પદ્ધતિ 		
4	માઈક્રોટીચિંગ અને સિમ્યુલેશન		12 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના, સોપાનો અને લાભો 2. માઈક્રોટીચિંગ કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, ઉત્તેજના પરિવર્તન અને શ્યામફલક નોંધ 3. સિમ્યુલેશન પાઠ : સંકલ્પના, સોપાનો અને લાભો 4. પાઠ નિરીક્ષણ : સાવચેતી અને લાભો 		

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Bharadwaj, Manish (2011). **Provisional Population Totals Census of India – 2011**. New Delhi
2. Census of India (2011). New Delhi : Registrar General India
3. Dasgupta D.N.(2004). **Effective Teaching Techniques**. Jaipur : Aavishkar Publishers, 807, Vyas Building, Chanra Rasta.
4. ત્રિપાઠી, મધુસુદન. (2007). **શિક્ષણ તકનિકી ઓર પ્રબંધ**. નર્ડ દિલ્લી : ઓમેગા પ્રકાશન, અંસારી રોડ, દરિયાગંજ
5. કાછીઆ, મનહર. (1986). નાટ્યીકરણ દ્વારા વર્ગ - શિક્ષણ. મોડાસા : શ્રી બી. ડી. શાહ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન
6. ગાંધીજી., (સં. આર. કે. પ્રભુ). (6 ઠ્રી આવૃત્તિ , 2006) મારા સ્વપ્નનું ભારત .અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર
7. ગાંધીજીના રચનાત્મક કાર્યક્રમો
8. દવે, જયેન્દ્ર અને અને અન્ય (ત્રીજી આવૃત્તિ). (2004). **અધ્યયન અને અધ્યાપનનું પ્રયુક્તિઓ અને શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન**. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
9. દેસાઇ, ધનવંતભાઈ અને કાલરી. અર્વાચીન ભારતનો ઇતિહાસ
10. પંચોળી, મનુભાઈ. આપણો વારસો અને વૈભવ, સંસ્કાર સાહિત્ય મંદિર
11. પંડ્યા, પ્રતાપરાય અને અન્ય. (2007). સમાજવિદ્યાનું આદર્શ અધ્યાપન . અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન
12. પાઠક, ઉપેન્દ્રભાઈ (પાંચમી આવૃત્તિ, 2009), સમાજવિદ્યાનું અભિનવ અધ્યાપન. અમદાવાદ : નીરવ પ્રકાશન
13. ભટ્ટ, અશ્વિની (અનુ.). અર્ધી રાતે આઝાદી
14. શાહ, બી. સી., ભારતમાં પંચાયતી રાજ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
15. સામાજિક વિજ્ઞાન (ધોરણ : 6-10), ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્ય પુસ્તક મંડળ

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED104	ગુજરાતી ભાષા પરિચય	Compulsory
Po's Aligned		Credit – 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગુજરાતી ભાષાનો સામાન્ય પરિચય પ્રાપ્ત કરે.
2. ગુજરાતી ભાષાના મૂળભૂત કૌશલ્યોનો વિકાસ કરે.
3. ગુજરાતી ભાષામાં અર્થગ્રહણ વિકસે.
4. ગુજરાતી ભાષામાં લિખિત અભિવ્યક્તિ વિકસે.
5. ગુજરાતી ભાષામાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે.
6. ગુજરાતી ભાષામાં સર્જનાત્મક અભિવ્યક્તિ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. ગુજરાતી ભાષામાં લિખિત અભિવ્યક્તિ કેળવી શકે.
2. ગુજરાતી ભાષામાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ ખીલવી શકે.
3. ગુજરાતી ભાષામાં સર્જનાત્મક અભિવ્યક્તિ કરી શકે.
4. ગુજરાતી ભાષાનો સામાન્ય પરિચય પ્રાપ્ત કરી શકે.
5. ગુજરાતી ભાષાના મૂળભૂત કૌશલ્યોનો વિકાસ કરી શકે.
6. ગુજરાતી ભાષામાં અર્થગ્રહણ ક્ષમતા વિકસાવી શકે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. સ્વઅધ્યયન
3. મુલાકાત
4. જૂથચર્ચા
5. પ્રકલ્પ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>ગુજરાતી ભાષાનો સામાન્ય પરિચય</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વર્ણ પરિચય 2. વાક્યરચનાના પ્રકારો 3. જોડણીના નિયમો 4. વિરામચિન્હો અને તેનો ઉપયોગ 5. સમાસ 6. સંધિ 	15 કલાક
2	<p>ગુજરાતી ભાષા કૌશલ્યોના વિકાસ માટેની પ્રવૃત્તિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. નામાંકીત કવિ દ્વારા થયેલું કાવ્યપઠન સાંભળી તેમનાં પઠનની વિશેષતાઓની નોંધ કરો.. 2. નામાંકીત સર્જકનું વક્તવ્ય સાંભળી તેમની વક્તૃત્વકળાની વિશેષતાઓ લખો. 3. કોઈ પ્રાકૃતિક સ્થળની મુલાકાત લઈને તેનો સાહિત્યિક ભાષામાં અહેવાલ લખો. 4. કોઈ એક સાહિત્યિક સંસ્થા દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમમાં સહભાગી બનીને તેનો તસવીરો સાથેનો અહેવાલ તૈયાર કરો. 5. કોઈ એક સાહિત્યકૃતિને અન્ય સાહિત્યસ્વરૂપમાં રૂપાંતરિત કરો. 6. કોઈ એક સાહિત્યિક સામયિકનો પરિચય લખો. 7. ગુજરાતી સાહિત્યને સમર્પિત વેબસાઈટ કે બ્લોગનો પરિચય લખો. 8. નામાંકીત સાહિત્યકારની આત્મકથાનું વાચન કરી તેમના જીવન-કવનને ઘડનારાં પરિબળો વિશે નોંધ તૈયાર કરો. 9. નામાંકીત કવિનાં કાવ્યનું પઠન કરી તેનો વીડિયો તૈયાર કરો. 10. કોઈ એક નામાંકીત સર્જકની કૃતિનું આદર્શવાચન કરી તેનો ઓડિયો તૈયાર કરો. 11. કોઈ એક સાહિત્યસ્વરૂપની ઉત્તમ કૃતિ પસંદ કરી તેની સ્વરૂપગત વિશેષતાઓ લખો. 12. તમને થયેલી વિશિષ્ટ અનુભૂતિને સાહિત્યના કોઈ સ્વરૂપમાં અભિવ્યક્ત કરો. 13. સહપાઠીઓની મદદથી કોઈ એક સાહિત્યકૃતિનું વાચિકમ્ વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ રજૂ કરો. 14. સહપાઠીઓની મદદથી કોઈ એક સાહિત્યકૃતિનું વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ ભજવણી કરો. 15. સંસ્થામાં સાહિત્યિક કાર્યક્રમનું આયોજન કરી તેનો અહેવાલનું પ્રાર્થનાસભામાં વાચન કરો. 	15 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય - 25 ગુણ મૌખિક કસોટી - 25 ગુણ
External Assessment	-	-

References

કોઠારી,જ.(૨૦૧૫). ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

ભાષા નિયામકની કચેરી. (૨૦૧૦). ભાષા વિવેક. ગાંધીનગર : લેખક

ભાષા નિયામકની કચેરી. (૨૦૧૦). ભાષા ગૌરવ. ગાંધીનગર : લેખક

ભાષા નિયામકની કચેરી. (૨૦૧૦). ગુજરાતી ભાષા સૌંદર્ય. ગાંધીનગર : લેખક

વ્યાસ,યો. (૨૦૧૮). ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ. અમદાવાદ : બાલવિનોદ પ્રકાશન

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-1	BED106	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગુણવત્તાયુક્ત કતાઈનું કૌશલ્ય દર્શાવે છે.
2. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન કરે છે.
3. સૂતરના કસનું ગણિત ગણી બતાવે છે.
4. સામુદાયિક જીવના અનુભવો મેળવે છે.
5. પોતાના જીવનમાં વિવિધ પ્રકારની સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનો વિનિયોગ કરે છે.
6. પોતાના જીવનમાં સામુદાયિક જીવના અનુભવોનું અમલીકરણ કરે છે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. સૂતર પર રંગ કરી, તાણો તૈયાર કરી સાળ પર વણાટકાર્ય કરે.
2. સમૂહપ્રવૃત્તિઓ, સામુદાયિક જીવન, રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં લોક સહભાગિતા દર્શાવે

Teaching Pedagogy

1. કાર્યશાળા
2. નિદર્શન
3. પ્રવૃત્તિકાર્ય
4. પ્રોજેક્ટ
5. સંવાદ
6. જૂથચર્ચા
7. સ્વઅધ્યયન
8. કાર્યશાળા
9. યોગશિબિર
10. ચર્ચાસભા

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>યરવડા કાંતણ અને સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. યરવડા કાંતણની ગુણવત્તા 2. ગુણવત્તાયુક્ત કતાઈનું કૌશલ્ય 3. ગુણવત્તાયુક્ત સૂતરની લાક્ષણિકતાઓ 4. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન 5. સૂતરનો કસ, સમાનતા, આંક અને તેનું ગણિત 6. સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન 7. સૂતરનાં ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપનમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો 8. વણાટકાર્ય કરવું : સૂતર ખોલવું, રંગ કરવો, તાણો તૈયાર કરવો, સાળ તૈયાર કરી બે આસન બનાવવા. 	18 કલાક
2	<p>સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ અને સમૂહજીવન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વર્ગખંડ શિક્ષણમાં નિયમિતતા અને સહભાગિતા 2. વિભાગ દ્વારા આયોજિત સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : અભિમુખતા શિબિર, સમૂહસફાઈ, સ્વયંપાકી-સમૂહભોજન, વિશિષ્ટ દિવસોની ઉજવણી, સાહિત્યિક/સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, વિવિધ સ્પર્ધાઓ, વર્ષાત કાર્યક્રમ (શુભેચ્છા સમારંભ) વગેરે સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 3. વિભાગમાં સામુદાયિક જીવન : પરસ્પર સાથેનો જીવનવ્યવહાર, વિવિધ ટુકડીકાર્યોમાં સહભાગિતા, પ્રાર્થના-ભજન-ધૂન-ગીતગાન કૌશલ્ય 4. Mentor Group / હોમરૂમ(ઘરનો ઓરડો)જૂથની પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : જૂથની બેઠકોમાં નિયમિતતા, જૂથ દ્વારા આયોજિત રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, પરસ્પરનાં કાર્યોમાં મદદ, જૂથના સભ્યો સાથેનો ઘરોબો વગેરે પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 5. રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય 1 – (15 ગુણ) પ્રાયોગિક કાર્ય 2 - (15 ગુણ)
External Assessment	-	-

References

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1990). કાંતણવિદ્યા. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1991). સમૂહજીવન - સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને તેનું મૂલ્યાંકન. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

મહેતા, બબલભાઈ. (1970). સમૂહજીવનનો આચાર. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

પટેલ, મ.જો. (2003). પ્રાર્થના, કાંતણ, ખાદી, સફાઈ..... કુલપતિશ્રીના શબ્દોમાં. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર. વસ્ત્રવિદ્યા વિષયનાં ધોરણ-8 થી 12 નાં પાઠ્યપુસ્તકો.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED201	ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને સમકાલીન શિક્ષણ	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. પ્રાચીન ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલીનું મહત્ત્વ સમજાવે.
2. કેળવણીની સંકલ્પના અને હેતુઓની ચર્ચા કરે.
3. કેળવણી અને કેળવણીના તત્ત્વદર્શનના ખ્યાલો રજૂ કરે.
4. શિક્ષણપંચો અને સમિતિઓની મુખ્ય ભલામણો જણાવે..
5. શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણા માટેના કાર્યક્રમો વિશે વર્ણવી શકે.
6. ગુણવત્તા સુધારણા માટેની સંસ્થાઓનો પરિચય આપે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. ગુરુકુલ શિક્ષણ પ્રણાલી ગુરુકુલની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ સમજાવે.
2. ગરુ શિષ્ય પરંપરાનું મહત્ત્વ સમજાવે.
3. વેદકાલીન શિક્ષણ પ્રણાલી અને બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણપ્રણાલી ઉદ્દેશ્યો, શિક્ષણની સંસ્થાઓ, અભ્યાસક્રમ, શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને મહત્ત્વ વર્ણવે.
4. કેળવણી સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને હેતુ તારવે.
5. કેળવણીનું તત્ત્વદર્શન સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને હેતુ સમજાવે.
6. કેળવણી અને તત્ત્વદર્શનનો સંબંધ તારવે.
7. કેળવણીની પ્રક્રિયા પર તત્ત્વદર્શનનો પ્રભાવ વર્ણવે.
8. શિક્ષણપંચો અને સમિતિઓ ભારતીય શિક્ષણપંચ, હાર્ટોગ સમિતિ, રાષ્ટ્રીય શિક્ષણપંચ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 શિક્ષણ સંબંધી ભલામણો તારવે.
9. ગુણવત્તા સ્થાપનની રાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓનો પરિચય જેવી કે NCERT, NCTE આપે.
10. ગુણવત્તા સ્થાપનની રાજ્ય સ્તરની સંસ્થાઓનો પરિચય જેવી કે GCERT, DIET આપે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથ ચર્ચા
2. પરિસંવાદ
3. સ્વાધ્યાય
4. કાર્યશાળા
5. મુલાકાત
6. વ્યાખ્યાન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>પ્રાચીન ભારતીય શિક્ષણ પ્રણાલી</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગુરુકુલ શિક્ષણ પ્રણાલી : ગુરુકુલની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 2. ગુરુ-શિષ્ય પરંપરાનું મહત્ત્વ 3. વેદકાલીન શિક્ષણ પ્રણાલી : ઉદ્દેશ્યો, શિક્ષણની સંસ્થાઓ, અભ્યાસક્રમ, શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને મહત્ત્વ 4. બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણપ્રણાલી : ઉદ્દેશ્યો, શિક્ષણની સંસ્થાઓ, અભ્યાસક્રમ, શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને મહત્ત્વ 	11 કલાક
2	<p>કેળવણી અને કેળવણીનું તત્ત્વદર્શન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. કેળવણી : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને હેતુઓ 2. કેળવણીનું તત્ત્વદર્શન : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને હેતુઓ 3. કેળવણી અને તત્ત્વદર્શનનો સંબંધ 4. કેળવણીની પ્રક્રિયા પર તત્ત્વદર્શનનો પ્રભાવ 	11 કલાક
3	<p>શિક્ષણ પંચો અને સમિતિઓની શાલેય શિક્ષણ સંબંધી ભલામણો</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ભારતીય શિક્ષણપંચ 1882-83 ની ભલામણો 2. હાર્ટોગ સમિતિ 1927-29 ની ભલામણો 3. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણપંચ 1964-66 ની ભલામણો 4. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 ની ભલામણો 	11 કલાક
4	<p>શાલેય શિક્ષણની ગુણવત્તા, ગુણવત્તા સુધારણાના કાર્યક્રમો અને ગુણવત્તા સ્થાપનની સંસ્થાઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ : સંકલ્પના, લાક્ષણિકતાઓ અને મહત્ત્વ 2. ગુણોત્સવ કાર્યક્રમ અને સમગ્ર શિક્ષા અભિયાન 3. ગુણવત્તા સ્થાપનની રાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓનો પરિચય : NCERT અને NCTE 4. ગુણવત્તા સ્થાપનની રાજ્ય સ્તરની સંસ્થાઓનો પરિચય : GCERT અને DIET 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. ભાલ જી.ડી., ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
2. માંકડ ડી.આર., પ્રાચીન ભારતમં શિક્ષણ, અમદાવાદ : ગુજરાત યુનિવર્સિટી પ્રકાશન.
3. પટેલ એમ. ભારતીય શિક્ષણ પંચોની એક ઝલક, અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
4. મદાન, પી. *ઉદયમાન ભારતીય સમાજ મેં શિક્ષક*, આગરા : અગ્રવાલ પ્રકાશન ।
5. Naik, J.P.(1982). *The Education Commission and after*, New Delhi : APH Publication.
6. Agrawal, J.C.(2000). *Landmarks in the History of Modern Education*, New Delhi : Vikash publication VT LTD.
7. અગ્રવાલ, એસ. કે. (1997). *શિક્ષા કે તાત્વિક સિદ્ધાંત*, મેરઠ : રાજેશ પબ્લિશિંગ હાઉસ ।
8. જોશી, બી. એચ. અને ભોગાયતા, સી. કે.(2013). *વિકાસશીલ ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ અને શિક્ષક*, અમદાવાદ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
9. Right of Children to Free and Compulsory Education Act, 2009. *The Gazette of India*, August 27, 2009, New Delhi. pp 9.
10. Anderson, R.C. (1984). *Role of the reader's schema in comprehension, learning and memory*. In R.C. Anderson, J. Osborn, & R.J. Tierney (Eds.), *Learning to read in American schools: Basal readers and content texts*. Psychology Press.
11. Dewey, J. (2004). *Democracy and education*. Courier Dover Publications.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED202	અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. માપન અને મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના સમજાવે.
2. શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની જુદી જુદી પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજાવે.
3. શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની વિવિધ પ્રયુક્તિઓ સંદર્ભે ગણતરીઓ કરે.
4. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન વિશે સમજાવે.
5. કસોટી રચનાનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર સમજાવી શકે.
6. કસોટી પ્રમાણિત કરવાના સોપાનો વર્ણવે.
7. માપનના વિવિધ ઉપકરણોનું ઉપયોજન કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. માપન અને મૂલ્યાંકનનો તફાવત દર્શાવે.
2. મૂલ્યાંકનના હેતુઓ વર્ણવે.
3. પ્રવર્તમાન શાલેય અભ્યાસક્રમની તાર્કિક સમીક્ષા કરે.
4. કસોટીની કલમના વિવિધ સ્વરૂપો ઓળખાવે.
5. પોનાના કોઈ એક વિષયમાં નિબંધ પ્રકારના, ટૂંક જવાબી અને અનાત્મલક્ષી પ્રકારની કલમોની રચના કરે.
6. મૂલ્યાંકન માટેની કસોટીઓ - સિદ્ધિ કસોટી, બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટીના ઉપયોગો જણાવે.
7. મૂલ્યાંકનના ઉપકરણો-ઓળખયાદી, અભિપ્રાયાવલી અને ક્રમમાપદંડના ઉપયોગો જણાવે.
8. આપેલા પ્રાપ્તિાંકો માટે મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો તથા ચલિતતાના માપોની ગણતરી કરી અર્થઘટન કરે.
9. મૂલ્યાંકનના નૂતન પ્રવાહો તરીકે ઓનલાઈન એક્ઝામ અને ઓનડિમાન્ડ એક્ઝામના લાભાલાભ જણાવે.
10. મૂલ્યાંકનમાં કમ્પ્યુટરનો વિવિધ રીતે ઉપયોગ કરે.

Teaching Pedagogy

1. સ્વાધ્યાય
2. વર્કશોપ
3. વ્યાખ્યાન
4. કાર્યશાળા
5. પરિસંવાદ
6. જૂથચર્ચા
7. ટીમ ટીચીંગ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન <ol style="list-style-type: none"> 1. પરીક્ષણની સંકલ્પના, માપન અને મૂલ્યાંકનનો અર્થ અને તે બંને વચ્ચેનો તફાવત 2. અધ્યયનનું મૂલ્યાંકન અને અધ્યયન માટેના મૂલ્યાંકન વચ્ચેનો તફાવત 3. મૂલ્યાંકનના હેતુઓ 4. પ્રવર્તમાન મૂલ્યાંકનની તાર્કિક સમીક્ષા 	11 કલાક
2	માપનના વિવિધ ઉપકરણો <ol style="list-style-type: none"> 1. કસોટીની કલમનું સ્વરૂપ: કલમ અને તેના સ્વરૂપો(નિબંધ પ્રકાર, ટૂંક જવાબી અને અનાત્મલક્ષી) 2. સિદ્ધિકસોટી, બુદ્ધિકસોટી, નિદાનકસોટી અને અભિયોગ્યતાકસોટી: સ્વરૂપ અને ઉપયોગિતા 3. ઓળખયાદી, અભિપ્રાયાવલી અને કમમાપદંડ: સ્વરૂપ અને ઉપયોગિતા 	11 કલાક
3	શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્ર <ol style="list-style-type: none"> 1. શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રની સંકલ્પના અને શિક્ષક માટે ઉપયોગિતા 2. આવૃત્તિ વિતરણ અને તેના પર આધારિત આલેખ : સ્તંભાલેખ અને આવૃત્તિ બહુકોણ 3. મધ્યવર્તી સ્થિતિનાં માપ : સંકલ્પના અને ગણતરી (મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક) 4. ચલિતતાનાં માપ : સંકલ્પના અને ગણતરી (વિસ્તાર અને પ્રમાણ વિચલન) 5. પ્રતિશત ક્રમાંક: અર્થ, મહત્ત્વ અને અર્થઘટન 	11 કલાક
4	મૂલ્યાંકનના નૂતન પ્રવાહો <ol style="list-style-type: none"> 1. મૂલ્યાંકનમાં ગ્રેડિંગ પ્રણાલી 2. ઓન લાઇન એક્ઝામ અને ઓન ડિમાન્ડ એક્ઝામનો અર્થ, લાભ અને મર્યાદા 3. કાર્ય આધારિત મૂલવણી (Performance Based Evaluation) 4. મૂલ્યાંકનમાં કમ્પ્યુટરનો વિનિયોગ 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Arunima Kumari. (2008). *An Introduction to Research Methodology*. Udaipur : ATPA.
2. Tom, Kubiszyn and Gary Bosich. (1990). *Educational Testing and Measurement*. USA : Harper Collins Publication.
3. ગુપ્તા એસ.પી. (1999). *આધુનિક માપન તથા મૂલ્યાંકન*. ઇલાહાબાદ : શારદા પુસ્તક ભવન.
4. પાઠક પી.ડી. (2004) *(ભારતીય શિક્ષા ઓર ડસકી સમસ્યાઈ)*. આગરા : વિનોદ પુસ્તક મંદિર.
5. ઉચાટ ડી. એ. (2009). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનોમાં સંશોધન પદ્ધતિશાસ્ત્ર. રાજકોટ : સાહિત્ય મુદ્રણાલય, પ્રા.લિ.
6. અંબાસણા, એ. (1996) *મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની સંરચના*. રાજકોટ : શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
7. ઝિંદી, એમ. ડી. અને પોરમ, બી. યુ. (1994). *શિક્ષણમાં અંકડાશાસ્ત્ર* અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટિન્ગ બોર્ડ ગુજરાત રાજ્ય.
8. પટેલ, એમ. અને અન્ય. (2008). *અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા તથા શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન*. અમદાવાદ : બી.એસ.શાહ પ્રકાશન.
9. પટેલ, આર. એસ. (2008). *શૈક્ષણિક સંશોધન માટે આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિ*. અમદાવાદ : જય પબ્લિકેશન.
10. રાઠોડ યુ.એન. (સં. 2011). *શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન*. ગાંધીનગર : માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ.
11. શેઠ, બી.એમ. અને અન્ય. (1976). *મનોવિજ્ઞાનમાં આંકડાશાસ્ત્ર*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED203	નઈતાલીમ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ	Compulsory
Po's Aligned		Credit – 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. નઈ તાલીમનો અર્થ અને સંકલ્પના સમજાવે.
2. નઈ તાલીમનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ જાણે.
3. નઈ તાલીમ અંગે ગાંધીજીનું દર્શન સમજે.
4. ગુજરાતમાં કાર્યરત નઈ તાલીમ આપતી વિવિધ પ્રકારની સંસ્થાઓની સમજ મેળવે.
5. નઈ તાલીમના મેળવેલ જ્ઞાનનો જીવનવ્યવહારમાં ઉપયોગ કરે.
6. ઉચ્ચ પ્રાથમિક- માધ્યમિક- ઉચ્ચ શિક્ષણ- પ્રશિક્ષણ સ્તરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિનો દૃષ્ટિકોણ સમજે.
7. નઈ તાલીમ અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનાં તત્ત્વોનો સંબંધ તારવે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. નઈ તાલીમનો અર્થ અને સંકલ્પના સમજે.
2. નઈ તાલીમના વિકાસના તબક્કા સમજે.
3. ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘર, ફિનિક્સ વસાહત, અને ટોલ્સટોય ફાર્મમાં કરેલા કેળવણીના પ્રયોગો સમજે.
4. નઈ તાલીમ અંગે નાનાભાઈ ભટ્ટ, જુગતરામ દવે અને ઠક્કરબાપાનું દર્શન સમજે.
5. ગૂજરાત કુમાર વિનય મંદિર – અમદાવાદ, ગ્રામદક્ષિણામૂર્તિ - આંબલા, સ્વરાજ આશ્રમ – વેડછી અને રાષ્ટ્રીય વિદ્યાલય - મીરાખેડીનો ઇતિહાસ સમજે.
6. 1937 નાં વર્ધા મુકામે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પરિષદમાં ગાંધીજીએ આપેલ પ્રથમ વ્યાખાન સમજે.
7. વર્ધા પરિષદના મુખ્ય ઠરાવો સમજે.
8. ઝાકીર હુસેન સમિતિની ભલામણો સમજે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. પરિસંવાદ
3. જૂથચર્ચા
4. સ્વાધ્યાય
5. જૂથ અધ્યયન
6. ક્ષેત્ર મુલાકાત

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1.	<p>નઈ તાલીમનો ઉદભવ અને વિકાસ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. નઈ તાલીમની સંકલ્પના અને અર્થ 2. ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં કરેલા કેળવણીના પ્રયોગો (ધર, ફિનિક્સ વસાહત, અને ટોલ્સટોય ફાર્મ) 3. ગાંધીજીએ ભારતમાં કરેલા કેળવણીના પ્રયોગો (સત્યાગ્રહ આશ્રમ, હરીજન આશ્રમ, ચંપારણ) 4. નઈ તાલીમનાં પ્રારંભનાં વિદ્યાલયો (ગૂજરાત કુમાર વિનય મંદિર, અમદાવાદ, આંબલામાં ગ્રામદક્ષિણામૂર્તિ, વેડછીમાં સ્વરાજ આશ્રમ અને મીરાખેડીમાં રાષ્ટ્રીય વિદ્યાલય) 	11 કલાક
2.	<p>નઈ તાલીમની સૈદ્ધાંતિક આધારશિલા</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વર્ધા મુકામે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પરિષદમાં ગાંધીજીનું પ્રથમ વ્યાખાન 2. વર્ધા પરિષદના મુખ્ય ઠરાવો 3. ઝાકીર હુસેન સમિતિની ભલામણો 4. નઈ તાલીમની પાયાની બાબતો 5. (સિદ્ધાંતો, તત્ત્વો, અનુબંધનાં કેન્દ્રો અને પ્રકાર) 	11 કલાક
3.	<p>નઈ તાલીમના કર્મશીલો</p> <p>કર્મશીલોનાં કાર્યો, અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા અને સમૂહજીવનનો ખ્યાલ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. નાનાભાઈ ભટ્ટ 2. જુગતરામ દવે 3. ઠક્કરબાપા 	11 કલાક
4.	<p>રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ અને નઈ તાલીમનાં મુખ્ય તત્ત્વો</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પૂર્વ પ્રાથમિક સ્તરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ અને નઈ તાલીમ 2. પ્રારંભિક સ્તરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ અને નઈ તાલીમ 3. ઉચ્ચ પ્રાથમિક સ્તરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ અને નઈ તાલીમ 4. માધ્યમિક સ્તરે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ અને નઈ તાલીમ 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. ગાંધી, મો.ક. *સત્યાગ્રહ કા ઇતિહાસ*. અહમદાબાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
2. વિવેક, રામલાલ. *મહાત્મા ગાંધી દર્શન ઓર જીવન*. જયપુર : પંચશીલ પ્રકાશન.
3. શિવદત્ત, (2006). *સમગ્ર નયી તાલીમ (વિચાર, દર્શન, યોજના ંવં પાઠ્યક્રમ)*. વર્ધા : નયી તાલીમ સમિતિ આશ્રમ સેવાગ્રામ.
4. ઉપાધ્યાય, ચંદ્રકાન્તભાઈ. *બુનિયાદી શિક્ષણની ંતિહાસિક અને વૈચારિક વિકાસ યાત્રા*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
5. ઉપાધ્યાય, ચંદ્રકાન્તભાઈ. *અનુબંધ (સમવાય) ની સંકલ્પના*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
6. ગાંધી, મોહનદાસ. *દક્ષિણઆફ્રિકાનો સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
7. ગાંધી, પ્રભુદાસ. *જીવનનું પરોઢ*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
8. જોષી, વિદ્યુત (2012). પાયાની કેળવણીના નવા આયામો. અમદાવાદ : અમોલ પ્રકાશન.
9. દેસાઈ, પાઠક, પટેલ અને પટેલ. *શૈક્ષણિક આયોજન, પ્રવિધિ અને મૂલ્યાંકનની નવી ધરી*. મુંબઈ/અમદાવાદ : એ.આર.શેઠની કંપની.
10. પટેલ, નરોત્તમભાઈ શિ. *ગુજરાતમાં નઈ તાલીમ*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
11. પટેલ, મ.જો. (સંપાદક) *ગાંધીજીનું શિક્ષણ દર્શન*. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.
12. પંચલી, મનુભાઈ. (સં. રામચંદ્રભાઈ) (2011). *નઈ તાલીમનું નવનીત*. દિલ્હી : NCRI.
13. મહેતા, દિપક. *શિક્ષણ ભિતરનો ખજાનો*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
14. રાવલ, ગોવિંદભાઈ અને રાવલ, સુમતિબેન(2011). *નઈ તાલીમ તત્ત્વદર્શન અને પ્રયોગ*. અમદાવાદ : ગુજરાત નઈ તાલીમ સંઘ.
15. શાસ્ત્રી, જ. દવે. *ભારતીય શિક્ષણ ચિંતકોનું શિક્ષણ ચિંતન*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
16. સલ્લા, મ. (2012). માણસાઈની કેળવણી, ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય. અમદાવાદ :
17. સોલંકી, અ. અને અન્ય, *બુનિયાદી કેળવણીની રૂપરેખા*. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
18. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ- 2020, શિક્ષણ મંત્રાલય, ભારત સરકાર.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED204(GUJ)	ગુજરાતીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓનો અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરે.
2. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓના લાભાલાભ સમજે.
3. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રયુક્તિઓના લાભાલાભ સમજે.
4. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રવૃત્તિઓના લાભો જાણે.
5. ગુજરાતી ભાષાનાં શિક્ષણમાં ICT ની ભૂમિકા સમજે.
6. ગુજરાતી ભાષાનું શિક્ષણકાર્ય અસરકારક બનાવતી પદ્ધતિઓ-પ્રયુક્તિઓ સમજે.
7. ત્રિપરિમાણદર્શક સારણી તૈયાર કરી વિવિધ પ્રકારના પ્રશ્નોની રચના કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અધ્યાપનમાં વિનિયોગ કરી શકે.
2. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રયુક્તિઓનો ઉપયોગ કરી શકે.
3. ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરી શકે.
4. ગુજરાતી ભાષાનાં શિક્ષણમાં ICT નો ઉપયોગ કરી શકે.
5. ત્રિપરિમાણદર્શક સારણી તૈયાર કરી પ્રશ્નપત્રની રચના કરી શકે.
6. ગુજરાતી ભાષાનું અસરકારક અધ્યાપન કરી શકે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથચર્ચા
2. બઝસેશન
3. વ્યાખ્યાન
4. નિદર્શન
5. નાટ્યીકરણ
6. પ્રદર્શન
7. પ્રકલ્પ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણ, શિક્ષક અને પાઠ આયોજન</p> <p>1.1 વર્તમાન સમયમાં ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણમાં જોવા મળતી ખામીઓ અને તેને અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો.</p> <p>1.2 ગુજરાતી ભાષા શિક્ષકની સજ્જતા</p> <p>1.3 ગુજરાતી ભાષાખંડ</p> <p>1.3 ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણમાં પાઠ આયોજન : સૂક્ષ્મ પાઠ, સેતુપાઠ, છૂટા પાઠ, એકમ પાઠ, પ્રવૃત્તિ-સમવાય પાઠ લોકશિક્ષણ પાઠ</p>	11 ક્લાક
2	<p>ગુજરાતી ભાષાનાં મૂળભૂત કૌશલ્યો</p> <p>(સંકલ્પના, મહત્ત્વ, નિદાન-ઉપચાર, વિકાસ કરવાની પ્રવૃત્તિઓ)</p> <p>2.1 શ્રવણ</p> <p>2.2 કથન</p> <p>2.3 વાચન</p> <p>2.4 લેખન</p>	11 ક્લાક
3	<p>ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ</p> <p>3.1 શિક્ષણ પદ્ધતિની સંકલ્પના</p> <p>3.2 શિક્ષણ પદ્ધતિ પસંદ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો</p> <p>3.3 નાટ્યીકરણ પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.4 પ્રદર્શન પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.5 પ્રકલ્પ પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.7 ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ</p> <p>3.7.1 કથન</p>	11 ક્લાક

	3.7.2 પ્રશ્નોત્તરી 3.7.3 આદર્શવાચન 3.7.4 વાર્તાકથન 3.7.5 ગાન / પઠન 3.7.6 શબ્દરમત	
4	ગુજરાતી ભાષા શિક્ષણમાં ઉપયોગી સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓ, ICT અને મૂલ્યાંકન 4.1 સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિની સંકલ્પના 4.2 કવિસભા 4.3 અંકપ્રકાશન 4.4 વાર્તાલાપ 4.5 ICT ની સંકલ્પના અને વિનિયોગ 4.5.1 કમ્પ્યુટર 4.5.2 મોબાઈલ 4.5.3 ભાષા પ્રયોગશાળા 4.6 પ્રશ્નપ્રકાર અને ત્રિ-પરિમાણદર્શક સારણી	12 ક્લાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

- જોશી, ક. (1972). ગુજરાતી અધ્યાપનના સાંપ્રત પ્રવાહો (પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : બાલગોવિંદ ત્રિવેદી, વિ. (2010). ગુજરાતીમાં ભાષાશિક્ષણ(પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : શબ્દલોક
- દવે, જ. (1982). કવિતાનું શિક્ષણ(પ્રથમ આ.). વલ્લભ વિદ્યાનગર : સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી રાવલ, ન.વી. અને અન્ય (2007). માતૃભાષાનું અભિનવ અધ્યાપન.. અમદાવાદ : નીરવ વ્યાસ, યો. (1999). પ્રાથમિક શાળામાં ભાષાશિક્ષણ (પ્રથમ આ.). અમદાવાદ : પાર્શ્વ સોની,ર. અને પટેલ, મ.હ.(1978). કવિતાનું શિક્ષણ(પ્રથમ આ.). ઈડર : લેખકો
- ગુપ્તા, મ. (૨૦૧૧). ભાષા શિક્ષણ સિદ્ધાંત ઓર પ્રવિધિ. આગરા: કેન્દ્રિય હિન્દી સંસ્થાન
- જૈન, મ. (1966). અન્ય ભાષા શિક્ષણ. આગરા : હિન્દી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ
- શ્રીવાસ્તવ.(૧૯૭૯). ભાષાશિક્ષણ. નई દિલ્હી: દ મેકમિલન કંપની

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED204(ENG)	અંગ્રેજીનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. understand nature and importance of English language and different types of lessons for classroom teaching.
2. Understand methods, approaches and techniques of English language and apply it in classroom teaching.
3. Define different materials and teaching aids of ELT and use them for teaching of four skills in English language.
4. Understand testing, evaluation and textbook and apply it in classroom teaching.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. Explain position of English in India and Importance of English language.
2. Describe different types of lessons for classroom teaching of English language.
3. Explain methods, approaches and techniques of English language to apply it in the
4. classroom teaching.
5. Describe importance of different types of teaching aids and materials for ELT.
6. Explain four skills of English language.
7. Describe qualities of an effective teacher of English.
8. Explain testing and Evaluation in ELT.
9. Describe different types of questions , test-items and blue print in ELT.
10. Explain action research in ELT.
11. Describe the characteristics of textbook of English language.

Teaching Pedagogy

1. Group Discussion
2. Assignment
3. Individual presentation
4. critical analysis
5. Presentation Workshop
6. Demonstration

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	Nature and Importance of English Language	11 Hours
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Position of English in India and Importance of English language 2. Teaching of prose and poetry 3. Teaching of grammar 4. Teaching of composition 	
2	Methods, Approaches and Techniques	11 Hours
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Direct Method, structural approach, Bilingual Method and Audio lingual method of ELT 2. Communicative Language Teaching(CLT): Concept, principles and advantages 3. Aims and Objectives of teaching English at the primary and secondary level 4. Techniques: Role play, Language games and Storytelling 	
3	ELT Materials, Skills & Teacher of English	11 Hours
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Importance of Teaching aids and Materials for in teaching of English 2. Listening and Speaking: meaning, sub skills and importance 3. Reading and Writing: meaning, sub skills and importance 4. Qualities of an Effective Teacher of English 	
4	Testing, Evaluation & Textbook	12 Hours
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluation and Testing, Types of Questions and Tests 2. Three Dimensional Table of Blue Print: Concept, importance and setting model question paper 3. Action Research 4. Characteristics of a good Textbook of English 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Eastwood, John. (2004). Oxford Practice Grammar with answers. New York:Oxford University Press.
2. Krishnaswamy, N. (2000).Teaching English Grammar: a modern guide to an interactive approach. Chennai: T. R. Publications.
3. Laurence. James C.(2007). *Changing Role of Teachers in Education*: Rajat Publication, New Delhi.
4. Leech, Geoffrey & Svartvik, Jan. (2002). A Communicative Grammar of English. Delhi
5. Pearson Education (Singapore) Pvt. Ltd.
6. Mishra, R. C. *Lesson Planning*:(2007). A. P. H Publishing Corporation, New Delhi.
7. Murphy, Raymond. (1997). *Essential English Grammar*(Sec. Ed.). Cambridge : UniversityPress.
8. Natraj, S.(2005). Developing Communication Skills, A Handbook for Teachers & Learners of English, Vallabh Vidyanagar :Charutar Vidya Mandal
9. Natraj, S.(2006). *Learning to Teach*. Vallabh Vidyanagar :Charutar Vidya Mandal
10. Prasad, Kameshwer. (2006). *Essentials of English Grammar*. Jaipur : Shree Niwas Publications.
11. Shrivastava,A.K. 2005,1st Ed.). *English Language Teaching: Methods, Tools &Techniques* Book enclave, Jaipur (India).
12. Yadav, R. N. S. (2002). *Teaching of English*:Abhishek Publications, Chandigarh.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED204(SCI)	વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ઉચ્ચ પ્રાથમિક કક્ષાએ વિજ્ઞાન શિક્ષણની જરૂરિયાત અને અભ્યાસક્રમનો પરિચય રજૂ કરે.
2. વિજ્ઞાનની શૈક્ષણિક સાધન સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી પ્રવૃત્તિઓ કરે અને પાઠ આપે.
3. માધ્યમિક કક્ષાના વિજ્ઞાન વિષયવસ્તુમાં સમાવિષ્ટ સંકલ્પનાઓ, નિયમો, સિદ્ધાંતો અને ખ્યાલો સ્પષ્ટ રીતે સમજાવે.
4. માધ્યમિક કક્ષાના વિજ્ઞાન સંદર્ભે પ્રયોગો કરી પ્રયોગપોથીમાં નોંધે.
5. વિજ્ઞાન શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને વર્ગશિક્ષણકાર્ય કરે.
6. વિજ્ઞાનનો તેની આંતરશાખાઓ સાથેનો અનુબંધ સમજાવે.
7. વિજ્ઞાનમાં આદર્શ પ્રશ્નપત્ર (બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ સહિત)ની રચના કરી વર્ગમાં એકમ કસોટીની અજમાયશ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ, પ્રયુક્તિઓ અને પ્રવૃત્તિઓની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેની ઉપયોગિતા સમજાવે.
2. વિજ્ઞાનનો પાઠ્યક્રમ, અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.
3. વિજ્ઞાનનું વિવિધ વિષયો સાથેનું અનુબંધિત સ્વરૂપ સમજાવે.
4. વિજ્ઞાન વિષયમાં મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના સમજાવી મૂલ્યાંકનની વિવિધ પ્રયુક્તિઓનો ઉપયોગ કરે.
5. વિજ્ઞાન શિક્ષકની સજ્જતાઓ વિકસાવે.
6. વિજ્ઞાન વિષયમાં ક્રિયાત્મક સંશોધન હાથ ધરે.
7. વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાનું અસરકારક સંચાલન કરે.
8. આદર્શ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરી વિદ્યાર્થીઓની વિજ્ઞાન વિષયની સિદ્ધિનું માપન કરે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથચર્ચા
2. ચર્ચાસભા
3. સેમિનાર
4. સ્વાધ્યાય
5. વ્યાખ્યાન
6. કાર્યશાળા
7. નિદર્શન
8. પ્રયોગ પદ્ધતિ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>વિજ્ઞાન શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ, પ્રવૃત્તિઓ અને અભ્યાસક્રમ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વિજ્ઞાન શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ : નિદર્શન, નિરીક્ષણ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નોત્તરી 2. વિજ્ઞાનનો પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમ 3. વિજ્ઞાનના અધ્યયન-અધ્યાપનમાં મલ્ટીમિડિયાનો વિનિયોગ 4. વિજ્ઞાન શિક્ષણની સહાયક પ્રવૃત્તિઓ - વિજ્ઞાન મંડળ, વિજ્ઞાન મેળો, વિજ્ઞાન સંગ્રહાલય : હેતુઓ, આયોજન, પ્રવૃત્તિઓ અને લાભાલાભ 	11 કલાક
2	<p>વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અનુબંધ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ: પ્રોજેક્ટ, કાર્યશાળા, જૂથ ચર્ચા 2. વિજ્ઞાનની અધ્યયન પદ્ધતિઓ: નિરીક્ષિત અધ્યયન, અભિક્રમિત અધ્યયન 3. વિજ્ઞાનમાં અનુબંધ : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ 4. વિજ્ઞાનનો આંતરશાખીય અનુબંધ, અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ. 	11 કલાક
3	<p>વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના 2. પ્રશ્નોના પ્રકાર: નિબંધાત્મક, લઘુજવાબી અને વસ્તુલક્ષી 3. વિજ્ઞાનના આદર્શ પ્રશ્નપત્ર (ત્રિ પરિમાણદર્શક સારણી આધારિત) ની રચના 4. નિદાન અને ઉપચાર દ્વારા વિજ્ઞાનનું અધ્યયન – અધ્યાપન 	11 કલાક
4	<p>વિજ્ઞાન શિક્ષક અને સંશોધન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વિજ્ઞાન શિક્ષક સજ્જતા અને લાક્ષણિકતાઓ 2. વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ક્રિયાત્મક સંશોધન 3. વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ઉપયોગી સાહિત્ય: પ્રયોગનોંધપોથી, શિક્ષક માટે અધ્યાપનપોથી અને વિદ્યાર્થી માટે કાર્યપોથી 4. વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

Dasgupta D.N.(1st Ed. 2004). *Effective Teaching Techniques*. Jaipur : Aavishkar Publishers, 807, Vyas Building, Chanra Rasta.

Maitra Krishna (1st Ed. 1991), *Teaching of Physics* . New Delhi : Discovery Publishing House.

Murray, John, *Teaching Science at the secondary stage*. London : A.S.E. Publication, 50 Albemarle street.

કુલશ્રેષ્ઠ, एस. पी., *जीव विज्ञान शिक्षण*. मेरठ : लायन बुक डिपो.

त्रिपाठी मधुसुदन(1st Ed. 2007), *शिक्षण तकनीकी और प्रबंध*. नई दिल्ली : ओमेगा प्रकाशन, अंसारी रोड, दरियागंज.

पान्डे शशि किरन, *विज्ञान शिक्षण*. नई दिल्ली : वाणी प्रकाशन दरियागंज.

रावत डी.एस. (6th Ed. 1971), *विज्ञान शिक्षण*. आगरा : विनोद पुस्तक मंदीर.

જોષી, એચ., લિખિયા, કે., શાહ, બી., શાહ, એચ., ભરૂચા, એન. (ત્રીજી આવૃત્તિ). (2004). *વિજ્ઞાન અધ્યાપનનું પરિશીલન*. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.

દેવડા ડી.એચ. અને અન્ય (2017). *લોકશિક્ષણ*, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.

પટેલ, વી. જી.(પ્રથમ આવૃત્તિ, 1993), *વિજ્ઞાન શિક્ષણનો નૂતન અભિગમ*. સુરત : સાહિત્ય સંકુલ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી (ધોરણ-6 થી 10). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી પ્રયોગનોંધપોથી. (ધોરણ-6 થી 10). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી. (ધોરણ-6 થી 10) શિક્ષક આવૃત્તિ. (2012). ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ.

શૈક્ષણિક વેબસાઇટ : www.emc.maricopa.edu www.chemistry.mcmaster.ca www.nyu.edu

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED205(HIN)	हिन्दीनुं अध्यापनशास्त्र	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(अध्ययन नीपुष)

1. हिन्दी भाषा शिक्षा के उद्देश्य एवं पाठ आयोजन से अवगत करा सकें।
2. हिन्दी भाषा शिक्षा में सूचना संप्रेषण तकनीकी के बारे में बता सकें।
3. हिन्दी भाषा शिक्षा के कौशलों को समझा सकें।

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. हिन्दी शिक्षा के उद्देश्य और पाठ योजना की संकल्पना, महत्त्व और सोपान का निदर्शन करें।
2. द्वितीय भाषा के रूप में हिन्दी भाषा की आवश्यकता और समस्याएँ समजायें।
3. भाषाई कौशल्य की प्रवृत्तियों का निदर्शन करें।
4. श्रवण, कथन, पठन और लेखन कौशल्य की जानकारी देकर उसका उपयोग करें।
5. भाषा शिक्षण क विभिन्न पद्धतियों का उपयोग करें।
6. भाषा शिक्षण क विभिन्न पद्धतियों के आधार पर विषयवस्तु प्रस्तुत करें।
7. हिन्दी शिक्षक की शैशिक योग्यता की जानकारी दे।
8. क्रियात्मक अनुसंधान करके उसका प्रतिवेदन तैयार करें और उसकी समीक्षा करेगा।
9. किन्हीं एक विषय को लेकर प्रश्नपत्र और त्रिपरिमाण दर्शक कोष्टक तैयार करें।

Teaching Pedagogy

1. भाषण
2. कार्यशाला
3. स्वअध्ययन
4. प्रदर्शनी
5. संगोष्ठी
6. परिसंवाद
7. अभिनय
8. क्षेत्रकार्य
9. स्वाध्याय

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	हिन्दी शिक्षा के उद्देश्य एवं पाठ योजना <ol style="list-style-type: none"> 1. हिन्दी शिक्षा उद्देश्य: प्राथमिक, माध्यमिक उच्च माध्यमिक स्तर पर 2. पाठ योजना की संकल्पना एवं महत्व, प्रारूप 3. द्वितीय भाषा के रूप में हिन्दी शिक्षण की आवश्यकता और उद्देश्य 4. द्वितीय भाषा शिक्षण की समस्याएँ 	11 घण्टे
2	हिन्दी भाषा शिक्षा के कौशल और कौशल वर्धन की विधियाँ <ol style="list-style-type: none"> 1. श्रवण कौशल का अर्थ, महत्त्व एवं विकास की प्रवृत्तियाँ 2. कथन कौशल का अर्थ, महत्त्व एवं विकास की प्रवृत्तियाँ (परिसंवाद) 3. वाचन कौशल का अर्थ, महत्त्व एवं वाचन के प्रकार और विकास की प्रवृत्तियाँ 4. लेखन कौशल का अर्थ, महत्त्व एवं विकास की प्रवृत्तियाँ 	11 घण्टे
3	हिन्दी शिक्षण की विधियाँ <ol style="list-style-type: none"> 1. गद्य शिक्षण की विधियाँ (प्रत्यक्ष, परोक्ष) 2. पद्य शिक्षण की विधियाँ (गीत अभिनय विधि, तुलनात्मक विधि) 3. व्याकरण शिक्षण की विधियाँ (आगमन, निगमन) 4. रचना शिक्षण की विधियाँ (ढाँचे पर से कहानी, देखो और रचो, आवेदन पत्र) 	11 घण्टे
4	हिन्दी विषय शिक्षक, पाठ्यपुस्तक , क्रियात्मक अनुसंधान <ol style="list-style-type: none"> 1. हिन्दी विषय शिक्षक की शैक्षिक एवं भाषाई योग्यता 2. हिन्दी पाठ्यपुस्तक का आंतरिक एवं बाह्य स्वरूप एवं हिन्दी पाठ्यपुस्तक का मूल्यांकन 3. हिन्दी भाषा में क्रियात्मक अनुसंधान 4. हिन्दी भाषा शिक्षण में त्रिपरिमाण दर्शक कोष्टक एवं आदर्श प्रश्नपत्र की रचना 	12 घण्टे

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	आंतरिक कसोटी 1 અને 2 - 20%	स्वाध्याय - 10% प्रायोगिक कार्य - 10%
External Assessment	सत्रांत कसोटी - 60%	

References

1. कृष्णबिर सिंग(2007). हिन्दीशिक्षण. जयपुर:युनिवर्सिटीबुकहाउस.
2. कौशिक डी(1972). हिन्दीभाषाकाशिक्षण. लुधियाना:शारदाब्रधर्ष.
3. गिरिराज और नागर(1987). राष्ट्रभाषाकीशिक्षा. बडौदा:आचार्यबुकडिपो.
4. गुप्तामनोरमा(1985). भाषाशिक्षणसिद्धांतऔरप्रविधि. आगरा:केन्द्रीयहिन्दीसंस्थान.
5. गुप्ता(2012). सीखनेकीविधियाँ. दिल्ली:कान्सेप्टपब्लिशिंगप्रा.लि.
6. चक्रवती(1994). भारतमेंदृश्यश्राव्यतकनीकी. कोलकत्ता:सुजीन्द्रकुमारप्रकाशन.
7. चतुर्वेदी (2012). हिन्दीशिक्षण. मेरठ:आर.लालबुकडिपो.
8. जैनएम (1967). अन्यभाषाशिक्षण. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
9. नामदार(2006). सफलहिन्दीशिक्षण. दिल्ली:पुष्पांजलीप्रकाशन.
10. निरंजनकुमार(1981). माध्यमिकविद्यालयोंमेंहिन्दीशिक्षण. जयपुर:राज.ग्रंथअकादमी.
11. पाण्डेयएवंरामकमल.(2007). हिन्दीसंरचना. मैसूर:पद्माइंटरप्राईइज़.
12. पाण्डेय, रामकमलएवंरागिनी.(2007). पाठसंकल्पना, शिक्षणऔरनियोजन. मैसूर:पद्माइंटरप्राईइज़.
13. पाठकएवंत्यागी.(1994). सफलशिक्षणएककला. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
14. योगेन्द्र(2006). हिन्दीभाषाशिक्षण. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
15. राणा(2004). आधुनिकहिन्दीशिक्षणव्यवस्था. आगरा:हर्षप्रकाशन.
16. शर्मा(1994). भाषा1-2 कीशिक्षणविधियाँऔरपाठनियोजन. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
17. शर्मा(1996). शिक्षण पद्धतियाँ. दिल्ली: राधा पब्लिकेशन.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED205(SAN)	સંસ્કૃતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. સંસ્કૃત ભાષાનું મહત્ત્વ, વિશેષતાઓ અને સંસ્કૃત અધ્યાપનના સિદ્ધાંતો વિશેની સમજ આપે.
2. ઉચ્ચ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે સંસ્કૃત અધ્યાપનના હેતુઓ, પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજાવે.
3. સંસ્કૃત અધ્યાપનમાં ICT, ભાષા પ્રયોગશાળાની ભૂમિકા અને ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાનું મહત્ત્વ સમજાવે.
4. ક્રિયાત્મક સંશોધન, પાઠ્યપુસ્તક, આદર્શ સંસ્કૃત શિક્ષક, સંસ્કૃત પ્રચાર-પ્રસારની પ્રવૃત્તિઓ વિશે સ્પષ્ટતા કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. સંસ્કૃત ભાષાની વિશેષતાઓ અને સંસ્કૃત અધ્યાપનના સિદ્ધાંતો વિશે સમજાવે.
2. સંસ્કૃત ભાષાનું સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક અને રાષ્ટ્રીય એકતામાં મહત્ત્વ જણાવે.
3. હિન્દી અને ગુજરાતી ભાષાના વિકાસમાં સંસ્કૃત ભાષાનું પ્રદાન કહે.
4. ઉચ્ચ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે સંસ્કૃત અધ્યાપનના ધ્યેયો વિશે સમજાવે.
5. સંસ્કૃત કાવ્ય, ગદ્ય અને વ્યાકરણ અધ્યાપનના હેતુઓ, વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ અને સંબંધિત પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજાવે.
6. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાનું સ્થાન વિશે કહે.
7. સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ દોષના કારણ, નિવારણ અને વિવિધ કૌશલ્યોના વિકાસમાં ICT ની ભૂમિકા જણાવે.
8. સંસ્કૃત ભાષાના પ્રચાર-પ્રસાર અને સુધારણાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ તેમ જ ભાષા પ્રયોગશાળા નો પરિચય આપે.
9. ક્રિયાત્મક અનુસંધાન, આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ વિશે સમજાવે.
10. સંસ્કૃત શિક્ષકના લક્ષણો વિશે સ્પષ્ટતા કરે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથ ચર્ચા
2. પરિસંવાદ
3. વ્યાખ્યાન
4. સ્વાધ્યાય
5. નિરીક્ષિત અભ્યાસ
6. કાર્યશાળા

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	સંસ્કૃત ભાષાની વિશેષતાઓ, મહત્ત્વ, અને અધ્યાપનના સિદ્ધાંતો	11 ક્લાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. સંસ્કૃત ભાષાની વિશેષતાઓ 2. સંસ્કૃત ભાષાનું સાંસ્કૃતિક, સાહિત્યિક અને રાષ્ટ્રીય એકતામાં મહત્ત્વ 3. હિન્દી અને ગુજરાતી ભાષાના વિકાસમાં સંસ્કૃત ભાષાનું પ્રદાન 4. સંસ્કૃત અધ્યાપનના સિદ્ધાંતો 	
2	સંસ્કૃત અધ્યયના ધ્યેય, પદ્ધતિઓ, અને પ્રયુક્તિઓ	11 ક્લાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ઉચ્ચ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક સ્તરે સંસ્કૃત અધ્યાપનના ધ્યેયો 2. સંસ્કૃત કાવ્ય અધ્યાપન: હેતુ, કાવ્યના પ્રકાર અને વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ (પાઠશાળા, ભાવાનુવાદ, અન્વય)નો પરિચય અને સંબંધિત પ્રયુક્તિઓ 3. સંસ્કૃત ગદ્ય અધ્યાપન: હેતુઓ ગદ્યના પ્રકાર અને વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ (પ્રત્યક્ષ, નાટ્યીકરણ, ભાષાંતર) નો પરિચય અને સંબંધિત પ્રયુક્તિઓ 4. સંસ્કૃત વ્યાકરણ અધ્યાપન: હેતુઓ, સંસ્કૃત વ્યાકરણની વિશેષતાઓ અને વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ (ભાંડારકર, અને આગમન-નિગમન) નો પરિચય અને સંબંધિત પ્રયુક્તિઓ 	
3	સંસ્કૃત ભાષા અધ્યાપન, ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને ICT	11 ક્લાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાનું સ્થાન 2. સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ દોષના કારણ અને નિવારણ 3. સંસ્કૃત અધ્યાપનમાં ઉપયોગી વિવિધ કૌશલ્યોના વિકાસમાં ICT ની ભૂમિકા 4. ભાષા પ્રયોગશાળા: પરિચય, પ્રકાર અને મહત્ત્વ 	
4	ક્રિયાત્મક સંશોધન, પાઠ્યપુસ્તક, સંસ્કૃત શિક્ષક, સંસ્કૃત પ્રચાર-પ્રસારની પ્રવૃત્તિઓ	12 ક્લાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ક્રિયાત્મક સંશોધન: સંકલ્પના, સોપાન અને મહત્ત્વ 2. આદર્શ પાઠ્યપુસ્તક: આંતરિક અને બાહ્ય લાક્ષણિકતા 3. આદર્શ સંસ્કૃત શિક્ષકની લાક્ષણિકતાઓ 4. સંસ્કૃત ભાષાના પ્રચાર-પ્રસાર અને સુધારણાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ: પરિચય અને મહત્ત્વ 5. ત્રિ પરિમાણ દર્શક સારણી સંકલ્પના અને પ્રશ્નપત્ર નિર્માણના સોપાનો 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

- જૈન, એસ. (1998). *સંસ્કૃત પ્રવેશિકા*. વારાણસી: સરસ્વતી પ્રકાશન.
- નોટિયાલ, સી. (2004). *અનુવાદ ચન્દ્રિકા*. દિલ્લી: મોતીલાલ બનારસીદાસ.
- પાંડે, એચ. એવં વ્યાસ, એસ. (1998). *સંસ્કૃત સાહિત્ય કી રૂપરેખા*, કાનપુર: સાહિત્ય નિકેતન.
- પાંડેય, આર. (2002). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*, આગરા: વિનોદ પુસ્તક મન્દિર.
- મિત્તલ, એસ, (2013). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*. મેરઠ: આર.આર.લાલ બુક ડિપો.
- શર્મા, આર. એવં જૈન. એ. (2005). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*. જયપુર: આવિષ્કાર પબ્લિશર્સ.
- શર્મા, પી. (2006). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*, જયપુર: આસ્થા પ્રકાશન.
- સફાયા, આર. (1990). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*, ચણડિગઢ: હરિયાણા સાહિત્ય અકાદમી.
- સૈની, એસ. (2007). *સંસ્કૃત શિક્ષણ*. જયપુર-3 યૂનિવર્સિટી બુક હાઉસ (પ્રા. લિ. 79, ચૌડા રાસ્તા.
- આફુવાલા, સી.કે. (1966). *સંસ્કૃત શિક્ષણની હેન્ડબુક*, અમદાવાદ:અનડા પ્રકાશન.
- દવે, જી.કે., ભોગાયાતા, સી. અભ્યંકર, એસ., ચોટલિયા, એમ., નકુમ, જી., અને વ્યાસ, બી. (2004). *સંસ્કૃત અધ્યાપન પરિશીલન*, અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ પ્રકાશન.
- નકુમ, જી. (2004). *સંસ્કૃત વ્યાકરણ વિચાર*. અમદાવાદ, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન.
- પાંડેય, એસ. (1998). *હિન્દી સંસ્કૃત શબ્દકોશ*, નઈ દિલ્લી: સંસ્કૃત ભારતી.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED205(SS)	સામાજિક વિજ્ઞાનનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓનો અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરે.
2. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓના લાભાલાભ સમજે.
3. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રયુક્તિઓના લાભાલાભ સમજે.
4. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણને અસરકારક બનાવતી પ્રવૃત્તિઓના ફાયદાઓથી પરિચિત થાય.
5. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ICT ની ભૂમિકા સમજે.
6. સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણકાર્ય કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવે.
7. ઉચ્ચ પ્રાથમિક શાળામાં અને માધ્યમિક શાળામાં અમલીકૃત સામાજિક વિજ્ઞાનના પાઠ્યપુસ્તકનું સઘન સ્વઅધ્યયન કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. વર્તમાન સમયમાં સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણને અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો સૂચવે.
2. સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષકની સજ્જતા કેળવે.
3. સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડમાં દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોની ગોઠવણી કરી તેનો ઉપયોગ કરે.
4. સામાજિક વિજ્ઞાનમાં આયોજન સાથે સૂક્ષ્મ પાઠ, સેતુપાઠ, છૂટા પાઠ, એકમ પાઠ, પ્રવૃત્તિ-સમવાય પાઠ અને લોકશિક્ષણ પાઠ આપે.
5. સામાજિક વિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર અને વિવિધ મૂલ્યો અંગે સમજ ધરાવે .
6. સામાજિક વિજ્ઞાનના વિવિધ વિષયો જેવા કે ઇતિહાસ, ભૂગોળ અને નાગરિકશાસ્ત્ર સાથે અનુબંધ સાધે.
7. દૈનિક જીવનમાં સામાજિક વિજ્ઞાનની જરૂરિયાત અને મહત્ત્વ સમજાવે.
8. અધ્યાપનમાં સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓ જેવી કે નાટ્યીકરણ પદ્ધતિ, પ્રદર્શન પદ્ધતિ અને પ્રકલ્પ પદ્ધતિનો વિનિયોગ કરે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. સ્વાધ્યાય
3. જૂથચર્ચા
4. બઝસેશન
5. નિદર્શન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>સામાજિક વિજ્ઞાનનું શિક્ષણ, શિક્ષક અને પાઠ આયોજન</p> <p>1.1 વર્તમાન સમયમાં સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં જોવા મળતી ખામીઓ અને તેને અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો.</p> <p>1.2 સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષકની સજ્જતા</p> <p>1.3 સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડ: મહત્ત્વ, ગોઠવણી, પ્રવૃત્તિઓ</p> <p>1.3 સામાજિક વિજ્ઞાનમાં પાઠ આયોજન : સૂક્ષ્મ પાઠ, સેતુપાઠ, છૂટા પાઠ, એકમ પાઠ, પ્રવૃત્તિ-સમવાય પાઠ લોકશિક્ષણ પાઠ</p>	11 કલાક
2	<p>સામાજિક વિજ્ઞાનના વિષયો વચ્ચેનો સહસંબંધ અને મૂલ્યો</p> <p>1. સામાજિક વિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર, મૂલ્યો : રાષ્ટ્રીય એકતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ, સાંસ્કૃતિક અને ઉપયોગિતાલક્ષી</p> <p>2. સહસંબંધ: (i) ઇતિહાસ અને ભૂગોળનો સહસંબંધ (ii) ભૂગોળ અને નાગરિકશાસ્ત્રનો સહસંબંધ (iii) સામાજિક વિજ્ઞાન અને ગણિતનો સહસંબંધ</p> <p>3. શાળા અભ્યાસક્રમમાં અને દૈનિક જીવનમાં સામાજિક વિજ્ઞાનની જરૂરિયાત અને મહત્ત્વ</p> <p>4. શાળા અભ્યાસક્રમમાં અને દૈનિક જીવનમાં સામાજિક વિજ્ઞાનની જરૂરિયાત અને મહત્ત્વ</p>	11 કલાક

3	<p>સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ</p> <p>3.1 સામાજિક વિજ્ઞાનશિક્ષણ પદ્ધતિની સંકલ્પના</p> <p>3.2 સામાજિક વિજ્ઞાનશિક્ષણ પદ્ધતિ પસંદ કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો</p> <p>3.3 નાટ્યીકરણ પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.4 પ્રદર્શન પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.5 પ્રકલ્પ પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.6 કાલ્પનિક પ્રવાસ પદ્ધતિ (સ્વરૂપ અને લાભાલાભ)</p> <p>3.7 માતૃભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ</p> <p>3.7.1 કથન</p> <p>3.7.2 પ્રશ્નોત્તરી</p> <p>3.7.3 ઉદાહરણ</p> <p>3.7.4 દૃઢિકરણ</p>	11 ક્લાક
4	<p>સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ઉપયોગી કૌશલ્યો, ત્રિ-પરિમાણદર્શક અને ક્રિયાત્મક સંશોધન</p> <p>* ઉપયોગી કૌશલ્યો</p> <p>1 નકશા વાંચન</p> <p>2 આલ્બમ તૈયાર કરવું</p> <p>3 ક્ષેત્રકાર્ય</p> <p>4 સ્થાનિક સર્વેક્ષણ</p> <p>* પ્રશ્નપ્રકાર અને ત્રિ-પરિમાણદર્શક સારણી</p> <p>* ક્રિયાત્મક સંશોધન</p>	12 ક્લાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 – 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Bharadwaj, Manish (2011). Provisional Population Totals Census of India – 2011. New Delhi
2. Census of India (2011). New Delhi : Registrar General India
3. Dasgupta D.N.(2004). Effective Teaching Techniques. Jaipur : Aavishkar Publishers, 807, Vyas Building, Chanra Rasta.
4. ત્રિપાઠી, મધુસુદન. (2007). શિક્ષણ તકનિકી ઓર પ્રબંધ. નડૂ દિલ્લી : ઓમેગા પ્રકાશન, અંસારી રોડ, દરિયાગંજ
5. કાછીઆ, મનહર. (1986). નાટ્યીકરણ દ્વારા વર્ગ – શિક્ષણ. મોડાસા : શ્રી બી. ડી. શાહ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન
6. ગાંધીજી., (સં. આર. કે. પ્રભુ). (6 ક્ષી આવૃત્તિ , 2006) મારા સ્વપ્નનું ભારત .અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર
7. ગાંધીજીના રચનાત્મક કાર્યક્રમો
8. દવે, જયેન્દ્ર અને અને અન્ય (ત્રીજી આવૃત્તિ). (2004). અધ્યયન અને અધ્યાપનનું પ્રયુક્તિઓ અને શૈક્ષણિક માપન અને મૂલ્યાંકન. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
9. દેસાઇ, ધનવંતભાઈ અને કાલરી. અર્વાચીન ભારતનો ઇતિહાસ
10. પંચોળી, મનુભાઈ. આપણો વારસો અને વૈભવ, સંસ્કાર સાહિત્ય મંદિર
11. પંડ્યા, પ્રતાપરાય અને અન્ય. (2007). સમાજવિદ્યાનું આદર્શ અધ્યાપન . અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન
12. પાઠક, ઉપેન્દ્રભાઈ (પાંચમી આવૃત્તિ, 2009), સમાજવિદ્યાનું અભિનવ અધ્યાપન. અમદાવાદ : નીરવ પ્રકાશન
13. ભટ્ટ, અશ્વિની (અનુ.). અર્ધી રાતે આઝાદી
14. શાહ, બી. સી., ભારતમાં પંચાયતી રાજ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
15. સામાજિક વિજ્ઞાન (ધોરણ : 6-10), ગાંધીનગર : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્ય પુસ્તક મંડળ

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED205(MATH)	ગણિતનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર	Optional
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગણિત શિક્ષણની સંકલ્પનાઓ અને સિદ્ધાંતો સમજાવે.
2. ગણિત શિક્ષણના ધ્યેયો અને હેતુઓ વર્ણવે.
3. ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓનો શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગ કરે.
4. ગણિતના પાઠ્યક્રમ, અભ્યાસક્રમ સમજી વર્ગખંડ શિક્ષણમાં તેનું ઉપયોજન કરે.
5. ગણિતમાં શિક્ષણમાં અનુબંધ અને શૈક્ષણિક સાધનો વિશે સમજાવે.
6. ગણિતમાં મૂલ્યાંકનનું શાસ્ત્ર સમજાવે.
7. ગણિતમાં કોઈ એક એકમ માટે આદર્શ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરે.
8. આદર્શ ગણિત શિક્ષકના કૌશલ્યો હસ્તગત કરે તેમજ ગણિતના વિકાસમાં ગણિતશાસ્ત્રીઓનું પ્રદાન વર્ણવે

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ, પ્રયુક્તિઓ અને પ્રવૃત્તિઓની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વર્ગખંડ શિક્ષણના પાઠ આયોજનમાં તેનો ઉપયોગ કરવાનું કૌશલ્ય કેળવે.
2. ગણિત વિષયના તેમજ શાળા પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.
3. ગણિતનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ સમજાવે.
4. ગણિત વિષયમાં મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને પ્રયુક્તિઓનો સમજ પૂર્વક ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા કેળવે.
5. ગણિત મંડળ, ગણિતના શૈક્ષણિક સાધનો વિશે જાણી ગણિત શિક્ષક તરીકેની વિવિધ ક્ષમતાઓ વિકસાવે.
6. ગણિત વિષયમાં ક્રિયાતમ્ક સંશોધન હાથ ધરે.
7. ગણિતની વિકાસગાથામાં ગણિત શાસ્ત્રીઓનું પ્રદાન મૂલવે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથચર્ચા
2. સેમિનાર
3. કાર્યશાળા
4. સર્વેક્ષણ
5. જૂથકાર્ય
6. મુલાકાત
7. પ્રયોગ પદ્ધતિ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	ગણિત શિક્ષણના હેતુઓ, અભ્યાસક્રમ, પાઠ આયોજન અને ગણિત શાસ્ત્રીઓનું પ્રદાન	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાએ ગણિત શિક્ષણના હેતુઓ 2. ગણિતના પાઠ્યપુસ્તકો સંદર્ભે ગણિત પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમ 3. ગણિતમાં પાઠઆયોજન (માઈક્રો, સેતુ, પૂર્ણ, એકમ, પ્રવૃત્તિપાઠ, લોકશિક્ષણ પાઠ) 4. ગણિતમાં સંદર્ભ સાહિત્ય અને ગણિત શાસ્ત્રીઓનું પ્રદાન (ડૉ. પી.સી. વૈદ્ય અને પ્રો. એ.આર. રાવ- ગુજરાત તેમજ રામાનુજન-રાષ્ટ્રીય, કેરેનચુલનબેક - આંતરરાષ્ટ્રીય. (અમેરિકા) 	
2	ગણિત શિક્ષણમાં પાઠઆયોજન, પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ : સમસ્યા ઉકેલ, આગમન-નિગમન, પૃથક્કરણ-સંયોગીકરણ 2. ગણિતમાં પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ 3. ગણિતમાં દૃઢીકરણ અને વિહંગાવલોકન 4. ગણિતમાં મૌખિકકાર્ય અને ગૃહકાર્ય 5. ત્રિ-પરિમાણ દર્શક સારણી આધારિત પ્રશ્નપત્રની રચના 	

3	<p>ગણિત મંડળ, શૈક્ષણિક સાધનો તેમજ ગણિત શિક્ષક</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગણિત મંડળ : હેતુઓ, મહત્વ અને પ્રવૃત્તિઓ 2. ગણિત શિક્ષણના સાધનો: દૃશ્ય-શ્રાવ્ય, સ્વનિર્મિત, કમ્પ્યુટર આધારિત 3. ગણિત ગમ્મત : મહત્વ અને પ્રવૃત્તિઓ 4. ગણિત શિક્ષક: યોગ્યતા, લાક્ષણિકતા, ફરજો, કૌશલ્યો 	11 કલાક
4	<p>ગણિતમાં અનુબંધ અને ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગણિતમાં અનુબંધ : સંકલ્પના અને મહત્વ, આંતરિક અનુબંધ, અન્ય વિષયો સાથે અનુબંધ, રોજિંદા જીવન સાથે અનુબંધ 2. ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકનનું મહત્વ (સ્વાધ્યાય, મહાવરો, કસોટીઓ) અને સમય આયોજન (દૈનિક, માસિક, સત્રાંત અને વાર્ષિક) 3. ગણિતમાં નિદાન અને ઉપચારાત્મક કાર્ય 4. ક્રિયાત્મક સંશોધન 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Devis Robert, B. *Learning Mathematics*.
2. Marjoran, D.T.E. (1974). *Teaching Mathematics*. London : Heinemann Education Books Ltd.
3. Sobel , Max and Maletsky (2nd Ed. 2008) *Teaching Mathematics*. New Jercey : Prentice Hall.
4. Wadhawa, Shalini (2000). *Modern of Teaching*. New Delhi : Sarup and sons, Ansari Road Dariya Gunj.
5. રાવત, એમ.એસ.(6TH Ed. 1971). *ગણિત શિક્ષણ*. આગરા : વિનોદ પુસ્તક મંદિર.
6. સિંધ, યોગેશકુમાર ઓર અર્ચનેશ શર્મા (2003) *ગણિત શિક્ષણ-આધુનિક પદ્ધતિઓ*. નર્ડ દિલ્હી :
7. એ.પી. એચ. પબ્લિસિંગ કોર્પોરેશન.
8. ઓઝા, અને અંતાણી. *ગણિત બિરબલ*. રાજકોટ : પ્રવીણ પુસ્તક ભંડાર.
9. જોશી, સેજપાલ, પરિખ, પટેલ અને નંદાણી.
10. ગણિતના અધ્યાપનનું પરિશિલન. અમદાવાદ : બી.એસ.શાહ પ્રકાશન.
11. દેવડા ડી.એચ. અને અન્ય (2017). *લોકશિક્ષણ*, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
12. ભટ્ટ, પી.આર. ગણિતશાસ્ત્ર અધ્યાપન પદ્ધતિ(મોડ્યુલ, ભાગ-1,2) અમદાવાદ : આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી.
13. રાવલ, પટેલ, અને પટેલ, (2009-10). ગણિતનું અભિનવ અધ્યાપન. અમદાવાદ : નિરવ પ્રકાશન.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED206	શિક્ષણમાં નાટ્ય અને કલા	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. કલા માટે કલ્પના, સૌંદર્ય શાસ્ત્ર અને પ્રશંસાની ભાવના વિકસે.
2. સ્થાનિક સંસ્કૃતિ, કલાના સ્વરૂપોને સમજવા અને કલાના કાર્યનું અર્થઘટન કરે.
3. સર્જનાત્મકતા વધારવા માટે સ્વ અને સ્વ અભિવ્યક્તિને સમજે.
4. શિક્ષણ સાથે કલાના સહસંબંધની ભાવના વિકસે.
5. અસરકારક શિક્ષણ અધ્યયન માટે અસરકારક શિક્ષણ સહાયો તૈયાર કરે.
6. કેટલાક થિયેટર અને સંગીત કૌશલ્યોની તાલીમ આપવા માટે જે તેમને સર્જનાત્મક અને પ્રબુદ્ધ શિક્ષકો બનવામાં મદદ કરે.
7. શિક્ષણ સામગ્રીનું સંચાલન અને પ્રદર્શન ગોઠવતા શીખે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. કલા: અર્થ, સંકલ્પના અને કલાની અગત્ય સમજાવે છે.
2. કલાની ભૂમિકા :લલિત કલાઓ, સાહિત્યલક્ષી કલાઓ અને અભિવ્યક્તિ કલાઓ રજૂ કરે છે.
3. અધ્યયન અને અધ્યાપનમાં સંગીત અને નાટ્યની જરૂરિયાત અને અગત્ય સમજાવે છે.
4. શિક્ષણમાં કલા અને કલામાં શિક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવે છે.
5. કલા માટે કલ્પના, સૌંદર્ય શાસ્ત્ર અને પ્રશંસાની અનુભૂતિ કરે છે.
6. સ્થાનિક સંસ્કૃતિ , કલાના સ્વરૂપોને સમજાવે અને કલાના કાર્યનું અર્થઘટન કરે છે.
7. સર્જનાત્મકતા વધારવા માટે સ્વ અને સ્વ અભિવ્યક્તિ કરે છે.
8. થિયેટરના ઘટકો: ભૂમિકા ભજવવી, પ્રદર્શન. કરે છે.
9. નાટકના વિવિધ પ્રકારો ,શેરી નાટકો ,એકાંકી અને એકપાત્રીય નાટકની ભજવણી કરે છે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથચર્ચા
2. પ્રોજેક્ટ કાર્ય
3. ટીમ ટીચીંગ
4. કાર્યશાળા

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	કલા શિક્ષણ	15 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. કલા: અર્થ, સંકલ્પના અને કલાની અગત્ય 2. કલાની ભૂમિકા :લલિત કલાઓ, સાહિત્યલક્ષી કલાઓ અને અભિવ્યક્તિ કલાઓ 3. અધ્યયન અને અધ્યાપનમાં સંગીત અને નાટ્ય :જરૂરિયાત અને અગત્ય 4. શિક્ષણમાં કલા અને કલામાં શિક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત	
2	શાળામાં નાટ્ય અને કલા	15 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. રંગભૂમિ: અર્થ અને અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં નાટ્યકલા 2. સ્વરૂપો અને શૈલીઓ:કોમેડી અને ટ્રેજેડી. 3. થિયેટરના ઘટકો: ભૂમિકા ભજવવી, અવકાશ, સમય, પ્રેક્ષક અને પ્રદર્શન. 4. નાટકના વિવિધ પ્રકારો : શેરી નાટકો ,એકાંકી અને એકપાત્રીય નાટક 5. નાટક:સામાજિક પ્રવૃત્તિ સ્વરૂપે	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય 1 – 25 ગુણ પ્રાયોગિક કાર્ય 2 - 25 ગુણ
External Assessment	-	

References

1. A.K. Dhawan: Dhawan's Art Book. B-IX 1076 Dhawan Building, Ludhiana.
2. Dr. Kapuria: Stick and Sketch. Khanna Printers, Phagwara Gate, Jalandhar.
3. Gupta S.P., (2002): Elements of Indian Art, Inderaprashta Museum of art and Archaeology, New Delhi.
4. Ray Niharranjan, (1984): an Approach to Indian Art, Publication Bureau.
5. Roy C. Craven, (1995): Indian Art A Concise History, Thames and Hudson Ltd, London.
6. Sharma L. C., (2002): A Brief history of Indian Painting, Goel Publishing House, Meerut.
7. Thames and Hudson: How to Paint and Draw. 30 Bloomsbury Street, London.
NatyaShastra by Bharat Muni.
8. ડો આશિષ ઠાકર.,(2020)શિક્ષણમાં નાટ્ય અને કલા.અમોલ પ્રકાશન
9. NCERT (2006). Position paper : National focus group on Arts, Music, Dance and theatre, new delhi: NCERT

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED207	ଅଂଗ୍ରେଜି ଭାଷା ପଢ଼ିବାର	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(ଅଧ୍ୟୟନ ନୀପଜ)

1. use language in daily life.
2. develop listening, speaking, reading and writing skills in language.
3. get proficiency over the language.
4. understand sentence patterns and make use of it in their oral and written presentation.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. Explain parts of speech in English language for it's practical use in daily life.
2. Explain types of sentences in English language for it's practical use in daily life.
3. Explain synonyms and antonyms in English language for it's practical use in daily life.
4. Explain singular and plural words in English language for it's practical use in daily life.
5. Describe and reflect upon various activities of listening & speaking skill to learn English.
6. Describe and reflect upon various activities of reading & writing skill to learn English.

Teaching Pedagogy

1. Lecture
2. Group Discussion
3. Presentation
4. Assignment ecture
5. Project

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>Basic English Grammar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Different parts of speech: Articles, Prepositions, Nouns, Pronouns, Conjunctions & Interjections 2. Types of Sentences : Assertive, Negative, Interrogative, Optative, exclamatory sentences. <li style="padding-left: 100px;">3 Synonyms / Antonyms 3. 4 Singular and plural words 	15 Hours
2	<p>Activities related to listening and writing skills</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. https://www.youtube.com/watch?v=c2DHzlUI6s Listen this video and reflect upon it. 6. https://www.youtube.com/watch?v=eIho2S0ZahI&list=PLRYyZbCVIPfWbnl7sR7z9HxgBB17V1504&index=2 Listen this video and reflect upon it. 7. https://www.youtube.com/watch?v=o_XVt5rdpFY Listen this video and reflect upon it. 8. https://www.youtube.com/watch?v=6P2nPI6CTlc&rco=1 Listen this video and reflect upon it. 	15 Hours

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	-	प्रायोगिक कार्य - 25 गुण मौखिक कसोटी - 25 गुण
External Assessment	-	-

References

A.J. Thomson. *Practical English Grammar*. Press : Oxford University, Oxford.

Natraj, S.(2005) *Developing Communication Skills, A Handbook for Teachers & Learners of English*, Vallabh Vidyanagar :Charutar Vidya Mandal

Palmar, Richard. (2003) *The Good Grammar Guide*. New York: Routledge Taylor & Francis Group Limited

Prasad, Kameshwer. (2006). *Essentials of English Grammar*. Jaipur : Shree Niwas Publications.

Swan, Michael. (1995). *Practice English Usage* (Sec. Ed.). Oxford : Oxford University Press.

<https://www.ted.com/?geo=hi>

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-2	BED209	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગુણવત્તાયુક્ત કતાઈનું કૌશલ્ય દર્શાવે છે.
2. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન કરે છે.
3. સૂતરના કસનું ગણિત ગણી બતાવે છે.
4. સામુદાયિક જીવના અનુભવો મેળવે છે.
5. પોતાના જીવનમાં વિવિધ પ્રકારની સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનો વિનિયોગ કરે છે.
6. પોતાના જીવનમાં સામુદાયિક જીવના અનુભવોનું અમલીકરણ કરે છે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. સૂતર પર રંગ કરી, તાણો તૈયાર કરી સાળ પર વણાટકાર્ય કરે.
2. સમૂહપ્રવૃત્તિઓ, સામુદાયિક જીવન, રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં લોક સહભાગિતા દર્શાવે

Teaching Pedagogy

1. કાર્યશાળા
2. નિદર્શન
3. પ્રોજેક્ટ
4. જૂથચર્ચા
5. સ્વઅધ્યયન
6. કાર્યશાળા

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>યરવડા કાંતણ અને સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. યરવડા કાંતણની ગુણવત્તા 2. ગુણવત્તાયુક્ત કતાઈનું કૌશલ્ય 3. ગુણવત્તાયુક્ત સૂતરની લાક્ષણિકતાઓ 4. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન 5. સૂતરનો કસ, સમાનતા, આંક અને તેનું ગણિત 6. સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન 7. સૂતરનાં ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપનમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો 8. વણાટકાર્ય કરવું : સૂતર ખોલવું, રંગ કરવો, તાણો તૈયાર કરવો, સાળ તૈયાર કરી બે આસન બનાવવા. 	18 ક્લાક
2	<p>સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ અને સમૂહજીવન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વર્ગખંડ શિક્ષણમાં નિયમિતતા અને સહભાગિતા 2. વિભાગ દ્વારા આયોજિત સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : અભિમુખતા શિબિર, સમૂહસફાઈ, સ્વયંપાકી-સમૂહભોજન, વિશિષ્ટ દિવસોની ઉજવણી, સાહિત્યિક/સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, વિવિધ સ્પર્ધાઓ, વર્ષાંત કાર્યક્રમ (શુભેચ્છા સમારંભ) વગેરે સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 3. વિભાગમાં સામુદાયિક જીવન : પરસ્પર સાથેનો જીવનવ્યવહાર, વિવિધ ટુકડીકાર્યોમાં સહભાગિતા, પ્રાર્થના-ભજન-ધૂન-ગીતગાન કૌશલ્ય 4. Mentor Group / હોમરૂમ(ઘરનો ઓરડો)જૂથની પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : જૂથની બેઠકોમાં નિયમિતતા, જૂથ દ્વારા આયોજિત રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, પરસ્પરનાં કાર્યોમાં મદદ, જૂથના સભ્યો સાથેનો ઘરોબો વગેરે પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 5. રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 	12 ક્લાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય 1 – (15 ગુણ) પ્રાયોગિક કાર્ય 2 - (15 ગુણ)
External Assessment	-	-

References

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1990). કાંતણવિદ્યા. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1991). સમૂહજીવન - સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને તેનું મૂલ્યાંકન. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

મહેતા, બબલભાઈ. (1970). સમૂહજીવનનો આચાર. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

પટેલ, મ.જો. (2003). પ્રાર્થના, કાંતણ, ખાદી, સફાઈ..... કુલપતિશ્રીના શબ્દોમાં. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર. વસ્ત્રવિદ્યા વિષયનાં ધોરણ-8 થી 12 નાં પાઠ્યપુસ્તકો.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-3	BED301	ઈન્ટર્નશિપ	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 18	
		Total Number of Teaching Hours - 540 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

કેન્દ્રનિવાસના ઉદ્દેશો

પ્રશિક્ષણાર્થી.....

1. નઈતાલીમ પ્રણાલી મુજબ ચાલતા વિદ્યાલયોના શિક્ષક તરીકે કરવાના બધાં કાર્યોનો અનુભવ મેળવે.
2. શાળાઓની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિમાં કામગીરીનો પ્રત્યક્ષ પ્રથમદર્શી અનુભવ પ્રાપ્ત કરે.
3. વ્યવસાયના ક્ષેત્રમાં રહી સામાજિકતાની પ્રક્રિયામાં સંયોજાય અને આયોજન ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરે.
4. પ્રાયોગિક અધ્યાપનને વધારે વાસ્તવિક અને વર્ગખંડની પરિસ્થિતિ અનુસાર સુસંગત બનાવવા કૌશલ્યલક્ષી શિક્ષણપ્રદ અનુભવ પ્રાપ્ત કરે.
5. સૈદ્ધાંતિક જ્ઞાન અને પ્રાયોગિક જ્ઞાનને સાંકળવાની દ્રષ્ટિ કેળવી શકે.
6. શાળાની વૈવિધ્યપૂર્ણ પરિસ્થિતિમાં કાર્ય કરી પ્રતિપોષણ પ્રાપ્ત કરે, ભૂલો સમજે, પોતાના વિકાસનું સ્વમૂલ્યાંકન કરી શકે.
7. શાળાના વિવિધ કાર્યક્રમોના સંચાલનની શક્તિનો વિકાસ કરી શકે.

કેન્દ્રનિવાસ કાર્યક્રમનું સ્વરૂપ : આચારસંહિતા

દરેક તાલીમાર્થી કેન્દ્રનિવાસના કાર્યક્રમના ભાગરૂપે નીચેના કાર્યો અવશ્ય કરશે

1. પ્રમાણિત ખાદીનો, શિક્ષકને છાજે તેવો પોષાક પહેરશે.
2. જે તે શાળાની શિસ્તના બધા નિયમોનું પાલન કરશે અને આચાર્યશ્રીના સીધા માર્ગદર્શન નીચે એક શિક્ષકની જેમ જ કામ કરશે.
3. માંદગીના અનિવાર્ય કારણ સિવાય પ્રશિક્ષણાર્થી શાળાના પ્રત્યેક કાર્યક્રમમાં પૂર્ણ રીતે હાજરી આપશે. આવશ્યક રજા લેવી પડે તો શાળાના આચાર્યશ્રીની રજા લઈને જ સંસ્થા છોડશે આ માટે શિક્ષણ મહાવિદ્યાલયના આચાર્યશ્રીની મંજૂરી લેવાની રહેશે.
4. કામગીરી અગેનાં જરૂરી પત્રકો નિયમિત રીતે તૈયાર કરશે અને તે ઉપર દરરોજ આચાર્યશ્રીના

હસ્તાક્ષર કરાવશે.

5. પોતાના વિષયના શિક્ષક સાથે પૂર્ણ ચર્ચા કરી તેમના કે આચાર્યશ્રીના માર્ગદર્શન મુજબ વર્ગશિક્ષણનું કાર્ય કરશે.
6. શાળાના આચાર્યશ્રી દ્વારા નિર્દેશિત વિવિધ શૈક્ષણિક કાર્યોમાં નિષ્ઠાપૂર્વક જોડાશે

વહીવટી વ્યવસ્થા :

1. આચાર્યશ્રીએ પ્રશિક્ષણાર્થીઓને પોતાના સીધા માર્ગદર્શન નીચે અથવા જે તે વિષયના અનુભવી શિક્ષક સાથે રહી કામગીરી માટે સામેલ કરશે.
2. પ્રશિક્ષણાર્થી એક અધ્યેતા છે તેથી તેને પૂર્ણ તજજ્ઞ ન માની લેતા તેનો વિકાસ થાય તે માટે પ્રેમપૂર્વક માર્ગદર્શન મળે તેમ ગોઠવાય તે ઈચ્છનીય છે.
3. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની દૈનિક કામગીરીની ચર્ચા દૈનિક રીતે થાય તો વધારે ફળદાયી બનશે.
4. પ્રશિક્ષણાર્થીઓના સમગ્ર કાર્યક્રમનું વસ્તુલક્ષી મૂલ્યાંકન થાય તે માટે વિવિધ અભિગમથી નિરીક્ષણ કરી મૂલ્યાંકન કરવા વિનંતી.
5. મૂલ્યાંકનપત્રમાં મૂલ્યાંકન કરી મૂલ્યાંકનપત્ર ખાનગી રીતે શિક્ષણ મહાવિદ્યાલયને ટપાલ દ્વારા પહોંચાડવાનું ગોઠવવું.

પ્રશિક્ષણાર્થીએ યોજવાની પ્રવૃત્તિઓ :

પ્રશિક્ષણાર્થીએ કેન્દ્રનિવાસ દરમિયાન નીચેની પ્રવૃત્તિઓ પ્રયોજવાની છે. ઉચિત આયોજન દ્વારા પ્રથમ દિવસથી છેલ્લા દિવસ સુધી પ્રવૃત્તિઓ ગોઠવાય તે જરૂરી છે.

વિભાગ - (1) શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિ :

(અ) વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રવૃત્તિ :

1. પ્રાયોગિક પાઠ
2. આયોજન નોંધ વિના દરરોજ મેથડના ઓછામાં ઓછા બે તાસ લેવા.
3. આવશ્યકતા મુજબ અવેજી તાસ લેવા

(બ) પસંદગીયુક્ત સામાન્ય શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ :

નીચેનામાંથી ગમે તે પોતાના વિષયને અનુરૂપ ચાર પ્રવૃત્તિઓ પ્રયોજવી.

1. પ્રયોગશાળામાં બે પ્રયોગ કરાવવા અને તપાસવા (વિજ્ઞાનના પ્રશિક્ષણાર્થીએ)
2. લેખનની નોટમાં બે લેખન લખાવવા અને તપાસવા (ભાષાના શિક્ષકોએ)
3. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એક પ્રદર્શન તૈયાર કરાવવું અને ગોઠવવું.
4. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એક હસ્તલિખિત અંક કરાવવો.
5. પુસ્તકાલયના ચાલુ વર્ષે ઉપયોગમાં લેવાયેલ પુસ્તકોની યાદી તૈયાર કરી સમીક્ષા કરવી.
6. પ્રયોગશાળાના સાધનોના થતા ઉપયોગની સમીક્ષા કરવી.
7. કોઈ એક વર્ગના વિદ્યાર્થીઓને પૂર્ણ યોજના સાથે શૈક્ષણિક મુલાકાતે કે પર્યટને લઈ જવા.
8. સર્વોદય મેળાની તૈયારીમાં સામેલ થઈ કામગીરી બજાવવી.
9. વિજ્ઞાન મેળાની તૈયારીમાં જોડાવવું કે ભાગ લેવા જનાર ટૂકડી સાથે જોડાવું.
10. સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિ, ગીત કે વક્તૃત્વ સ્પર્ધાઓ માટે વિદ્યાર્થીઓને તૈયાર કરવા.
11. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા શૈક્ષણિક સાધનો તૈયાર કરાવવા.
12. એક વર્ગનું પરિણામ તૈયાર કરાવવું.
13. પ્રશ્નપેટી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવું.
14. પ્રાથમિક શિક્ષકોની જ્ઞાનવર્ધક સભામાં ભાગ લેશે.
15. આચાર્યશ્રી કે નિરીક્ષક સૂચવે તે કાર્યો કરવાં.

(ક) સાતત્યયુક્ત પ્રયોજવાની રોજિંદી પ્રવૃત્તિઓ :

પ્રશિક્ષણાર્થી નીચેનામાંથી ઓછામાં ઓછી કોઈપણ ચાર કે તેથી વધારે પ્રવૃત્તિઓ પોતાની ક્ષમતા પ્રમાણે જાતે અથવા શિક્ષક કે વિદ્યાર્થીઓની મદદથી કેન્દ્રનિવાસ દરમિયાન લગભગ દૈનિક રીતે સાતત્યયુક્ત રીતે પ્રયોજશે.

- સુવિચાર લેખન.
- પ્રાર્થના સંચાલન.
- દૈનિક સમાચાર લેખન.
- વર્ગ શિક્ષક તરીકેની કામગીરી કરવી.
- દૈનિક એક-બે અવેજી તાસ લેવા.

- ગૃહપતિ કે ગૃહમાતા તરીકેની કામગીરી બજાવવી.
- યોગાસનો શીખવવાં.
- વિદ્યાર્થીઓને રાત્રી સ્વાધ્યાયમાં મદદ કરવી.
- આચાર્યશ્રી કે નિરીક્ષકશ્રીએ સૂચવેલ કાર્ય કરવાં.

વિભાગ - (2) પ્રોજેક્ટ સ્વરૂપ :

1. GR, વર્ગ રજિસ્ટર, CRC, શિક્ષણ દૈનિકપોથી, ડેડસ્ટોક રજિસ્ટર, માસિક પ્રગતિપત્રક વગેરે શાળા પત્રકોનો અભ્યાસ કરી અહેવાલ તૈયાર કરવો.
2. વર્ગ રજિસ્ટર, ડેઇલીબુક, માસિક પ્રગતિપત્રક વગેરે શાળા પત્રકો ભરવાનો અનુભવ મેળવવો.
3. ક્રિયાત્મક સંશોધન
4. માધ્યમિક શિક્ષકની ભરતી માટેની પસંદગી સમિતિની રચના અને પ્રવર્તમાન ગુણાંકન યોજના અને ગુ.મા.શિ. દ્વારા વિષયદીઠ સૂચવાયેલ સાપ્તાહિક પાઠની ફાળવણીની નોંધ.
5. લોક સંપર્ક કરવો.

વિભાગ - (3) અહેવાલ સ્વરૂપ :

1. દૈનિક પ્રવૃત્તિઓની નોંધ
2. કેન્દ્રનિવાસનો અહેવાલ (સંયુક્ત રીતે)

મૂલ્યાંકન પત્રક (પ્રાથમિક શાળા માટે)

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE), ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-380 009

બી. એડ. અને હિન્દી બી.એડ. સત્ર-3

કેન્દ્રનિવાસ કાર્યક્રમ દરમિયાન પ્રશિક્ષણાર્થીએ શાળામાં કરેલ પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન પત્રક

પ્રશિક્ષણાર્થીનું નામ:.....રોલનંબર:.....

વિભાગ 1. શિક્ષણ સાધન સામગ્રી અને શિક્ષણકાર્ય

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા (શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
1.1	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા શૈક્ષણિક સાધનો તૈયાર કરાવવાં.		
1.2	પ્રદર્શન તૈયાર કરાવવું અને ગોઠવવું.		
1.3	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એક હસ્તલિખિત અંક તૈયાર કરાવવો		
1.4	પ્રશ્નપેટી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવું		
1.5	લેખન લખાવવા અને તપાસવા (ભાષાના પ્રશિક્ષણાર્થીઓ) અથવા પ્રયોગશાળામાં બે પ્રયોગ કરાવવા અને તપાસવા (વિજ્ઞાનના પ્રશિક્ષણાર્થીઓ)		
1.6	મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીનો ઉપયોગ		
1.7	એક વર્ગનું પરિણામ તૈયાર કરવું.		
વિભાગ 1 ના કુલ ગુણ			

વિભાગ 2. કાર્યશિક્ષણ સંબંધી પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા (શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
2.1	વિદ્યાલયમાં સમૂહ સફાઈકાર્ય		
2.2	શાળા બાગની માવજત		
2.3	સ્વાસ્થ્ય અંગેની પ્રવૃત્તિ		
2.4	પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિમાં સહભાગિતા		
વિભાગ 2 ના કુલ ગુણ			

વિભાગ ૩. જીવનલક્ષી શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા (શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
3.1	પ્રાર્થના સંચાલન		
3.2	સુવિચાર લેખન, દૈનિક સમાચાર લેખન ભીંતપત્ર લેખન, ફ્લેનલ બોર્ડ વિગેરે		
3.3	શૈક્ષણિક મુલાકાત કે પર્યટન		
3.4	મહાનુભાવોની જન્મ જયંતી અને પુણ્ય તિથિની ઉજવણી		
3.5	રમત-ગમત સ્પર્ધા યોજવી		
3.6	સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ		
વિભાગ ૩ ના કુલ ગુણ			

વિભાગ ૪. શિક્ષક, વાલી, સમાજ સહયોગ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા (શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
4.1	લોક સંપર્ક		
4.2	પ્રાથમિક શાળાના ગામનો પરિચયાત્મક અહેવાલ તૈયાર કરવો.		
4.3	ગ્રામ સફાઈ કાર્યક્રમ યોજવો.		
વિભાગ ૪ ના કુલ ગુણ			

એકંદર ગુણ

વિભાગ	1 (70 માંથી)	2 (40 માંથી)	3 (60 માંથી)	4 (30 માંથી)	કુલ ગુણ (200 માંથી)
મેળવેલ ગુણ					

વિદ્યાલયનું નામ:.....

આચાર્યશ્રીની સહી / સિક્કો

મૂલ્યાંકન પત્રક (ઉત્તર બુનિયાદી શાળા માટે)

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE), ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-380 009

બી.એડ. અને હિન્દી બી.એડ. સત્ર-3

કેન્દ્રનિવાસ કાર્યક્રમ દરમિયાન પ્રશિક્ષણાર્થીએ શાળામાં કરેલ પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન પત્રક

પ્રશિક્ષણાર્થીનું નામ:.....રોલનંબર:.....

વિભાગ 1. શિક્ષણ સાધન સામગ્રી અને શિક્ષણકાર્ય

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા(શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
1.1	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા શૈક્ષણિક સાધનો તૈયાર કરાવવા.		
1.2	પ્રદર્શન તૈયાર કરાવવું અને ગોઠવવું.		
1.3	વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એક હસ્તલિખિત અંક તૈયાર કરાવવો		
1.4	પ્રશ્નપેટી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવું		
1.5	લેખન લખાવવા અને તપાસવા (ભાષાના પ્રશિક્ષણાર્થીઓ) અથવા પ્રયોગશાળામાં બે પ્રયોગ કરાવવા અને તપાસવા (વિજ્ઞાનના પ્રશિક્ષણાર્થીઓ)		
1.6	ક્રિયાત્મક સંશોધન		
1.7	છાત્રાલયમાં યોગાસન અને પ્રાણાયામ કરાવવા.		
વિભાગ 1 ના કુલ ગુણ			

વિભાગ 2. કાર્યશિક્ષણ સંબંધી પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા(શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
2.1	વિદ્યાલયમાં સમૂહ સફાઈકાર્ય		
2.2	શાળા બાગની માવજત		
2.3	સ્વાસ્થ્ય અંગેની પ્રવૃત્તિ		
2.4	દૈનિક ઉદ્યોગકાર્યમાં સહભાગિતા		
વિભાગ 2 ના કુલ ગુણ			

વિભાગ ૩. જીવનલક્ષી શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા(શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
3.1	પ્રાર્થના સંચાલન		
3.2	સુવિચાર લેખન, દૈનિક સમાચાર લેખન ભીંતપત્ર લેખન, ફ્લેનલ બોર્ડ વિગેરે		
3.3	શૈક્ષણિક મુલાકાત કે પર્યટન		
3.4	મહાનુભાવોની જન્મ જયંતી અને પુણ્ય તિથિની ઉજવણી		
3.5	રમત-ગમત સ્પર્ધા યોજવી		
3.6	સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ		
વિભાગ ૩ ના કુલ ગુણ			

વિભાગ ૪. શિક્ષક, વાલી, સમાજ સહયોગ

ક્રમ	પ્રવૃત્તિઓ	10 માંથી મેળવેલ ગુણ	મૂલ્યાંકનકર્તા(શિક્ષક કે આચાર્ય)ની સહી
4.1	લોક સંપર્ક		
4.2	વિદ્યાલયનો પરિચયાત્મક અહેવાલ તૈયાર કરવો.		
4.3	આસપાસ પરિસરની સફાઈ કાર્યક્રમ		
વિભાગ ૪ ના કુલ ગુણ			

એકંદર ગુણ

વિભાગ	1 (70 માંથી)	2 (40 માંથી)	3 (60 માંથી)	4 (30 માંથી)	કુલ ગુણ (200 માંથી)
મેળવેલ ગુણ					

વિદ્યાલયનું નામ:.....

આચાર્યશ્રીની સહી/સિક્કો

ફીડબેક પત્રક

પ્રશિક્ષણાર્થીનું નામ : _____ નંબર: _____

અભ્યાસક્રમ: બી.એડ.: હિન્દી બી.એડ. એમ.એડ.

કેન્દ્રનિવાસ કાર્યક્રમ માટેનો સમયગાળો: તા. _____ થી તા. _____

ક્રમ	કામગીરી/પ્રવૃત્તિની વિગત	અતિ ઉત્તમ	ઉત્તમ	મધ્યમ	નબળી	અતિ નબળી
1.	વર્ગ શિક્ષણ કાર્ય					
2.	સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિનું આયોજન અને અમલીકરણ					
3.	પ્રાર્થના સંમેલન કાર્યક્રમ					
4.	શાળા સંબંધિત વહીવટીકાર્ય					
5.	અન્ય શિક્ષકો સાથેનો વ્યવહાર					

આચાર્યશ્રીનું નામ અને સહી: _____

વિદ્યાલયનું નામ: _____

સરનામું: _____

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-3	BED302	हिन्दी भाषा परिचय	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(अध्ययन नीपञ्च)

1. हिन्दी भाषा का परिचय प्राप्त करें
2. हिन्दी भाषा के बुनियाद कौशल्य का विकास करें
3. श्रवण, कथन, पठन, वाचन कौशल्य का विकास करें
4. हिन्दी भाषा में अर्थग्रहण कौशल्य का विकास करें
5. हिन्दी भाषा में सर्जनात्मक कौशल का विकास करें
6. हिन्दी भाषा में व्यावहारिक कुशलता प्राप्त करें

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. हिन्दी भाषा का सामान्य परिचय एवं भाषा 1 और भाषा 2 के अंतर का निदर्शन करें।
2. भाषा का अर्थ उपयोग वर्णमाला का उच्चरण स्थान समजायें।
3. हिन्दी विराम चिह्नो और वाक्य रचना के नियमों का उपयोग करें।
4. कोई एक साहित्य कृति को प्रस्तुत करें।
5. वर्तमान पत्र की जानकारी दे।
6. प्रेमचंद की कहानियां की समीक्षा करेगा।

Teaching Pedagogy

1. प्रवचन
2. स्वअध्ययन
3. शैक्षिक उपकरण निर्माण
4. चर्चा

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	श्रवण एवं लेखन संबंधित प्रवृत्तियाँ	15 घण्टे
	<ol style="list-style-type: none"> 1. हिन्दी भाषा का सामान्य परिचय 2. भाषा 1 एवं भाषा 2 में अंतर 3. भाषा का अर्थ और उपयोग 4. हिन्दी वर्णमाला का परिचय एवं उच्चारण व्यवस्था 5. हिन्दी विराम चिह्नों का परिचय 6. हिन्दी भाषा में वाक्य रचना	
2	पठन और कथन कौशल आधारित प्रवृत्तियाँ	15 घण्टे
	<ol style="list-style-type: none"> 1. हिन्दी साहित्य के दो उत्तम आधुनिक काव्य का पठन करें। 2. हिन्दी साहित्य के दो कृष्ण भक्ति शाखा के काव्य का पठन करें। 3. हिन्दी समाचार पत्र में प्रस्तुत शिक्षा विषयक खबरों का आकलन करें। 4. हिन्दी समाचार पत्र में प्रस्तुत कोई एक लेखक का साहित्यिक लेख पढ़ें। 5. किन्हीं एक नाटक को पढ़कर उसके विचारों का प्रस्तुतीकरण करें। 6. उपन्यासकार मुन्सी प्रेमचंद रचित किन्हीं एक उपन्यास का अध्ययन करें। 7. हिन्दी साहित्य की किन्हीं एक किताब की समीक्षा करें।	

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	-	प्रायोगिक कार्य - 25 गुण मौखिक कसोटी - 25 गुण
External Assessment	-	-

References

1. कृष्णबिर सिंग(2007). हिन्दीशिक्षण. जयपुर:युनिवर्सिटीबुकहाउस.
2. कौशिक डी(1972). हिन्दीभाषाकाशिक्षण. लुधियाना:शारदाब्रधर्ष.
3. गिरिराज और नागर(1987). राष्ट्रभाषाकीशिक्षा. बडौदा:आचार्यबुकडिपो.
4. गुप्तामनोरमा(1985). भाषाशिक्षणसिद्धांतऔरप्रविधि. आगरा:केन्द्रीयहिन्दीसंस्थान.
5. गुप्ता(2012). सीखनेकीविधियाँ. दिल्ली:कान्सेप्टपब्लिशिंगप्रा.लि.
6. चक्रवती(1994). भारतमेंदृश्यश्राव्यतकनीकी. कोलकत्ता:सुजीन्द्रकुमारप्रकाशन.
7. चतुर्वेदी (2012). हिन्दीशिक्षण. मेरठ:आर.लालबुकडिपो.
8. जैनएम (1967). अन्यभाषाशिक्षण. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
9. नामदार(2006). सफलहिन्दीशिक्षण. दिल्ली:पुष्पांजलीप्रकाशन.
10. निरंजनकुमार(1981). माध्यमिकविद्यालयोंमेंहिन्दीशिक्षण. जयपुर:राज.ग्रंथअकादमी.
11. पाण्डेयएवंरामकमल.(2007). हिन्दीसंरचना. मैसूर:पद्माइंटरप्राईज़.
12. पाण्डेय, रामकमलएवंरागिनी.(2007). पाठसंकल्पना, शिक्षणऔरनियोजन. मैसूर:पद्माइंटरप्राईज़.
13. पाठकएवंत्यागी.(1994). सफलशिक्षणएककला. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
14. योगेन्द्र(2006). हिन्दीभाषाशिक्षण. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
15. राणा(2004). आधुनिकहिन्दीशिक्षणव्यवस्था. आगरा:हर्षप्रकाशन.
16. शर्मा(1994). भाषा1-2 कीशिक्षणविधियाँऔरपाठनियोजन. आगरा:विनोदपुस्तकमंदिर.
17. शर्मा(1996). शिक्षण पद्धतियाँ. दिल्ली: राधा पब्लिकेशन.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED401	જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ	Compulsory
Po's Aligned		Credit – 03 Total Number of Teaching Hours – 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. જ્ઞાનની સંકલ્પના, પ્રકાર અને મહત્ત્વ વિશે સમજ આપે.
2. જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પદ્ધતિઓ, સ્રોત અને જ્ઞાન નિર્માણમાં શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરે.
3. અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના અને વિશેષતાઓ સમજાવે .
4. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 પ્રમાણે અભ્યાસક્રમની વિશેષતાઓ અને સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ વિશે સમજાવે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. જ્ઞાનની સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને પ્રકાર વિશે જણાવે.
2. જ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરે તેમ જ જ્ઞાન, માહિતી, કૌશલ્ય અને પ્રજ્ઞાન વચ્ચેનો તફાવત સમજાવે.
3. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં જ્ઞાનની લાક્ષણિકતાઓની સ્પષ્ટતા કરે.
4. જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પદ્ધતિઓ તેમજ સ્રોતનો પરિચય અને મહત્ત્વ જણાવે.
5. જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પ્રક્રિયામાં શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા સમજાવે.
6. અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના, પ્રકાર તેમ જ રચનાના સિદ્ધાંતો વિશે સમજાવે.
7. નર્મ તાલીમ આધારિત અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ તેમ જ સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનો પરિચય અને મહત્ત્વ જણાવે.
8. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 અનુસાર આદર્શ અભ્યાસક્રમ માટેના માપદંડોનો પરિચય આપે.
9. અભ્યાસક્રમ નિર્માણમાં આચાર્ય, શિક્ષક, અને વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરે.
10. શાળા શિક્ષણ માટે રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ ફેમવર્ક-2023 ની મુખ્ય ભલામણો જણાવે.

Teaching Pedagogy

1. જૂથ ચર્ચા
2. પરિસંવાદ
3. વ્યાખ્યાન
4. સ્વાધ્યાય
5. કાર્યશાળા
6. નિરીક્ષિત અભ્યાસ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>જ્ઞાન: સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને સંબંધિત સંકલ્પનાઓ</p> <p>1. જ્ઞાન: સંકલ્પના અને પ્રકાર</p> <p>2. માનવ જીવનમાં જ્ઞાનનું મહત્ત્વ</p> <p>3. જ્ઞાન સાથે સંબંધિત સંકલ્પનાઓ (તફાવતના સંદર્ભમાં)</p> <p>1. જ્ઞાન અને માહિતી</p> <p>2. જ્ઞાન અને કૌશલ્ય</p> <p>3. જ્ઞાન અને પ્રજ્ઞાન(wisdom)</p> <p>4. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં જ્ઞાનની લાક્ષણિકતાઓ</p>	11 કલાક
2	<p>જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પદ્ધતિઓ, સ્રોત અને આધાર</p> <p>1. જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પદ્ધતિઓ(પ્રત્યક્ષ, અનુમાન, આંતરસૂઝ, અને પ્રયોગ)નો પરિચય</p> <p>2. જ્ઞાન પ્રાપ્તિના સ્રોત તરીકે કુટુંબ, સમાજ, મિત્ર, સમૂહ, સ્વાનુભવ, ગ્રંથ તેમજ વિદ્યાલયનો પરિચય અને મહત્ત્વ</p> <p>3. જ્ઞાન પ્રાપ્તિની પ્રક્રિયામાં શિક્ષકની ભૂમિકા</p> <p>4. જ્ઞાન નિર્માણની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા</p>	11 કલાક
3	<p>અભ્યાસક્રમ સંકલ્પના અને વિશેષતાઓ</p> <p>1. અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના અને પ્રકાર (લવચિક અને બંદ કે જડ: અર્થ અને તફાવત)</p> <p>2. અભ્યાસક્રમ રચનાના સિદ્ધાંતો</p> <p>3. નઈ તાલીમ આધારિત અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ</p> <p>4. અભ્યાસક્રમમાં સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓ: પરિચય અને મહત્ત્વ</p>	11 કલાક
4	<p>રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 અને અભ્યાસક્રમ</p> <p>1. અધ્યયન- અધ્યાપનની પ્રક્રિયામાં અભ્યાસક્રમનું મહત્ત્વ</p> <p>2. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 અનુસાર આદર્શ અભ્યાસક્રમ માટેના માપદંડોનો પરિચય</p> <p>3. અભ્યાસક્રમ નિર્માણમાં સંબંધિત વ્યક્તિઓની ભૂમિકા (આચાર્ય, શિક્ષક, અને વિદ્યાર્થી)</p> <p>4. શાળા શિક્ષણ માટે રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ ફેમવર્કની-2023 ની મુખ્ય ભલામણો</p>	12 કલાક

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	आंतरिक कसोटी 1 અને 2 - 20%	स्वाध्याय - 10% प्रायोगिक कार्य - 10%
External Assessment	सत्रांत कसोटी - 60%	

References

1. मदान, पू. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन.
2. रूहेला, एस. पी. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन.
3. दुबे, एस. (2014). पाठ्यक्रम का विकास. इलहाबाद: शारदा पुस्तक प्रकाशन.
4. रावल, न. वि. (2011), केवलणीनी तात्विक અને समाजशास्त्रीय आधारशीलाओ. अमदावाड : नीरव प्रकाशन
5. Wiles Jon, W. and Bondi, J. C. (2014). Curriculum Development: A Guide to Practice (9e) : Pearson Higher Ed USA
6. Hilda & Taba (1962). Curriculum Development ; Theory and Practice, Harcourt, Brace & World.
7. Dewey, J. (2004), Democracy and Education. Courier Dover Publications.
8. Batra, P. (2005). Voice and agency of Teachers : Missing link in national curriculum framework (2005). Economic and Political Weekly, 4347 – 4356.
9. NCERT (2000). National Curriculum Framework for school education. New Delhi : NCERT.
10. NCERT (2005). National Curriculum Framework for school education. New Delhi : NCERT.
11. NCETE (2009). National Curriculum Framework for Teacher education. New Delhi : NCERT.
12. Ministry of Education (2020). National Education Policy-2020. New Delhi.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED402	જાતીયતા, શાળા અને સમાજ	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. જાતીય સમાનતાની સંકલ્પના અને જરૂરિયાત સમજે.
2. જાતીય અસમાનતા માટે જવાબદાર પરિબલો જાણે.
3. જાતીય અસમાનતાની અસરો જણાવે.
4. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવાના ઉપાયો કરે.
5. જાતીય સમાનતા માટે શિક્ષક, શાળા અને સમાજની ભૂમિકા સમજે.
6. જાતીય સમાનતા સમર્થક અધિનિયમોનો પરિચય પ્રાપ્ત કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. જાતીય સમાનતાની જરૂરિયાત સમજાવી શકે.
2. જાતીય અસમાનતા માટે જવાબદાર પરિબલો ઓળખી શકે.
3. જાતીય અસમાનતાની નકારાત્મક અસરો જણાવી શકે.
4. ચલચિત્રો અને જાહેરખબરોમાં જોવા મળતી જાતીય અસમાનતાની અસરો સમજાવી શકે.
5. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવા માટેના ઉપાયો કરી શકે.
6. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવામાં શિક્ષકની ભૂમિકા ભજવી શકે.
7. જાતીય સમાનતા સમર્થક અધિનિયમોનો પરિચય મેળવી શકે.
8. શાળામાં જાતીય સમાનતા પ્રેરક વાતાવરણનું નિર્માણ કરી શકે.

Teaching Pedagogy

1. સેમિનાર
2. વ્યાખ્યાન
3. જૂથચર્ચા
4. પેનલ ડિસ્કશન
5. વ્યક્તિ
6. મુલાકાત
7. સ્વઅધ્યયન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	જાતીય સમાનતાની સંકલ્પના અને સંવેદનશીલતા	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. જાતીય સમાનતાની સંકલ્પના 2. જાતીય સમાનતાના હેતુઓ 3. જાતીય સમાનતાની જરૂરિયાત 4. જાતીય સમાનતા અને સંવેદનશીલતા નિર્માણ 	
2	જાતીય અસમાનતા: પરિબળો અને અસરો	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. જાતીય અસમાનતા માટે જવાબદાર પરિબળો 2. જાતીય અસમાનતાની અસરો 3. ચલચિત્રો, જાહેરખબરો અને વર્તમાનપત્રોમાં જોવા મળતી જાતીય અસમાનતા 4. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવા માટેના ઉપાયો 	
3	જાતીય સમાનતા: શાળા અને સમાજની ભૂમિકા	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવામાં શાળાની ભૂમિકા 2. જાતીય અસમાનતાની નાબૂદીમાં શિક્ષકોની ભૂમિકા 3. જાતીય અસમાનતા દૂર કરવામાં સમાજની ભૂમિકા 4. જાતીય સમાનતા માટે ચલચિત્રો, જાહેરખબરો અને વર્તમાનપત્રોની ભૂમિકા 	
4	જાતીય સમાનતા સમર્થક અધિનિયમોનો પરિચય	12 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ધ ડોવરી પ્રોહિબિશન એક્ટ 2. પ્રિ-કન્સેપ્શન એન્ડ પ્રિનેટલ ડાયગ્નોસ્ટિક ટેક્નિક્સ (પીસીપીએનડીટી) એક્ટ 3. ધ સેક્સ્યુઅલ હેરેસમેન્ટ ઓવ વુમન એટ વર્કપ્લેસ એક્ટ 4. પ્રોટેક્શન ઓવ વુમન ફ્રોમ ડોમેસ્ટિક વાયોલન્સ એક્ટ 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

1. References
2. કાપડિયા કુંદનિકા, (1995). સાત પગલા આકાશમાં, અમદાવાદ : નવભારત સાહિત્ય મંદિર પ્રકાશન.
3. ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ (1998). સ્ત્રી સમાનતા અને સશક્તિકરણ. મેન્યુઅલ, ગાંધીનગર : સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ઓફિસ, ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ.
4. ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ (2002). જાતીય સંવેદનશીલતા મેન્યુઅલ , ગાંધીનગર : સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ઓફિસ, ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ.
5. ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ (2001). માતા-શિક્ષક મંડળ રચના અને તાલીમ માર્ગદર્શિકા અમદાવાદ : મેન્યુઅલ, સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ઓફિસ, ગુજરાત પ્રાથમિક શિક્ષણ પરિષદ.
6. પટેલ આરતી વિ. (2011). તારુણ્ય શિક્ષણની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો, અમદાવાદ : રજાડે પ્રકાશન
7. પટેલ વિનુભાઈ અને કસ્વેકર આરતી (2004). સ્ત્રીભૂણ હત્યા અટકાવીએ , અમદાવાદ : સ્વાસ્થ્ય સેવા ટ્રસ્ટ,
8. સર્વ શિક્ષા અભિયાન અમલીકરણ માટેની રેખાકૃતિ , (2002). એસ.એસ.એ., માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલય.
9. Kaswekar Aratee (2006) A Study of Gender Sensitivity of Primary School Teachers, Research Project, DPEP/SSA, Gujarat Council of Primary Education, Gandhinagar.
10. Clarifying Concepts (1995). Report of The National Workshop on Addressing Gender Disparities in DPEP, Technical Support Group, Educational Consultants, India.
11. Gender Sensitivity Training – Manual (1996). National Workshop, Udaipur.
12. Report of The Second Gender Coordinators Meeting Focus on Pedagogical Renewal Processes (1996). Technical Support Group, Educational Consultants India Ltd.
13. Woman's Equality and Empowerment Through Curriculum (2000). Trainers Training Manuel (Gender Perspective) DPEP, State Project Office, Gandhinagar.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED403	समावेशीशाणानुनिर्माणा	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03	
		Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(अध्ययन नीपज)

1. समावेशी शिक्षणनी संकल्पना समजावे.
2. समावेशी शिक्षण माटे कार्यरत संस्थाओनो परियय प्राप्त करे.
3. समावेशी शिक्षण संदर्भे माता-पिता, शिक्षक, वहीवटकर्ता अने समाजनी भूमिका समजे.
4. विभिन्न प्रकारनी विकलांगता समजावे.
5. बाण अधिकारो समजावे.
6. समावेशी शिक्षण संदर्भे विविध जोगवाँओ/ललामणो समजावे.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. विभिन्न प्रकारनी दिव्यांगतानी ओणभ करी शके.
2. बाण अधिकारो माटे काम करती विविध संस्थाओनी भूमिका जणावी शके.
3. शिक्षणनो अधिकार-2009 मां समाविष्ट दिव्यांग बाणको माटेनी ललामणोनो अमल करी शके.
4. समावेशी शिक्षणमां सर्व शिक्षा अभियाननुं महत्त्व जाणी शके.
5. समावेशी शिक्षणमां माता-पिता अने शिक्षकनी भूमिका लजवी शके.

Teaching Pedagogy

1. સેમિનાર
2. જૂથ ચર્ચા
3. વ્યાખ્યાન
4. સ્વાધ્યાય

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	સમાવેશી શિક્ષણ	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. સમાવેશી શિક્ષણની સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને મહત્ત્વ 2. વિભિન્ન પ્રકારની દિવ્યાંગતા <ul style="list-style-type: none"> * અંધ * મૂક બધીર * શારીરિક દિવ્યાંગતા * માનસિક દિવ્યાંગતા 	
2	બાળ અધિકારો સંદર્ભે વિવિધ સંસ્થાઓનો પરિચય	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. RCI (Rehabilitation Council of India) ભારતીય પુનઃસ્થાપન પરિષદ 2. NCPCR (National Commission for Protection of Child Rights) રાષ્ટ્રીય બાળ અધિકાર સંરક્ષણ આયોગ 3. બાળ અધિકારો સંદર્ભે યુનેસ્કો સંમેલન : 1989 4. વિકલાંગોના અધિકારો સંદર્ભે યુનેસ્કો સંમેલન : 2006 	
3	સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે ગુણવત્તા સુધારણા	11 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શિક્ષણનો અધિકાર : 2009 માં સમાવેશી શિક્ષણ અંગેની ભલામણો 2. સર્વશિક્ષા અભિયાનમાં સમાવેશી શિક્ષણની સંકલ્પના અને કાર્યક્રમો 3. સંકલિત બાળવિકાસ યોજના (ICDS) 	
4	સમાવેશી શિક્ષણ સંદર્ભે ભૂમિકા.	12 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શિક્ષકની ભૂમિકા 2. માતા-પિતાની ભૂમિકા 3. વહીવટકર્તાની ભૂમિકા 4. સમાજની ભૂમિકા 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Booth, T., Ainscow, M., Black-Hawkins, K., Vaughan, M., & Shaw, L. (2000). *Index for inclusion : Developing Learning and participation in school*. Centre for Studies on Inclusive Education
2. GOI. (1986). *National policy of education*. GOI
3. GOI. (2009). *The right of children to free and compulsory education act, 2009* http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/rte.pdf
4. GOI. (2011). *Sarva shiksha abhiyan- Framework for implimantation based on the right of children to free and compulsory education act, 2009*. GOI
5. [http://www.upefa.com/upefawed/admin/myuploads/SSA_Frame_work_\(revised\)_9-6-2011.pdf](http://www.upefa.com/upefawed/admin/myuploads/SSA_Frame_work_(revised)_9-6-2011.pdf)
6. UNESCO.(1989). *UN convention on the rights of the children*. UNESCO
7. UNESCO.(2006). *United Nations convention on the rights of persons with disabilities*. UNESCO
8. UNESCO.(2009). *Policy guidelines on incursion in education*. UNESCO

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED404	અદ્યતનઅધ્યાપનશાસ્ત્ર	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 03 Total Number of Teaching Hours - 45 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રના અભિગમો સમજે.
2. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો સમજે.
3. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રની પદ્ધતિઓનો અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરે.
4. મૂલ્યાંકનની અદ્યતન પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરે.
5. મૂલ્યાંકનના અદ્યતન સાધનોથી પરિચિત થાય.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોનો અધ્યયન-અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરી શકે.
2. અદ્યતન અધ્યાપન અભિગમોનો અધ્યાપનમાં ઉપયોગ કરી શકે.
3. અદ્યતન મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓનો વર્ગખંડમાં વિનિયોગ કરી શકે.
4. પોર્ટફોલિયો અને રુબ્રિક્સનું નિર્માણ કરી શકે.
5. વિવિધ અદ્યતન અધ્યાપન પદ્ધતિઓનો વર્ગખંડમાં પ્રયોગ કરી શકે.

Teaching Pedagogy

1. સેમિનાર
2. જૂથ ચર્ચા
3. પેનલડીસ્કશન
4. વ્યક્તિમુલાકાત
5. વ્યાખ્યાન
6. ક્ષેત્રમુલાકાત
7. નાટ્યીકરણ
8. કોલોક્યુઆ
9. બ્રેઈનસ્ટોર્મિંગ
10. નિદર્શન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રનો પરિચય</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્ર : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ 2. અદ્યતન અધ્યાપનશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો 3. અધ્યાપનના અદ્યતન અભિગમો 4. અધ્યાપન પદ્ધતિઓનું વર્ગીકરણ 	11 કલાક
2	<p>શિક્ષક કેન્દ્રી અદ્યતન અધ્યાપન પદ્ધતિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ફ્લિપકલાસરૂમ 2. ટીમટીચિંગ 3. સહયોગી અધ્યયન 4. સંકલ્પના ચિત્રણ 5. સહભાગીદારીતા અધ્યયન 	11 કલાક
3	<p>વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અદ્યતન અધ્યાપન પદ્ધતિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ક્ષેત્રમુલાકાત 2. નાટ્યીકરણ 3. કોલોક્યુઆ 4. બ્રેઈનસ્ટોર્મિંગ 	11 કલાક
4	<p>મૂલ્યાંકનની અદ્યતન પદ્ધતિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પરંપરાગત મૂલ્યાંકનની મર્યાદાઓ 2. પોર્ટફોલિયો : સંકલ્પના, પ્રકારો અને મહત્ત્વ 3. રુબ્રિક્સ : સંકલ્પના, પ્રકારો અને મહત્ત્વ 4. સ્વમૂલ્યાંકન અને સહમૂલ્યાંકન 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Jha, A. (2005). *Constructivist Epistemology and Pedagogy: Insight into Teaching Learning and Knowing*. New Delhi: Atlantic Publishers
2. Kochhar, S. K. (1992). *Methods and Techniques of Teaching*. New Delhi: Sterling Publishers Private Limited.
3. Mangal, S.K. & Mangal S. (2017). *Learning and Teaching*. Shipra Publication.
4. Mahapatra, J.K., Mahapatra, M. & Parida, B. K. (2015). *Constructivism: The New Paradigm*. New Delhi: Atlantic Publishers.
5. Pathak, P.D. (2017). *અધિગમ એવં શિક્ષણ*. Agra: Shri Vinod Pustak Mandir.
6. Sachdeva, M.S. & Sharma K.K. (2015). *અધિગમ એવં શિક્ષણ*. Twenty first Century Publications.
7. Sharma, R. & Sharma S. (2016). *Teaching Learning Process*. Twenty first Century Publications.
8. Woollard, J. (2010). *Psychology for the Classroom: Constructivism and Social Learning*. Routledge: Oxfordshire
10. ઈંગ્લા, એન. એસ. (૨૦૧૦). *અધ્યાપન મનોવિજ્ઞાનમાં નવી દિશાઓ*. રાજકોટ: નીજ્જન સાયકો સેન્ટર.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED405	સ્વાસ્થ્ય અને યોગ શિક્ષણ	Optional
Po's Aligned		Credit - 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. શરીર અને મનના સ્વાસ્થ્ય માટે યોગનું મહત્ત્વ સમજાવે.
2. મહર્ષિ પતંજલિએ અષ્ટાંગયોગમાં દર્શાવેલ યમ અને નિયમ દ્વારા નૈતિક ગુણોની વિશેની સમજ આપે.
3. યોગાસનો કરવાની પદ્ધતિ જાણી તે પ્રમાણે વિવિધ આસનો કરે અને તેનાથી થતા ફાયદા વિશે જણાવે.
4. પ્રાણાયામ કરવાની પદ્ધતિ જાણી તે પ્રમાણે વિવિધ પ્રાણાયામ કરે અને તેનાથી થતા ફાયદા વિશેની સમજૂતી આપે.
5. ધ્યાનનું મહત્ત્વ સમજી ધ્યાન કરે અને તણાવ થવા માટેનાં કારણો જાણી માનસિક શાન્તિમાં ધ્યાનની ભૂમિકા સમજાવે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. યોગની સંકલ્પના અને ઇતિહાસ વિશે સમજાવે.
2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં યોગનું સ્વરૂપ તેમજ માનવ સ્વાસ્થ્યમાં યોગનું મહત્ત્વ જણાવે.
3. અષ્ટાંગ યોગનો પરિચય અને માનવીય મૂલ્યોના વિકાસમાં યમ અને નિયમની ભૂમિકા વિશે સમજ આપે.
4. બહિરંગ યોગ અને અંતરંગ યોગની સંકલ્પના સમજાવે.
5. હઠયોગ અને રાજયોગનો પરિચય અને તફાવત સ્પષ્ટ કરે.
6. યોગાસનો દરમિયાન રાખવાની સાવચેતીની સમજ આપે તેમ જ વિવિધ આસનોનું નિદર્શન કરે.
7. પ્રાણાયામની સંકલ્પના, મહત્ત્વ તેમ જ વિવિધ પ્રાણાયામોનું નિદર્શન કરી બતાવે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. સેમિનાર
3. સ્વાધ્યાય
4. સિમ્પોઝિયમ
5. વર્કશોપ
6. જૂથચર્ચા
7. નિદર્શન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	સર્વાંગી સ્વાસ્થ્ય માટે યોગની સંકલ્પના અને શિક્ષણમાં તેનું મહત્ત્વ	7 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. યોગની સંકલ્પના અને ઇતિહાસ 2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં યોગનું સ્વરૂપ 3. શારીરિક અને માનસિક સ્વાસ્થ્યમાં યોગનું મહત્ત્વ 4. સાંવેગિક સ્વાસ્થ્યમાં યોગની ભૂમિકા 	
2	યોગના પ્રકાર અને અષ્ટાંગ યોગનો પરિચય	8 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. મહર્ષિ પતંજલિનો અષ્ટાંગ યોગનો પરિચય 2. બહિરંગ યોગ અને અંતરંગ યોગની સંકલ્પના 3. માનવીય મૂલ્યોના વિકાસમાં યમ અને નિયમની ભૂમિકા 4. હઠયોગ અને રાજયોગ: પરિચય અને તફાવત 	
3	વિવિધ પ્રકારના યોગાસનોની પદ્ધતિ અને તેનાથી થતાં ફાયદા	7 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. યોગાસનો દરમિયાન રાખવાની સાવચેતી 2. વિવિધ પ્રકારના યોગાસનો: પરિચય, મહત્ત્વ અને કરવાની વિધિ(નિદર્શન સહ) <ul style="list-style-type: none"> *બેસીને કરવાનાં આસનો:(1) પદ્માસન (2) વ્રજાસન (3) શશાંકાસન (4) પશ્ચિમોતાસન (5) યોગમુદ્રા *ઊભા રહીને કરવાનાં ઓસનો:(1) તાડાસન (2)વૃક્ષાસન (3) ત્રિકોણાસન (4) ગરુડાસન (5) સૂર્યનમસ્કાર *સૂઈને કરવાનાં આસનો:(1) પવનમુક્તાસન (2) મત્સ્યાસન (3) નૌકાસન (ઠંદયાસન) (4) ધનુરાસન (5) સલભાસન (6) મકરાસન (7)સર્વાંગાસન (8) હલાસન (9)શવાસન 	
4	પ્રાણાયામ, ધ્યાન અને તણાવમુક્તિ	8 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. પ્રાણાયામનો અર્થ, પ્રકાર અને મહત્ત્વ 2. વિવિધ પ્રકારના પ્રાણાયામનો પરિચય અને કરવાની વિધિ (નિદર્શન સહિત) : (1) ઓમકાર (2) ભ્રામરી પ્રાણાયામ (3) કપાલભાતિ, (4) અનુલોમવિલોમ પ્રાણાયામ (5) ભસ્ત્રિકા પ્રાણાયામ (6) શીતલી પ્રાણાયામ. 3. ધ્યાનનો અર્થ, સ્વરૂપ, પ્રક્રિયા અને પ્રકાર 4. તણાવ થવાના કારણો અને તણાવમુક્તિમાં યોગનું મહત્ત્વ. 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. સ્વામી અધ્યાત્માનંદજી (2008). યોગ એ જ જીવન.અમદાવાદ: ગુજરાત ટાઇમ્સ પ્રકાશન.
2. રાવલ, સી.સી( ). યોગ અને સ્વાસ્થ્ય.અમદાવાદ:સ્વામી શિવાનંદ જ્ઞાનચક્રનિધિ.
3. પટેલ એસ.એસ. (1983). યોગાસન સેલ્ફ ટીચર, ચકલાસી, જિ.ખેડા :શિવયોગનિકેતન
4. પટેલ, એમ.એમ. (1992). 100 વર્ષ નિરોગી રહો.અમદાવાદ:ગુર્જર ગ્રંથ કાર્યાલય
5. પટેલ સ્નેહલ (1998). ઋષિ સંદેશ.અમદાવાદ:ઋષિ સાંસ્કૃતિક વિદ્યા કેન્દ્ર.
6. પટેલ સી. આર. (2001). આસનો, યોગ અને અનુભવ.વલ્લભ વિદ્યાનગર: વલય પ્રકાશ. તૃતીય આવૃત્તિ.
7. સ્વામી આધ્યાત્માનંદ (2000). યોગ અને આરોગ્ય.અમદાવાદ:ગુર્જર ગ્રંથ રત્ન કાર્યાલય.
8. આચાર્ય વિષ્ણુપ્રસાદ અને આચાર્ય જનકભાઈ (2008). યોગ અને આરોગ્ય.અમદાવાદ :યોગ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન.
9. સ્વામી વિવેકાનંદ (2004). રાજયોગ.રાજકોટ:શ્રી રામકૃષ્ણ આશ્રમ.
10. શ્રી શ્રી રવિશંકર (2006). યોગસાન ઉપનિષદ.બેંગ્લોર:વ્યક્તિ વિકાસ કેન્દ્ર, ઇન્ડિયા, પબ્લિકેશન ડિવિઝન
11. પટેલ પી. આર. (2008). નૈસર્ગિક ધ્યાન-મેડિટેશન અમદાવાદ :વિશ્વ કલ્યાણ સંસ્થા.
12. દેસાઈ ડી. એમ. (1993). ગૃહવિજ્ઞાન શિક્ષણ.અમદાવાદ:મયૂર પ્રકાશન
13. ભાણદેવ (2002) : યોગ વિદ્યા.રાજકોટ:પ્રવીણ પુસ્તક ભંડાર.
14. પટેલ સતીશ (2004). આરોગ્યની આસપાસ.ભાવનગર: ઇન્ડિયન મેડિકલ એસોસિએશન, મોરબી બ્રાન્ચ.
15. રાજલક્ષ્મી આર. (1978). પ્રયુક્ત પોષણ.અમદાવાદ: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ – ગુજરાત રાજ્ય.
16. વચ્છરાજાની ભદ્રાચુ (1994). આહાર અને આરોગ્ય.અમદાવાદ:ગૂર્જર પ્રકાશન
17. બિમાનજી યોગાચાર્યશ્રી (2003). પ્રાણાયામ માર્ગદર્શિકા અમદાવાદ:મહર્ષિ પતંજલિ યોગ સંસ્થાન.
18. બિમાનજી યોગાચાર્યશ્રી (2002). યોગાસન માર્ગદર્શિકા. અમદાવાદ:
19. દેસાઈ, યોગેશ (ભાવનુવાદ 2006), યોગ (સ્વયંની ઓળખાણ). અમદાવાદ: પ્રફુલ પી. પટેલ.
20. શર્મા, પી.ડી. (2010) યોગાસન. અમદાવાદ: નવનીત પબ્લિકેશન પ્રકાશ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ.
21. પટેલ, વી.એમ. (2015), યોગદર્શન અને સરળ યોગાસનો.પાલનપુર:
22. ભારતીયયોગસંસ્થાન(આ.22th2011), સંસ્કૃતિપબ્લિકેશનઆસનવંયોગવિજ્ઞાન.
દિલ્લી:યોગાશ્રમવંઅનુસંધાનકેન્દ્ર
23. સ્વામીનિખિલેશ્વરાનંદ(આ.4th2011), એકાગ્રતાઅનેધ્યાન. રાજકોટ:શ્રીરામકૃષ્ણઆશ્રમ.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED405	સલાહ અને માર્ગદર્શન	Optional
Po's Aligned		Credit - 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનની સંકલ્પના સમજાવી શકે.
2. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનના પ્રકારો વિશે સમજ આપે .
3. સલાહકારના ગુણ-લાયકાત વિશે માહિતી આપે.
4. વ્યાવસાયિક માહિતી એકત્રીકરણ અને પ્રસાર માટેની સંસ્થાઓ વિશે જણાવી શકે
5. વ્યાવસાયિક માહિતી એકત્રીકરણની પદ્ધતિઓ વિશે સમજ આપે.
6. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનની પ્રયુક્તિઓ વિશે સમજ આપે અને ઉપકરણોના ઉપયોગ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનની સંકલ્પના વર્ણવે.
2. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનના પ્રકારો દર્શાવે.
3. સલાહકારના ગુણ-લાયકાત વિશે માહિતી આપશે.
4. વ્યાવસાયિક માહિતી એકત્રીકરણ અને પ્રસાર માટેની સંસ્થાઓ વિશે જણાવશે.
5. વ્યાવસાયિક માહિતી એકત્રીકરણની પદ્ધતિઓ વિશે સમજ આપશે.
6. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનની પ્રયુક્તિઓ વર્ણવે.
7. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શનના વિવિધ ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરશે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. જૂથ ચર્ચા
3. કાર્યશાળા
4. પરિસંવાદ
5. સિમ્પોઝિયમ
6. પ્રોજક્ટ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	માર્ગદર્શન: સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને સિદ્ધાંત	7 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. માર્ગદર્શન: સંકલ્પના અને લાક્ષણિકતાઓ 2. ઉચ્ચ પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ માર્ગદર્શનની જરૂરીયાત 3. માર્ગદર્શના સિદ્ધાંતો 4. માર્ગદર્શનના પ્રકારો: શૈક્ષણિક, વ્યાવસાયિક અને વૈયક્તિક 	
2	સલાહદર્શન: સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને સિદ્ધાંતો	8 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. સલાહદર્શન: સંકલ્પના અને લાક્ષણિકતાઓ 2. માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન વચ્ચેનો તફાવત 3. સલાહદર્શનના સિદ્ધાંતો 4. સલાહદર્શનના અભિગમો: દિશાસૂચક, બિનદિશાસૂચક અને સમન્વયાત્મક 	
3	માર્ગદર્શનમાં વ્યાવસાયિક માહિતી	7 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. વ્યાવસાયિક માહિતીનું સ્વરૂપ અને સ્ત્રોતો 2. વ્યાવસાયિક માહિતી એકત્રીકરણ અને વર્ગીકરણની પદ્ધતિઓ 3. માહિતીના પ્રસાર માટેની પદ્ધતિઓ 4. વ્યાવસાયિક માહિતીનો માર્ગદર્શન સેવામાં ઉપયોગ 	
4	શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન સેવા સાથે સંબંધિત વ્યક્તિઓ અને ઉપયોગી ઉપકરણો	8 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. માર્ગદર્શન સેવાના સંદર્ભમાં શાળાના આચાર્ય, કારકિર્દી માર્ગદર્શક તેમજ વાલીની ભૂમિકા 2. માર્ગદર્શન સેવામાં ઉપયોગી મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓ- બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી, રસ સંશોધનિકા: સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ 3. સંગૃહિત માહિતી પત્રક: સ્વરૂપ અને માર્ગદર્શનમાં તેની ઉપયોગિતા 4. પ્રસંગનોંધ: સ્વરૂપ અને માર્ગદર્શનમાં તેની ઉપયોગિતા 	

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

- ઓબરાય, એસ. સી.(1993). શૈક્ષિક તથા વ્યાવસાયિક નિર્દેશન એવં પરામર્શન, મેરઠ, લાયન બુક ડિપો.
- મિશ્રા, એ. (2007).શૈક્ષિક તથા વ્યાવસાયિક નિર્દેશન, નઈ દિલ્લી, ઓમેગા પબ્લિકેશન
- યુગલ, એસ. (1973). નિર્દેશન એવં પરામર્શ. ચંઢીગઢ, હરિયાણા હિન્દી ગ્રન્થ અકાદમી.
- વર્મા, આર. એવં ડપાધ્યાય, આર.(1967). શૈક્ષણિક વ્યાવસાયિક નિર્દેશન, આગરા , વિનોદ પુસ્તક મંદિર
- ઢેસાઈ, કે.જી.(1998). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગર્શનની પ્રવિધિઓ(પ્રથમ આવૃત્તિ). અમદાવાદ, યૂનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય
- આચાર્ય, એમ. (2009). માર્ગદર્શન અને સલાહ, અમદાવાદ, અક્ષર પબ્લિકેશન.
- Sharma, R. A. (2003). Fundamentals of Guidance and counselling. Meerut, Surya Publication.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED405	શાંતિ માટેનું શિક્ષણ	Optional
Po's Aligned		Credit - 02 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. શાંતિની સંકલ્પના સમજાવે.
2. શાંતિ માટેના શિક્ષણની જરૂરિયાતનો પરિચય આપે.
3. શાંતિ માટેના શિક્ષણના કેન્દ્રોની માહિતી જણાવી શકે.
4. શાંતિ માટેના શિક્ષણના શાળાકીય કાર્યક્રમોની માહિતી જણાવી શકે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. શાંતિનો અર્થ અને સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વિશ્વમાં શાંતિની જરૂરિયાત સમજાવે.
2. અશાંતિ માટે જવાબદાર પરિબલો ઓળખી તેને દૂર કરવાના ઉપાયો કરે.
3. શાંતિ માટેના શિક્ષણનો અર્થ આપી તેની શિક્ષણમાં જરૂરિયાત વર્ણવે.
4. શાંતિ માટેના શિક્ષણ માટે શિક્ષકની ભૂમિકા સમજાવે.
5. શાંતિ માટેના શિક્ષણમાં શાળાકીય વિવિધ કાર્યક્રમો યોજે.

Teaching Pedagogy

1. વ્યાખ્યાન
2. ચાર્ટ નિર્માણ
3. કાર્યશાળા
4. ટીમ ટીચીંગ
5. ક્ષેત્ર મુલાકાત
6. ચર્ચા
7. જૂથ ચર્ચાસભા
8. સ્વાધ્યાય
9. નિદર્શન
10. પ્રત્યક્ષ અનુભવ કાર્ય
11. જૂથકાર્ય
12. નિરીક્ષિત અભ્યાસ

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	શાંતિ : સંકલ્પના, જરૂરિયાત, પરિબળો અને ઉપાયો	7 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શાંતિનો અર્થ અને સંકલ્પના 2. શાંતિની જરૂરિયાત 3. અશાંતિ માટે જવાબદાર પરિબળો 4. શાંતિ માટેના ઉપાયો (શોધોનો વિવેક પૂર્વક ઉપયોગ, કુદરતી સ્ત્રોતોનો મર્યાદિત ઉપયોગ, સરહદી સમસ્યાઓનું નિવારણ, માનવ અધિકારની જાળવણી, યુદ્ધ વિહીન સમાજ) 	
2	શાંતિ માટેનું શિક્ષણ	8 કલાક
	<ol style="list-style-type: none"> 1. શાંતિ માટેના શિક્ષણનો અર્થ 2. શાંતિ માટેના શિક્ષણની જરૂરિયાત 3. શાંતિ માટેના શિક્ષણના ઉપાયો 4. શાંતિ માટેના શિક્ષણ માટે શિક્ષકની ભૂમિકા 	

3	<p>શાંતિ માટેના શિક્ષણનાં કેન્દ્રો</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ઘર 2. શાળા 3. સમાજ 4. અન્ય કેન્દ્રો (પંચાયત, રાજકીય પક્ષો, ધાર્મિક સંમ્પ્રદાય) 	7 કલાક
4	<p>શાંતિ માટેના શિક્ષણમાં શાળાકીય કાર્યક્રમો</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પ્રદર્શન અને વ્યાખ્યાન 2. રેલી અને પ્રવાસ 3. નોબેલ પારિતોષિક (શાંતિ) વ્યક્તિઓનો પરિચય અને કાર્ય (મધર ટેરેસા, કૈલાસ સત્યાર્થી) 4. ગાંધી વિચારમાં શાંતિનું શિક્ષણ 	8 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	આંતરિક કસોટી 1 અને 2 - 20%	સ્વાધ્યાય - 10% પ્રાયોગિક કાર્ય - 10%
External Assessment	સત્રાંત કસોટી - 60%	

References

1. Susan(1999).Peace Education in UNISEF.United national children fund : Newyork.
2. શાહ(1991). માનવ અધિકારો શાંતિ અને વિકાસ: વિકાશશીલ રાષ્ટ્રના સંદર્ભમાં, અમદાવાદ: નવજીવન મુદ્રણાલય.
3. પ્રભુ(1960). વિશ્વશાંતિના અહિંસક માર્ગ. અમદાવાદ:નવજીવન મુદ્રણાલય.
4. રાવલ અને અન્ય(2004).વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષણ. અમદાવાદ: નીરવ પ્રકાશન.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED406	संस्कृत भाषा परिचय	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 02	
		Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSO's)/Program Educational Outcomes (PEO's)			

After studying this course, the student/participant:(अध्ययन नीपज)

1. संस्कृत भाषानो परिचय प्राप्त करे.
2. संस्कृत व्याकरणो परिचय प्राप्त करे.
3. संस्कृत भाषाना श्रवण तेमज वांचन कौशल्योनी सिद्धि प्रदर्शित करे.
4. संस्कृत भाषामां सामान्य मौखिक अने लिखित अभिव्यक्ति करे.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. संस्कृत वैदिक अने लौकिक साहित्यनो प्रारंभिक परिचय आपे.
2. कालिदास, बाणभट्ट, पाणिनी, नारायण पंडित, अंबिकादत्त व्यास अने विश्वनाथ तेमज तेनी कृतियोनी परिचय आपे.
3. संस्कृत व्याकरणना विशिष्ट तत्वो (वर्ण परिचय, समयवाचक, पर्यायवाची तेमज विरुद्धार्थी शब्द, संधि, समास, कारक, विभक्ति, अव्यय, अने विराम चिन्हो) विशे कहे.
4. कोई अेक संस्कृत वार्तानुं आदर्शवाचन करी तेनो ओडियो तैयार करे.
5. इंटरनेट पर उपलब्ध संस्कृत संवाद-शिविरमां लागीदारी करी संस्कृतमां पोतानो परिचय आपे.

Teaching Pedagogy

1. નિરીક્ષિત અભ્યાસ
2. પ્રશ્નોત્તરી
3. જૂથચર્ચા
4. પરિસંવાદ
5. પ્રકલ્પ

Unit Wise Detailed Syllabus		
Unit		Number of Teaching Hours
1	<p>સંસ્કૃત ભાષાની સમજ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. સંસ્કૃત વૈદિક અને લૌકિક સાહિત્યનો પ્રારંભિક પરિચય 2. સંસ્કૃત સાહિત્યના નામાંકિત સાહિત્યકરો તેમજ તેની કૃતિયોનો પરિચય (કાલિદાસ, બાણભદ્ર, પાણિની, નારાયણ પંડિત, અંબિકાદત્ત વ્યાસ અને વિશ્વનાથ) 3. સંસ્કૃત વ્યાકરણના વિશિષ્ટ તત્ત્વો : 4. વર્ણ પરિચય, સમયવાચક, પર્યાયવાચી તેમજ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ પરિચય 5. સંધિ, સમાસ, કારક, વિભક્તિ અને અવ્યય 	15 કલાક
2	<p>સંસ્કૃત ભાષાના વિવિધ કૌશલ્ય સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. નામાંકિત સાહિત્યકારના જીવન પરિચયનું વાંચન કરી તેમના જીવન-કવન વિશે નોંધ તૈયાર કરો. 2. શ્લોક કે ગીતનું પઠન કરી તેનો વિડિયો તૈયાર કરો. 3. કોઈ એક સંસ્કૃત વાર્તાનું આદર્શવાચન કરી તેનો ઓડિયો તૈયાર કરો. 4. કોઈ એક સાહિત્યસ્વરૂપની ઉત્તમ કૃતિ પસંદ કરી તેની સ્વરૂપગત વિશેષતાઓ લખો. 5. સહપાઠીઓની મદદથી કોઈ એક સાહિત્યકૃતિનું વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ ભજવણી કરો. 6. સાથી વિદ્યાર્થીઓને વિરામ ચિન્હોની સમજ આપો. 7. પંચતંત્ર પુસ્તકમાંથી કોઈ એક વાર્તાનું પ્રાર્થનાસભામાં વાચન કરી અનુભાદ કહો. 8. ઇન્ટરનેટ પર ઉપલબ્ધ સંસ્કૃત સંવાદ-શિવિરમાં ભાગીદારી કરી સંસ્કૃતમાં પોતાના પરિચય આપો. 9. https://www.youtube.com/watch?v=7DX5iLj_qmY&list=PLf90gPOwetC8DMTOoPQPOqj9RPT3smDFm 	15 કલાક

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	-	प्रायोगिक कार्य - 25 गुण मौखिक कसोटी - 25 गुण
External Assessment	-	-

References

जैन, एस. (1998). *संस्कृत प्रवेशिका*. वाराणसी: सरस्वती प्रकाशन.

नौटियाल, सी. (2004). *अनुवाद चन्द्रिका*. दिल्ली: मोतीलाल बनारसीदास.

पांडे, एच. एवं व्यास, एस. (1998). *संस्कृत साहित्य की रूपरेखा*, कानपुर: साहित्य निकेतन.

[https://www.youtube.com/watch?](https://www.youtube.com/watch?v=7DX5iLj_qmY&list=PLf90gPOwetC8DMTOoPQPOqj9RPT3smDFm)

[v=7DX5iLj_qmY&list=PLf90gPOwetC8DMTOoPQPOqj9RPT3smDFm](https://www.youtube.com/watch?v=7DX5iLj_qmY&list=PLf90gPOwetC8DMTOoPQPOqj9RPT3smDFm)

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED407	શિક્ષણમાં માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નિષ્પત્તિ)

1. ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અને મલ્ટીમિડિયાનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ કરે.
2. ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીનું મહત્ત્વ સમજાવે
3. કમ્પ્યુટરના વર્ડ, પ્રેઝન્ટેશન, સ્પ્રેડશીટ સોફ્ટવેરનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ કરે.
4. ઈન્ટરનેટનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ કરે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. કમ્પ્યુટરની પાયાની ક્રિયાઓ જેવી કે સ્ટાર્ટ-શટડાઉન કરે, ટુલમેનુ ઓપરેટ કરવું, ફાઈલ તથા ફોલ્ડરનું સેવ કરે, કટ, કોપી, પેસ્ટ કરે, જુદી જુદી ભાષામાં પેરેગ્રાફ ટાઇપ કરી ફોર્મેટીંગ કરવું પર પારંગતતા દર્શાવે.
2. પોતાનાં વિષયમાં પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરની લાક્ષણિકતાઓનો ઉપયોગ કરી પાંચ સ્લાઇડ્સ બનાવે.
3. સ્પ્રેડશીટ સોફ્ટવેરની લાક્ષણિકતાઓનો ઉપયોગ કરી કોઈ એક ધોરણ માટે વિદ્યાર્થીઓનું પરિણામ પત્રક તૈયાર કરે.
4. વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનો ફોટોગ્રાફ સાથેનો અહેવાલ પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરી પ્રદર્શિત કરે.

Teaching Pedagogy

1. નિદર્શન
2. પ્રત્યક્ષ અનુભવ
3. વ્યાખ્યાન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. કમ્પ્યુટરની પાયાની ક્રિયાઓ પર પારંગતતા (સ્ટાર્ટ-શટડાઉન કરે, ટુલમેનુ ઓપરેટ કરવું, ફાઈલ તથા ફોલ્ડરનું સેવ કરે, કટ, કોપી, પેસ્ટ કરે, જુદી જુદી ભાષામાં પેરેગ્રાફ ટાઇપ કરી ફોર્મેટીંગ કરવું) 2. પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરની લાક્ષણિકતાઓનો ઉપયોગ કરી પ્રારંભિક તબક્કે પાંચ સ્લાઇડ્સ બનાવવી.	15 કલાક
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. સ્પ્રેડશીટ સોફ્ટવેરની લાક્ષણિકતાઓનો ઉપયોગ કરી પ્રારંભિક તબક્કે પાંચ વિષયો માટે દસ વિદ્યાર્થીઓનું પરિણામ પત્રક તૈયાર કરવું.(રોલ નંબર, નામ, વિષયોના ગુણ, કુલ ગુણ, ટકાવારી, ગ્રેડ વગેરે દર્શાવવા) 2. ગ્રામ શિક્ષણ શિબિર દરમિયાન વ્યક્તિગત અને જૂથમાં કરેલી પ્રવૃત્તિઓનો ફોટોગ્રાફ સાથેનો અહેવાલ પ્રેઝન્ટેશન સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરી પ્રદર્શિત કરવો.	15 કલાક

Assessment Method		
	सैद्धांतिक	प्रायोगिक
Internal/Online Assessment	-	प्रायोगिक कार्य 1 - 20% प्रायोगिक कार्य 2 - 20%
External Assessment	-	बाह्य प्रायोगिक परीक्षा - 60 %

References

1. April, Marine & others Internet : **getting started**. New Jersey : PTR Prentice Hall, Englewood cliffs.
2. Brenden Tangney (1998), **Local area Networks and their applications**. UK : Brenden Tangney prentice Hall, International LTD.
3. Chauhan, N.B. & Others, **Information Technology for Agricultural Production, Education & Management**. Delhi : Satish serial publishing house Express tower, Azadpur.
4. Julio sanchez, Maria P. canton(1992), **IBM micro computer Assembly L. in 10 programming lesson**. New Jersey : prentice Hall, Englewood cliffs.
5. Mujibul Hasan Siddiqui (2007), **Technology in Teacher Education**. New Delhi : APH Publishing

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED409	સ્વની સમજ	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. 'સ્વ' ની અને બીજાની માન્યતાઓ, ધારણાઓ, લાગણીઓ અને મહત્ત્વાકાંક્ષાઓને સમજાવે.
2. 'સ્વ' નું વિશ્લેષણ, સ્વમૂલ્યાંકન, સંજોગો/પરિસ્થિતિ સાથે અનુકૂળન થવાની સમજણ દર્શાવે.
3. 'સ્વ' ની તથા વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતાઓ તથા મર્યાદાઓ ઓળખે અને તેને અનુરૂપ સર્જનાત્મક બનવાની તથા મૌલિક બનવાની ક્ષમતા વિકસાવી વ્યક્તિત્વ ઘડતર અંગે સમજ આપે.
4. વ્યક્તિગત અને સામુદાયિક સંગઠન ક્ષમતા (Team building), કર્તવ્યનિષ્ઠા, અન્યો માટેની જવાબદારી અને સંઘર્ષ વિશે સમજાવે.
5. સામાજિક માળખાને સમજે અને સમાનતા, લોકશાહી તેમજ સામાજિક ન્યાય પ્રત્યે સંવેદનશીલતા દર્શાવે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. 'સ્વ' ની ઓળખ અને જરૂરીયાતોની સમજ (સુખ અને સુવિ ધા) મેળવે છે.
2. 'સ્વ' ની માન્યતાઓ અને જાણકારી પ્રાપ્ત કરે છે.
3. 'સ્વ' ના અનુભવો (બાળપણના અનુભવો)મેળવે છે.
4. 'સ્વ' અને અન્યની લાગણીઓ તથા મહત્ત્વાકાંક્ષાઓ (વ્યક્તિગત માન્યતાઓ અને જાણકારી મેળવે છે.
5. પરિવારમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ છે.
6. વિશ્વાસનો અર્થ વિશ્વાસ વધારવાની સમજ છે.
7. છાત્રાલયમાં પરિવારના રૂપમાં સંવાદિતા અને સમાજમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ વર્ણવે છે.
8. સામાજિક પરિવર્તનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા અદા કરે છે.
9. શિક્ષણસંસ્કારના પ્રસારમાં શિક્ષકની જવાબદારી નીભાવે છે.
10. ડર અને પર્વ ગ્રહ રહિત વાતાવરણ નિર્માણ કરે છે.
11. વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનશીલતાનો વિકાસ સંકલ્પના અને ઉપયોગી
12. પ્રવૃત્તિઓ (નાટક, કલા, સંગીત, કારીગરી, વિવિધ સ્પર્ધાઓનું)આયોજન કરે છે.

Teaching Pedagogy

1. ઉદાહરણ
2. સંવાદ
3. કાર્યશિબિર
4. સ્વ અનુભવો અને પ્રેરણા સંબંધી ચર્ચાસમૂહજીવનનાં કાર્યો (પ્રાર્થના, સફાઈ, રસોઈ)
5. સ્વાધ્યાય
6. ચાર્ટસ, પ્રદર્શન
7. જૂથ ચર્ચા
8. વક્તવ્ય
9. અનુભવોનું વર્ણન

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>'સ્વ' અને અન્યની ઓળખ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'સ્વ' ની ઓળખ અને જરૂરીયાતોની સમજ (સુખ અને સુવિધા) 2. 'સ્વ' ની માન્યતાઓ અને જાણકારી 3. 'સ્વ' ના અનુભવો (બાળપણના અનુભવો) 4. 'સ્વ' અને અન્યની લાગણીઓ તથા મહત્ત્વાકાંક્ષાઓ (વ્યક્તિગત અને શિક્ષક બનવાની મહત્ત્વાકાંક્ષાઓ) 	7 કલાક
2	<p>પરિવાર અને સમાજમાં સંવાદિતા</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પરિવારમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ 2. વિશ્વાસનો અર્થ વિશ્વાસ વધારવાની સમજ 3. છાત્રાલયમાં પરિવારના રૂપમાં સંવાદિતા 4. સમાજમાં સંવાદિતા અંગેની સમજ (પરિવાર થી વૈશ્વિક પરિવાર સુધી સંવાદિતા) 	8 કલાક
3	<p>વ્યક્તિત્વ ઘડતર અને મૂલ્યો</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વ્યક્તિત્વ ઘડતરની સંકલ્પના 2. 'સ્વ'નું વ્યક્તિત્વ ઘડતર અને વિદ્યાર્થીઓનું વ્યક્તિત્વ ઘડતર 3. મૂલ્યોની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ 4. લોકશાહીના, નૈતિકતાના અને સામાજિક મૂલ્યો 	7 કલાક
4	<p>સામાજિક પરિવર્તનના ક્ષેત્રે અને સર્જનશીલતાનો વિકાસ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. સામાજિક પરિવર્તનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા 2. શિક્ષણસંસ્કારના પ્રસારમાં શિક્ષકની જવાબદારી 3. ડર અને પૂર્વગ્રહ રહિત વાતાવરણ: સંકલ્પના અને નિર્માણની જરીઆત 4. વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનશીલતાનો વિકાસ: સંકલ્પના અને ઉપયોગી પ્રવૃત્તિઓ (નાટક, કલા, સંગીત, કારીગરી, વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન) 	8 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય 1 – 25 ગુણ પ્રાયોગિક કાર્ય 2 - 25 ગુણ
External Assessment	-	

References

1. Gaur, R. R., Sangal, R., & Bangaria, G. P. Human Values & Professional ethics.
2. નાગરાજ, ઇ. માનવ વ્યવહાર દર્શન, સરદાર શહર (રાજસ્થાન), ગાંધી વિદ્યામંદિર
3. મહેતા, બબલભાઈ, સમૂહજીવનનો આચાર, નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ.

Program & Semester	Code of the course/ subject	Name of the course/ subject	Compulsory /Optional
B.ED Semester-4	BED410	ઉદ્યોગ-સહ-સમૂહજીવન	Compulsory
Po's Aligned		Credit - 01 Total Number of Teaching Hours - 30 Hours	
Course Outcome (Co's) & Program Specific Outcomes (PSo's)/Program Educational Outcomes (PEo's)			

After studying this course, the student/participant:(અધ્યયન નીપજ)

1. ગુણવત્તાયુક્ત કતાઈનું કૌશલ્ય દર્શાવે છે.
2. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન કરે છે.
3. સૂતરના કસનું ગણિત ગણી બતાવે છે.
4. સામુદાયિક જીવના અનુભવો મેળવે છે.
5. પોતાના જીવનમાં વિવિધ પ્રકારની સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનો વિનિયોગ કરે છે.
6. પોતાના જીવનમાં સામુદાયિક જીવના અનુભવોનું અમલીકરણ કરે છે.

Learning Outcomes (Lo's)

After completion this course, the student/participant...

1. સૂતર પર રંગ કરી, તાણો તૈયાર કરી સાળ પર વણાટકાર્ય કરે.
2. સમૂહપ્રવૃત્તિઓ, સામુદાયિક જીવન, રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં લોક સહભાગિતા દર્શાવે

Teaching Pedagogy

1. કાર્યશાળા
2. નિદર્શન
3. પ્રોજેક્ટ
4. સંવાદ
5. જૂથચર્ચા
6. સ્વઅધ્યયન
7. કાર્યશાળા
8. યોગશિબિર

Unit Wise Detailed Syllabus		
	Unit	Number of Teaching Hours
1	<p>યરવડા કાંતણ અને સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. યરવડા કાંતણની ગુણવત્તા 2. ગુણવત્તાયુક્ત કાંતણનું કૌશલ્ય 3. ગુણવત્તાયુક્ત સૂતરની લાક્ષણિકતાઓ 4. સૂતરની ગુણવત્તાનું વ્યવસ્થાપન 5. સૂતરનો કસ, સમાનતા, આંક અને તેનું ગણિત 6. સૂતરનું ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન 7. સૂતરનાં ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપનમાં ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો 8. વણાટકાર્ય કરવું : સૂતર ખોલવું, રંગ કરવો, તાણો તૈયાર કરવો, સાળ તૈયાર કરી બે આસન બનાવવા. 	18 કલાક
2	<p>સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ અને સમૂહજીવન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. વર્ગખંડ શિક્ષણમાં નિયમિતતા અને સહભાગિતા 2. વિભાગ દ્વારા આયોજિત સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : અભિમુખતા શિબિર, સમૂહસફાઈ, સ્વયંપાકી-સમૂહભોજન, વિશિષ્ટ દિવસોની ઉજવણી, સાહિત્યિક/સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, વિવિધ સ્પર્ધાઓ, વર્ષાંત કાર્યક્રમ (શુભેચ્છા સમારંભ) વગેરે સમૂહપ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 3. વિભાગમાં સામુદાયિક જીવન : પરસ્પર સાથેનો જીવનવ્યવહાર, વિવિધ ટુકડીકાર્યોમાં સહભાગિતા, પ્રાર્થના-ભજન-ધૂન-ગીતગાન કૌશલ્ય 4. Mentor Group / હોમરૂમ(ઘરનો ઓરડો)જૂથની પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા : જૂથની બેઠકોમાં નિયમિતતા, જૂથ દ્વારા આયોજિત રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ, પરસ્પરનાં કાર્યોમાં મદદ, જૂથના સભ્યો સાથેનો ઘરોબો વગેરે પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 5. રમત-ગમત, સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય સેવા, સમાજસેવા અને પર્યાવરણીય પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગિતા 	12 કલાક

Assessment Method		
	સૈદ્ધાંતિક	પ્રાયોગિક
Internal/Online Assessment	-	પ્રાયોગિક કાર્ય 1 – (15 ગુણ) પ્રાયોગિક કાર્ય 2 - (15 ગુણ)
External Assessment	-	-

References

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1990). કાંતણવિદ્યા. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ડાભી, પ્રવીણભાઈ ગ. (1991). સમૂહજીવન - સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને તેનું મૂલ્યાંકન. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

મહેતા, બબલભાઈ. (1970). સમૂહજીવનનો આચાર. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

પટેલ, મ.જો. (2003). પ્રાર્થના, કાંતણ, ખાદી, સફાઈ..... કુલપતિશ્રીના શબ્દોમાં. અમદાવાદ : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર.

ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર. વસ્ત્રવિદ્યા વિષયનાં ધોરણ-8 થી 12 નાં પાઠ્યપુસ્તકો.

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE) : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ-09

બી.એડ. સત્ર-___, કસોટી-___

વિષય : _____

તા.: _____ વાર: _____ સમય : _____ ગુણ-20

પ્રશ્ન-1 નીચેનામાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો. (10 ગુણ)

- 1.
- 2.
- 3.

પ્રશ્ન-2 કોઈ એક પ્રશ્નનો વિગતે યોગ્ય જવાબ 300 શબ્દોમાં લખો. (07 ગુણ)

- 1.
- 2.

પ્રશ્ન-3 નીચેના પ્રશ્નોના અતિસંક્ષિપ્તમાં જવાબ આપો. (03 ગુણ)

- 1.
- 2.
- 3.

*****

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

શિક્ષણ વિભાગ, અમદાવાદ

સત્રાંત પરીક્ષા : અપ્રિલ-2024

બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન (બી.એડ./ હિન્દી બી.એડ.)સત્ર -

પરીક્ષાર્થી ક્રમાંક

તા.

સમય : 2 -30 કલાક

વાર :

કુલ ગુણ

: 60

પ્રશ્ન-1.નીચેનામાંથી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નના જવાબ લખો.

(20)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

પ્રશ્ન 2. નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(20)

- 1
- 2
- 3

પ્રશ્ન 3. નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(15)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

પ્રશ્ન 4. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો.

(05)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

*****

23. ડૉ. નિમિલભાઈ ભટ્ટ : સભ્યશ્રી (અ.કુલસચિવ, પ્રાધ્યાપક, સૂક્ષ્મજીવાણુ વિજ્ઞાન વિભાગ, વિજ્ઞાન અને પ્રયોજિત વિજ્ઞાન વિદ્યાશાળા)

(1) ડૉ. અનિલ ગુપ્તા, સભ્ય (તજશ્રી) (2) ડૉ. જશિકલા વણજારી, સભ્ય (તજશ્રી) (3) ડૉ. સંજય ચૌધરી, સભ્ય (તજશ્રી) (4) ડૉ. જગદિશચંદ્ર ઝોડી, સભ્યશ્રી (ડીનશ્રી, શારીરિક શિક્ષણ અને રમતવિજ્ઞાન વિભાગ, શારીરિક શિક્ષણ અને રમતવિજ્ઞાન વિદ્યાશાળા, સાદરા.) (5) ડૉ. મહેશભાઈ ગામીત, સભ્યશ્રી (વિભાગીય અધ્યક્ષ, સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ, સામાજિક વિજ્ઞાન વિદ્યાશાળા) બેઠકમાં ઉપસ્થિત ન રહેવા અંગે અગાઉથી જાણ કરી હતી.

(1) ડૉ. પ્રયત્નભાઈ કનડિયા, સભ્યશ્રી (વિભાગીય અધ્યક્ષ, ગ્રંથાલય અને માહિતીવિજ્ઞાન વિભાગ, વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમ વિદ્યાશાળા) બેઠકમાં ઉપસ્થિત ન રહેવા અંગે અગાઉથી જાણ કરી ન હતી

ડૉ. મિલનભાઈ ભટ્ટ, પરીક્ષા શાખા અધ્યક્ષ અને ડૉ. હરિભાઈ પટેલ, વિદ્યાકીય શાખા અધ્યક્ષ વતી ઉપસ્થિત રવા હતા.

આ બેઠકમાં રજૂ થયેલાં કાર્યો અંગે કરવામાં આવેલા કરારોની વિગત નીચે પ્રમાણે છે.

કાર્ય-1 તા. 27-03-2024ની વિદ્યાસભાની અહેવાલનોંધ અને અમલવારીનોંધને બહાલી આપવા બાબત.

કસવ-1 તા. 27-03-2024ની વિદ્યાસભાની અહેવાલનોંધ અને અમલવારીનોંધને બહાલી આપવાનું કરાવવામાં આવ્યું.

કાર્ય-2 NEP-2020 અનુસાર નીચે દર્શાવેલા વિષયના વિવિધ અભ્યાસક્રમોને મંજૂરી આપવા બાબત.

ક્રમ	વિષય	અભ્યાસક્રમ
1	અભ્યાસક્રમ: સ્નાતક (UG)	ગુજરાતી, ફિઝી, અંગ્રેજી, અર્થશાસ્ત્ર, ઇતિહાસ, સમાજશાસ્ત્ર, ગ્રામવિકાસ અને આયોજન, કોમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન, માઇક્રોબાયોલોજી, ડિજિટલ, કેમેસ્ટ્રી, મેથેમેટિક્સ, શારીરિક શિક્ષણ.
2	અભ્યાસક્રમ: અનુસ્નાતક (PG)	ગુજરાતી, ફિઝી, અંગ્રેજી, અર્થશાસ્ત્ર, ઇતિહાસ, સમાજશાસ્ત્ર, ગાંધીદર્શન, સમાજકાર્ય, પત્રકારત્વ, ગ્રંથાલય અને માહિતીવિજ્ઞાન, યોગવિદ્યા તથા બીજા કોર્સ, બી.એડ., એમ.એડ., બી.પી.એડ., એમ.પી.એડ., માઇક્રોબાયોલોજી, એન્વાયર્નમેન્ટ સાયન્સ, ફૂડ એન્ડ ન્યુટ્રિશન, કોમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન, એમ.બી.એ. (આર.એમ.), એચ.આર.એમ.
3	પી.જી. ડિપ્લોમા	કોમ્પ્યુટર, દુર્યશાસ્ત્ર, યોગવિદ્યા, પત્રકારત્વ અને સમૂહ પત્રચાલન (પ્રથમ વર્ષ પછી), ડિજિટલ મીડિયા પ્રોડક્શન (પ્રથમ વર્ષ પછી)
4	ડિપ્લોમા	ગાંધી અધ્યયન

કસવ-2 ઉપર દર્શાવેલાં વિષયોના મેજર તથા માઈનર પ્રક્રમોના અભ્યાસક્રમોને મંજૂરી આપવાનું કરાવવામાં આવ્યું.

પી.જી. ડિપ્લોમા યોગવિદ્યાના ચાલુ વર્ષે ઉત્તીર્ણ વિદ્યાર્થીઓ માટેના આઠ કેડિટના બીજા કોર્સના અભ્યાસક્રમને મંજૂરી આપવાનું તથા આ વિદ્યાર્થીઓને MYASU. અભ્યાસક્રમના બીજા વર્ષમાં પ્રવેશ આપવાનું કરાવવામાં આવ્યું.

કાર્ય-3 સિતેરમા પદવીદાન સમારંભમાં એનાયત થનારી પદવીઓ અને પારિતોષિકોને બહાલી આપવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ (કાર્યવાહક સમિતિ)ને ભલામણ કરવા બાબત.

કસવ-3 સિતેરમા પદવીદાન સમારંભમાં એનાયત થનારી પદવીઓ અને પારિતોષિકોને બહાલી આપવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ (કાર્યવાહક સમિતિ)ને ભલામણ કરવાનું કરાવવામાં આવ્યું.

કાર્ય-4 B.C.A. અભ્યાસક્રમમાં બે વર્ગ (120 બેઠક) કરવાની મંજૂરી આપવા બાબત.

કસવ-4 B.C.A. અભ્યાસક્રમમાં બે વર્ગ (120 બેઠક) કરવાની મંજૂરી આપવાનું કરાવવામાં આવ્યું.